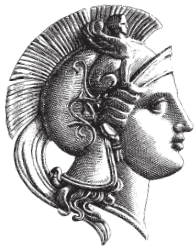

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ
ΚΑΙ
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2016

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Δημήτριος Τσουγκαράκης – Ελένη Άγγελομάτη-Τσουγκαράκη, <i>Τὰ γυναικεῖα ὀρθόδοξα μοναστήρια τοῦ Χάνδακα καὶ τῆς ἐδρύτερης περιοχῆς του κατὰ τὴ Βενετοκρατία</i>	9–132
Αναστασία Κοντογιαννοπούλου, <i>Η ἔννοια του κοινοῦ στο Χρονικό του Μορέως και στο Χρονικό των Τόκκων (14ος – 15ος αι.) . .</i>	133–145
Δημήτρης Γ. Ἀποστολόπουλος, <i>Ἀπεΐκασμα δύο πατριαρχικῶν σιγγιλλίων τοῦ 15ου αἰῶνα γιὰ τὴ μονὴ Κοσινίτσας.</i>	147–160
Kostas E. Lambrinos, <i>Ricchezza e potere nell'isola di Tinos: la famiglia Scutari nel XVI secolo.</i>	161–184
Μαριάννα Κολυβά, <i>Οι ελαιώνες της Κέρκυρας και της Ζακύνθου: βενετική πολιτική (16ος αι. – μέσα 17ου αι.)</i>	185–228
Μαρία Σπηλιωτοπούλου, <i>Μοναχές στη Σαντορίνη (κατὰ τον 17ο ἔως και τον 18ο αι.): κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των θρησκευτικῶν ἐπιλογῶν</i>	229–253
Χαρίτων Καρναάσιος, <i>Τὸ ἄγνωστο ἔργο τοῦ Καισαρίου Δαπόντε Βρύσις λογική (1778): Ἐπιστολαὶ ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ κατὰ τῶν Κολυβάδων.</i>	255–388
Ρόδη Σταμούλη, <i>Τὸ σωζόμενο Βιβλίο Ψηφοφοριῶν τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας (1795-1797).</i>	389–461

Τὸ σωζόμενο Βιβλίο Ψηφοφοριῶν
τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας (1795–1797)

I. Ὁ κώδικας. Περιγραφή καὶ περιεχόμενο

Ἡ ἱστορικὴ πηγή πού δημοσιεύεται στὴν παρούσα ἐργασία προέρχεται ἀπὸ τὸ διοικητικὸ ἀρχεῖο τῆς Πρέβεζας καὶ ἐντοπίσθηκε στὸ ἀρχεῖο Λουρόπουλου¹. Χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς Βενετοκρατίας (1795–1797).

Πρόκειται γιὰ ἕναν κώδικα ἀκέφαλο καὶ κολοβό, πού παρουσιάζει σήμερα τὴ μορφή τετραδίου διαστάσεων 31 × 22 ἐκ. Στὴν πρόσθια ὄψη κάθε φύλλου, στὸ μέσον τοῦ ἐπάνω μέρους, σφραγίδα κόκκινης μελάνης μὲ τὸ λιοντάρι τοῦ ἁγίου Μάρκου πρὸς τὰ ἀριστερά. Στὴν ἐπάνω δεξιὰ γωνία ἢ φυλλαρίθμηση, ἐπίσης μὲ σφραγίδα κόκκινης μελάνης. Σώζονται τὰ φύλλα 51–65, τὸ ἀποκολλημένο φύλλο 71 καὶ τὰ ἄγραφα φύλλα 86–100. Ἡ διατήρηση εἶναι καλή. Μελάνι ξεθωριασμένο στὰ φ. 51, 52^r καὶ 53^r. Φθορὲς στὸ κάτω μέρος τῶν ἴδιων φύλλων, στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ φ. 52 καὶ στὸ φ. 71.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΛ: Ἀλληλογραφία Λουρόπουλου

ΑΜΠ: Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

ΑΝΑ: ΓΑΚ/Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας

Οἱ παραπομπὲς στοὺς κώδικες τοῦ ΑΜΠ ἀκολουθοῦν τὴν ταξινόμηση Βιτάλη (1979). Γιὰ τὶς ἀντιστοιχίες μὲ τοὺς σημερινούς ταξινομικούς ἀριθμούς βλ. Γεώργιος Πλουμίδης, «Κατάλογος Ἀρχείου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πρεβέζης», *Ἡπειρωτικά Χρονικά* 35 (2001), 331–335. Οἱ ἡμερομηνίες καθὼς ἀπαντοῦν στὰ ἄγραφα τῶν πηγῶν. Στὰ ἐντὸς τοῦ κειμένου παραθέματα οἱ συντομογραφίες ἔχουν ἀναλυθεῖ σιωπηλὰ καὶ ἔχουν ἀποκατασταθεῖ ἢ ὀρθογραφία καὶ ἢ στίξη.

1. Τὸ ἀρχεῖο Λουρόπουλου ἀνήκει στὴν οἰκογένεια τοῦ Ἀβέρκιου Καραλῆ, πού τὸ παραχώρησε στὸ ΚΕΜΝΕ γιὰ μελέτη τὸν Μάρτιο τοῦ 1987. Γιὰ τὸ ἀρχεῖο Λουρόπουλου βλ. καὶ ἐδῶ, 393, 395.

Τὰ συνεχόμενα έγγραφα τοῦ κώδικα χρονολογοῦνται ἀπὸ 19(;)² Μαρτίου 1795 ἕως 15 Ἰουλίου 1796. Λείπουν ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου καὶ τὸ τέλος τοῦ τελευταίου ἐγγράφου. Τὸ ἀποκολλημένο φ. 71 περιέχει τὸ κυρίως θέμα καὶ τὸ τέλος ἑνὸς ἐγγράφου τοῦ ὁποῖου ἡ ἡμερομηνία ἔχει ἀποκοπεῖ. Στὸ νῶτο τοῦ ἴδιου φύλλου, τὸ προοίμιο ἐγγράφου με ἡμερομηνία 17 Μαΐου 1797.

Ἄπὸ τὸν ἴδιο κώδικα προέρχεται πιθανῶς ἓνα ἀπόκομμα διαστ. 35 × 12 ἐκ., ποὺ ἀπόκειται στὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους³ καὶ φέρει στὴν πρόσθια ὄψη τὴν ἴδια σφραγίδα με τὸ λιοντάρι τοῦ ἁγίου Μάρκου, κάτω ἀπὸ τὴ σφραγίδα τὴ λέξη *Illico* καὶ στὸ νῶτο τὴν ἡμερομηνία *Adi 22: agosto 1796. S(tile) v(eccchio)*. Ἡ ἡμερομηνία ἐμπίπτει στὸ χρονικὸ κενὸ τῶν φ. 66–70 τοῦ κώδικα, τὰ ὁποῖα, καθὼς ἤδη ἀναφέρθηκε, ἔχουν ἐκπέσει. Τὴν προέλευση τοῦ ἀποκόμματος ἀπὸ τὸν κώδικά μας ὑποστηρίζουν ἐπίσης: ἡ σύμπτωση τοῦ τύπου τῆς σφραγίδας, τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρα, τῆς ποιότητος τοῦ χαρτιοῦ καὶ ἡ πρεβεζάνικη προέλευση τῆς ὅλης συλλογῆς τῶν ἐγγράφων στὴν ὁποία ἀνήκει τὸ ἀπόκομμα.

Ὁ κώδικας περιλαμβάνει πρακτικὰ ἀρχαιρεσιῶν, πρακτικὰ συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Κογκλαβίου τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας, πρακτικὰ ἀνάληψης καθηκόντων, καταχωρίσεις διαταγμάτων τοῦ βενετοῦ τακτικοῦ προνοητῆ με θέμα τὸν διορισμὸ ἀξιωματῶν καὶ μία καταχώριση ἀπόσυρσης ἔνστασης κατὰ ἐκλογικοῦ ἀποτελέσματος.

Ὁ κώδικας τηρεῖται με ἐπιμέλεια καὶ τάξη ἀπὸ ὑπάλληλο ποὺ ἀκολουθεῖ αὐστηρὰ γραφειοκρατικὰ πρότυπα. Τὸ γράψιμο σὲ ἀρκετὰ σημεῖα εἶναι ἀργὸ καὶ προσεκτικό. Ὑπάρχουν ἐλάχιστες διαγραφές ἢ συμπληρώσεις στὰ διάστιχα. Στὸ ἀριστερὸ μέρος κάθε σελίδας ὑπάρχει περιθώριο, ποὺ συνήθως χωρίζεται με μολύβι· στὸ δεξιὸ μέρος στῆλες, ποὺ καὶ αὐτὲς κατὰ κανόνα χαράσσονται με μολύβι, γιὰ τὴν ἀμεσότερη προβολὴ τῶν θετικῶν καὶ ἀρνητικῶν ψήφων ποὺ λαμβάνει κάθε ὑποψήφιος στίς ἀρχαιρεσίες. Οἱ θέσεις γιὰ τὶς ἀπαραίτητες ὑπογραφές τῶν ἀρμόδιων ἀξιωματῶν καὶ στὸ τέλος κάθε ἐγγράφου χωρίζονται με γραμμὲς ἀπὸ μελάνι. Με με-

2. Ἡ ἡμερομηνία τοῦ πρώτου, ἀκέφαλου, ἐγγράφου προκύπτει ἀπὸ ἐσωτερικὲς πληροφορίες: κατὰ τὴν ἡμέρα σύνταξης τοῦ ἐγγράφου ὀλοκληρώθηκε καὶ ἡ διαδικασία τῶν ἐτήσιων ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Συμβουλίου: *non essendo altra carica di eleggersi dal presente congresso, ἐδῶ, ἔγγρ. 1 στ. 11, σ. 429*. Ἡ πληροφορία καὶ σὲ ἔγγραφο με ἡμερομηνία 30 Μαρτίου 1795 ν.ῆ. (ἐπομένως 19 Μαρτίου π.ῆ.), ποὺ καταχωρίζεται στὸν κώδικα ἀκολουθῶς: *nell'odierna convocazione, in cui furono ellette [...] le restanti cariche, ἐδῶ, ἔγγρ. 7 στ. 24–25, σ. 435*.

3. ΓΑΚ, Μικρὲς Συλλογές, Κ. 8ά, ἀρ. 32 (φάκ. με ἑπτὰ σφραγίδες). Γιὰ τὴ συλλογὴ βλ. ἐδῶ, 393–394.

γαλύτερα γράμματα τονίζονται συχνὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλεγέντων ἀξιωματούχων, τὸ ὄνομα καὶ οἱ τίτλοι τοῦ βενετοῦ προνοητῆ.

Ὁ ἀρχικὸς ἐπίσημος τίτλος τοῦ κώδικα εἶναι ἄγνωστος, καθὼς μαζὶ μὲ τὰ πρῶτα φύλλα του ἔχει ἐκπέσει καὶ τὸ ἐξώφυλλο. Θὰ μπορούσε ἀναλογικὰ νὰ τοῦ δοθεῖ ὁ τίτλος *Libro Ballotazioni della spettabile (ἢ/καὶ magnifica, fedelessima) Comunità di Prevesa*. Ὑπὲρ τῆς συγκεκριμένης ὀνομασίας συνηγορεῖ καὶ ὁ τίτλος κώδικα ποὺ χρονολογεῖται ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ προνομιακοῦ καθεστῶτος (*Βιβλίον Ψηφοφορίας τῆς εὐγενεστάτης προεδρίας Προβέζης*), τοῦ ὁποῖου τὰ περιεχόμενα εἶναι ὁμοειδῆ πρὸς τὰ περιεχόμενα τῆς πηγῆς ποὺ δημοσιεύεται ἐδῶ: πρακτικὰ συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Κοινοβουλίου τῆς πόλης. Ὁ τίτλος *Libro Ballotazioni* ἀναφέρεται στὸν κώδικα⁴ μὲ χρῆση ποὺ ἀνταποκρίνεται σὲ μία ἀπὸ τὶς χρήσεις του ποὺ ἤδη ἀναφέρθηκαν: τὴν καταχώριση διατάγματος τοῦ βενετοῦ προνοητῆ μὲ θέμα τὸν διορισμὸ τοπικοῦ ἀξιωματούχου. Ἡ ἐν λόγῳ πράξις ὄντως ἀνευρίσκεται στὸν κώδικα⁵.

Ὅσο ἡ βιβλιογραφία καὶ ἡ ἀρχειακὴ ἔρευνα ἐπιτρέπουν νὰ γνωρίζουμε, τὸ σπάρραγμα τοῦ *Libro Ballotazioni* εἶναι σήμερα τὸ μοναδικὸ κατάλοιπο ὄχι μόνον ἀπὸ τὴ σειρὰ τῶν βιβλίων ψηφοφοριῶν ποὺ τηροῦσε ἡ Κοινότητα ἀπὸ συστάσεώς της (1741) ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὁλόκληρο τὸ ἀρχεῖο τῆς Κοινότητος τῆς βενετοκρατούμενης Πρέβεζας (1718–1797)⁶. Σύμφωνα μάλιστα μὲ τὴν ἐπίσημη —ἀλλὰ ὄχι γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὑποχρεωτικὰ ἀξιόπιστη— δήλωση τοῦ Ἀποστόλη Δαμιανῆ, γραμματέα τοῦ πρωτοβάθμιου δικαστηρίου τῆς πόλης καὶ ἀρχαιοφύλακα κατὰ τὸ 1798, τὸ ἀρχεῖο καὶ ὅλα τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα, γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος ἦταν ὑπεύθυνος, ἐχάθηκαν κατὰ τὴν ἄλωση τῆς πόλης ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τὸν Ὀκτώβριο τοῦ ἴδιου ἔτους, ὅπως συνέβη ἄλλωστε καὶ μὲ τὰ ἔγγραφα τῶν λοιπῶν τοπικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ μὲ τὴν κινήτῃ περιουσία τῶν

4. Ἐδῶ, ἔγγρ. 8 στ. 14–15, σ. 436.

5. Ἐγγρ. 8 στ. 16 κ.έ., σ. 436–437. Ἐνημέρωση τοῦ *Libro della Comunità* γιὰ ὅμοιο θέμα ἀναφέρεται ἅπαξ στὸν κώδικα, βλ. ἔγγρ. 19 στ. 17–18, σ. 452. Γιὰ τὰ βιβλία ποὺ τηροῦσαν οἱ ἀστικὲς συσσωματώσεις ἐπὶ Βενετοκρατίας βλ. τελευταῖα Χριστίνα Ε. Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν τῆς Προβέζας. Διοίκηση καὶ ὀργάνωση τῆς πόλης τὸν 18ο αἰῶνα*, Πρέβεζα 2014, σ. 182 σημ. 660, 183–184 καὶ σημ. 662 (<http://www.preveza.gr/images/to-arxeio-ton-provlepton-tis-prevezas.pdf>; τελευταία ἐπίσκεψη: 10 Σεπτ. 2016).

6. Γιὰ τὸ σωζόμενο σήμερα ἀρχειακὸ ὑλικὸ ποὺ παρήχθη κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Βενετοκρατίας στὴν Πρέβεζα βλ. *στό ἴδιο*, σ. 38 κ.έ.

κατοίκων: τὸν Αὐγούστο τοῦ 1803 οἱ κριτὲς τοῦ πρωτοβάθμιου ἀστικοῦ δικαστηρίου τῆς Πρέβεζας

εἰς ταπεινὰ ἀναζητήσεις τοῦ Ἀναστασίου Μανρομάτη προστάζουν καθε αὐθεντικὸν ἄνθρωπον νὰ ἤθελεν προστάξει τὸν εὐγενῆ κύριον Ἀπόστολον Δαμιανή, ὡσὰν ὁποῦ ἦτον καγκελλάριος εἰς τὸ ὄφικιον τῆς Πρώτης Ἀγωγῆς καὶ ἀρχειβίστας τὸν χρόνον τῆς καταστροφῆς τῆς παρούσης πολιτείας, νὰ ἤθελε φανερώσει καὶ δώσει λογαριασμὸν τὸ τί ἔκαμε ὅλα τὰ χαρτὰ πούμπλικα ὁποῦ εἶχε εἰς χεῖρας του, ὡσὰν καὶ πριβάτα, ὁποῦ εὐρίσκονταν παρηρησιασμένα διὰ ὑποθέσεις τοῦ κάθε ἑνός, καὶ ἐτοῦτο θέλει τὸ φανερώσει μὲ κοσπιτοῦτο του εἰς τὸ ὄφικιον τῆς Πρώτης Ἀναφορᾶς διὰ φῶς⁷ κλπ.

Καὶ τὴν ἐπόμενη ἡμέρα:

εἰς ἐνέργειαν τοῦ προσκυνητοῦ προστάγματος τούτου τοῦ Κριτηρίου 9: τοῦ τρέχοντος, δοσμένο εἰς ἀναζήτησιν τοῦ κυρίου Ἀναστασίου Μανρομάτη, μὲ τὸ ὁποῖον τοῦ προστάζει νὰ ἐξεκαθαρίσῃ τί ἔγνων τὰ αὐθεντικὰ καὶ πριβάτα χαρτὰ ὁποῦ ἦταν εἰς χεῖρας του πρὶν τῆς καταστροφῆς τούτης τῆς πολιτείας, ὁ Ἀποστόλης Δαμιανῆς, αὐθεντικὸς ἀρχειβίστας, ἦτοι χαρτοφύλαξ πρὶν ἀπὸ τὴν καταστροφή τῆς Πρέβεζας, δικαιοῖρει [...] ὅτι τὰ χαρτὰ ὅλα τοῦ ἀρχειβίου, εἰς τὸ ὁποῖον μόνος αὐτὸς ἦτον ἐπιστάτης, ἔμειναν ἐδῶ εἰς Πρέβεζα, εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐχάθησαν σύντα καὶ τὸ ἄλλο πρᾶγμα τῆς φαιμελίας του, καθὼς ἠκολούθησεν καὶ εἰς τὰ ἄλλα αὐθεντικὰ χαρτὰ τῶν ὀφικίων καὶ κοινῶς εἰς τὸ πρᾶγμα τῶν ὀσπιτίων τῶν ἐγκατοίκων⁸.

Ἡ δὴλωση τοῦ ἀρχαιοφύλακα εἶναι εὐλογοφανῆς καὶ συνηγεῖ μὲ διάσπαρτες μαρτυρίες ἰδιωτῶν σὲ ἄλλα δημόσια ἔγγραφα⁹. Σὲ ὀρισμένες

7. ΑΜΠ 34 (Βιβλίον τῶν μαντάτων τοῦ Δικανικοῦ Βήματος τῆς Α' Ἀπαιτήσεως), φ. 18^ο, πρόσταγμα τοῦ δικαστηρίου ἀπὸ 9 Αὐγ. 1803.

8. ΑΜΠ 27 (Βιβλίον διαφόρων ὑποθέσεων τοῦ Δικανικοῦ Βήματος τῆς Πρώτης Ἀπαιτήσεως Πρεβέζης), 10 Αὐγ. 1803, φ. 55^ο-ν. Ἡ ὑπογράμμισή δική μας.

9. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικά: α) Τὴν ἀγωγή πού καταθέτει στὸ πρωτοβάθμιο δικαστήριό τῆς Ἀγίας Μαύρας ὁ πρεβεζάνος πρόσφυγας Θεοδωρῆς Βρυώνης ἐναντίον τοῦ συνεταίρου του Ἀλεξάνδρου. Κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ Βρυώνη ὁ Ἀλεξάνδρου, ἐπωφελοῦμενος τόσο ἀπὸ τὴν ἀπόλεια τῶν νοταριακῶν πρωτοκόλλων καὶ κάθε ἰδιωτικοῦ καὶ δημόσιου ἐγγράφου ὅσο καὶ ἀπὸ τὴ διακοπὴ τῆς λειτουργίας τῶν δικαστηρίων, τὸν ἐξαπάτησε καὶ ἀθέτησε τοὺς ὅρους τοῦ συμβολαίου πού εἶχαν συνάψει στὶς 6 Σεπτ. 1798 ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου τῆς Πρέβεζας Νικ. Πέντζου, βλ. ΑΝΑ, *Amministrazione del governo provvisorio (1798-1799). Tribunale civile di prima istanza di Santa Maura. Filza scritture prima (23/11/1798-8/10/1799)*, ἀρ. ἐγγρ. 101, 17 Μαρτίου 1799 π.ή.: *sapendo la perdita di ogni notariale protocollo et [altro di qualunque] publico e privato istro-*

ὡστόσο περιπτώσεις δὲν ἀποκλείεται νὰ χρησιμοποιοῦνται ὁ πανικὸς τῆς φυγῆς καὶ ἡ λεηλασία ὡς πρόσχημα¹⁰, ὥστε νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ προσκόμιση στοιχείων. Τρία τουλάχιστον πρόσωπα, πού ἀνῆκαν στὸ διευθυντικὸ σῶμα τῆς πόλης, ὁ Ἀλέξανδρος Βαλεντίνης¹¹, ὁ Μαρίνος Λουρόπουλος καὶ ὁ Νικόλαος Ρέντζος, προσπάθησαν νὰ διασώσουν προσωπικὰ ἢ καὶ δημόσια «χαρτιά» καὶ ἀρχεῖα, ἐνῶ φαίνεται πιθανὸν ὅτι καὶ οἱ συμβολαιογράφοι συναποκόμισαν τοὺς κώδικές τους στὴ φυγὴ καὶ τὴν αὐτοεξορία. Ἔτσι, παρὰ τὴ ρητὴ δῆλωση τοῦ Δαμιανῆ, ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τῆς βενετοκρατούμενης καὶ τῆς γαλλοκρατούμενης Πρέβεζας, ἰδιωτικὰ ἢ δημόσια, διασώζονται ἕως σήμερα: 1) τὸ σύνολο σχεδὸν τῶν συμβολαιογραφικῶν κωδίκων, 2) σημαντικὸ τμῆμα τοῦ ἰδιωτικοῦ ἀρχείου Λουρόπουλου, ὅπου, καθὼς ἤδη σημειώθηκε, ἀνευρέθηκε καὶ τὸ Libro Ballotazioni, καὶ 3) ἐπιστολές,

mento e documento [...] con quel pretesto della perdita delle carte suddette, e per non esservi in [quelli] incontri istalato ne meno quivi tribunale ne officio alcuno [...] non era aperto officio alcuno in queste parti.— β) Τὴν ἐπίσημη βεβαίωση τοῦ ἱερέα κ. Γεωργίου Ἀγαπίου, ἐπιλεγόμενου Ἀληθεία, ὅτι ὁ Γεώργιος Πλοῦμος τοῦ μακαρίτη Παύλου, Κεφαλληνίου, βαφτίστηκε τὸ 1794 εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Νέου, ὁ ὁποῖος εἶναι τώρα ἀπὸ τοὺς 1813: Νοεμβρίου 25: ἐκ θεμελίων κατηδαφισμένος. Ὁ ἐνδιαφερόμενος προστρέχει στὴ μαρτυρία τοῦ ἱερέα, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν α" καταστροφὴν ταύτης τῆς πόλεως γινομένην 1798: Ὀκτωμβρίου 12:, ἣτις εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστή, ἐχάθη τὸ κατὰστιχον (ὁμοῦ μὲ τὰ ἄλλα βιβλία τοῦ ρηθέντος ἀγίου ναοῦ), εἰς τὸ ὁποῖον ἐγράφοντο τὰ ὀνόματα τῶν βαπτιζομένων νηπίων τῶν ἐνοριτῶν του, βλ. ΑΜΠ 135, 15 Σεπτ. 1825, φ. 60^v.— γ) Τὴ δῆλωση τῆς Ἀκριβῆς Τζαρλαμπᾶ Ἀνδρούτσου, μητέρας τοῦ Ὀδυσσέα, ὅτι στὸν χαλασμὸ χάθηκε ἡ ὁμολογία πού εἶχε πάρει ἀπὸ τὸν Δημήτριον Μπερλεμπέ γιὰ 176 γρόσια, τὰ ὁποῖα τοῦ εἶχε δανείσει ἢ ἴδια στὰ 1790 μὲ τὸ ἀνάλογόν τους διάφορον, τὰ δέκα ἑνδεκα τὸν χρόνον. Ἡ Ἀκριβὴ διεκδικεῖ τὰ χρήματά της ἀπὸ τὴ χήρα Μπερλεμπέ διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ· καὶ ὑποθέτουμε ὅτι ἡ ἀνάγκη νὰ ἀντισταθμίσει τὴν ἀπώλεια τῆς ὁμολογίας μὲ μιὰ μαρτυρικὴ κατάθεση εἶναι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο προσθέτει ὅτι ὁ Ἀλεξάνδρῃς Βαλεντίνης ἦταν σεκρετάριος τοῦ Κριτηρίου τῆς Εἰρήνης στὰ 1798, ὅποτε καὶ εἶχε κινήσει ἀγωγή κατὰ τοῦ Μπερλεμπέ γιὰ τὴν ἴδια ὑπόθεση, βλ. ΑΜΠ 17 (Βιβλίον διαφόρων ὑποθέσεων τοῦ Δικανικοῦ Κριτηρίου), [τετρ. ΙΑ', 31 Μαρτ. 1802], φ. 10^v.— δ) Τὴν περίπτωση τῆς οικογένειας Ποπολάνη, ΑΜΠ 19 (Ἐπιστολόριον τῆς ἐγγενεστάτης Προεδρίας Πρεβέζης), 11 Νοεμ. 1802, φ. 27^v.

10. Βλ. π.χ. στὴν ἀντιδικία Βρυώνη καὶ Ἀλεξάνδρουπουλου, ἐδῶ, προηγ. σημ.: *con quel pretesto della perdita delle carte suddette.*

11. ΑΜΠ 27 (Βιβλίον διαφόρων ὑποθέσεων τοῦ Δικανικοῦ Βήματος τῆς Πρώτης Ἀπαιτήσεως Πρεβέζης), 31 Αὐγ. 1803, φ. 69^v: εἰς τὰ χαρτιά ὁποῦ ὁ Ἀλέξανδρος Βαλεντίνης ἠμύρορε νὰ γλυτώσῃ μὲ τὸν φνεγμόν του τὸν καιρὸν τῆς ἀλληλομαχίας τῆς παρούσης χώρας. Γιὰ τὴν ἀντίστοιχη συμπεριφορὰ τοῦ Νικολάου Ρέντζου καὶ τοῦ Μαρίνου Λουρόπουλου βλ. ἐδῶ, 394, 395.

έγγραφα και σφραγίδες σε μία μικρή συλλογή, που πουλήθηκε από τον ήπειρώτη δημοσιογράφο και λόγιο Πύρρο Γιαννόπουλο στα ΓΑΚ το έτος 1917¹². τὰ ἐλάχιστα έγγραφα τῆς συλλογῆς που χρονολογούνται από τη Γαλλοκρατία φέρουν καταφανείς αποδείξεις αρχικής προέλευσης από το διοικητικό αρχείο τῆς πόλης¹³.

Οί συμβολαιογραφικοί κώδικες τῆς βενετοκρατούμενης και τῆς γαλλοκρατούμενης Πρέβεζας απόκεινται σήμερα στο Ἄρχεϊο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης, όπου μαζί με τὰ βιβλία μεταγενέστερων συμβολαιογράφων σχηματίζουν μιὰ σχεδόν ἀδιάσπαστη σειρά από το 1742 —όποτε διορίζεται για πρώτη φορά δημόσιος συμβολαιογράφος στην πόλη— μέχρι τὴν ἐνσωμάτωση τῆς Πρέβεζας στο ἑλληνικό κράτος (1912)¹⁴. Ἀπὸ τίς ἀρχές ἤδη τῆς λειτουργίας τοῦ προνομιακοῦ καθεστώτος, και ἐνῶ ἀκόμη ἐλάχιστο τμήμα τοῦ πληθυσμοῦ εἶχε ἐπαναπατριθεῖ, και οἱ διάφορες τοπικές ὑπηρεσίες μόλις ἀρχίζουν νὰ ἐπαναλειτούργουν, φαίνεται ὅτι οἱ τοπικές ἀρχές φρόντισαν νὰ συμπεριλάβουν τὴ συγκέντρωση τῶν σκορπισμένων νοταριακῶν βιβλίων στὶς ἐνέργειες για τὴν ἐπιστροφή τῆς κοινωνίας τους στοὺς καθημερινούς ρυθμούς τῆς εἰρηνικῆς ἀστικῆς ζωῆς. Ἴσως ἔτσι πρέπει νὰ ἐρμηνευθεῖ ἡ μετάβαση (ἢ μήπως ἀποστολή;) τὸν Μάιο τοῦ 1801 τοῦ Νικ. Ρέντζου, μέλους τότε τῆς Προεδρίας τῆς Κοινότητος ἀλλὰ και ἀρχαιότερου ἐν ζωῇ νοταρίου τῆς πόλης, στὴν Ἀγία Μαύρα με σκοπὸ νὰ παραλάβει ἀπὸ τὴ χήρα Δημητρίου Ἀναγνώστη (ἀναγνώστη;) Λεκατζᾶ τὰ ἕξι νοταριακὰ βιβλία τοῦ ἐκλιπόντος συζύγου της και πρώην δημόσιου συμβολαιογράφου τῆς Πρέβεζας¹⁵.

12. Πρόκειται για τὴ μικρὴ συλλογὴ Κ. 8α'. Για τὴν προέλευση τῆς συλλογῆς βλ. *Τὰ περιεχόμενα τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους*, τ. Β', Ἀθήνα 1973, σ. 70, 164· Ε. Γ. Πρωτοψάλτης, «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν Πρεβέζης και Πάργας (1798–1802)», *ΔΙΕΕ* 11 (1956), 60.

13. Ὅπως για παράδειγμα τὸ έγγρ. Κ. 8α' 9. Πρόκειται για μιὰ αἴτηση τῶν κατόικων νὰ τοὺς δοθεῖ γραπτὴ ἄδεια ἀπὸ τὴν τοπικὴ διοίκηση για νὰ οἰκοδομήσουν νὰδ ἀφιερωμένο στα Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου σε οἰκόπεδο που δωρίζει ὁ Γιώργος Κορέλης στὴν τοποθεσία *Σπάλλα* ἔξω ἀπὸ τὸ κάστρο. Στὸ νῶτο σημειώσεις τοῦ γραμματέα τῆς δημοκρατικῆς αὐτονομίας ἀναφορικά με τὴν παραλαβὴ τοῦ έγγράφου και περίληψη τῆς ἀπόφασης που ἔλαβε ἡ διοίκηση για τὸ θέμα.

14. Βλ. και Rodi-Angélique Stamoulis, *Population urbaine et alphabétisation en Grèce au XVIIIème siècle. L'exemple de Prévéza d'après les actes de ses notaires*, ἀνέκδ. διδ. διατρ., Πανεπιστήμιο τῆς Σορβόνης-Paris IV, 1981, σ. 25, 27 κ.έ., και πιν. Γ· Ρόδη Σταμούλη, «Ὁ ἀλφαριθμητισμὸς στὴν Πρέβεζα κατὰ τὸν 18ο αἰῶνα (1742–1784)», *Ὁ Ἑραμιστής* 17 (1981), 86–87 και σημ. 5.

15. Βλ. ΑΝΑ, Ἐπιστολὲς διαφόρων στὴν Τοπικὴ Κυβέρνηση (*Amministra-*

Ὁ Μαρίνος Λουρόπουλος ἦταν δραστήριος ἔμπορος καὶ εἶχε ἐπανειλημμένως ἐκλεγεῖ στὰ ἀνώτερα ἀξιώματα τῆς τοπικῆς διοίκησης στὰ τέλη τοῦ 18ου καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰώνα. Τὴ χρονιὰ τοῦ «χαλασμοῦ» ἦταν μέλος τῆς Προεδρίας τῆς δημοκρατικῆς Δημοτικῆς Διοίκησης (*Ammunizione Municipale*) τῆς Πρέβεζας¹⁶. «Χαρτία» του εἶχε ἐγκαταλείψει καὶ αὐτὸς στὴν πόλη, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὸν τόπο τῆς καταφυγῆς του φρόντισε γιὰ τὴ διάσωσή τους, μὲ μερικὴ πιθανῶς ἐπιτυχία¹⁷. Ἡ ἀπόσπασμα τοῦ *Libro Ballotazioni* ἀπὸ τὸ διοικητικὸ ἀρχεῖο, ποὺ ἀποτελοῦσε τὸν φυσικὸ κορμὸ του, καὶ ἡ φιλοξενία του στὸ ἰδιωτικὸ ἀρχεῖο Λουρόπουλου δὲν ἀποκλείεται νὰ ἔχουν σχέση μετὰ τὸ ἀξιῶμα ποὺ ἔφερε ὁ Μαρίνος Λουρόπουλος τὴ χρονιὰ τοῦ «χαλασμοῦ» σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν πιθανὴ συνεχιζόμενη χρῆση τοῦ βιβλίου γιὰ τὶς ἴδιες διοικητικὲς ἀνάγκες καὶ ἐπὶ Γαλλοκρατίας. Ἡ ἀπώλεια τῶν φύλλων 72–85 τοῦ *Libro Ballotazioni* μᾶς στερεῖ τὴν ἀπόδειξη αὐτῆς τῆς ὑπόθεσης, πού, μολονότι εὐλογη, εἶναι ὥστόσο καὶ ἀρκετὰ ἐπισημάνει, ἀφοῦ ὁ κώδικας ἀποτελοῦσε σύμβολο τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος.

II. Ἡ συμβολὴ τοῦ *Libro Ballotazioni* στὶς γνώσεις μας γιὰ τὴν Κοινότητα τῆς Πρέβεζας

Ἐφ' ὅσον λανθάνουν οἱ εἰδικότερες ἀρχεϊακὲς πηγές, τὸ ὀλιγοσέλιδο ἀπόσπασμα τοῦ τελευταίου *Libro Ballotazioni* τοῦ Συμβουλίου τῆς Πρέβεζας εἶναι χρήσιμο, διότι παρουσιάζει ὀρισμένες ὕψεις τῆς λειτουργίας τῆς Κοινότητος στὸ τέλος τῆς Βενετοκρατίας. Ἐμπλουτίζει τὶς γνώσεις μας γιὰ τὸ νομοθετικὸ πλαίσιο τῆς λειτουργίας τῆς Κοινότητος, τὸν ἀριθμὸ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, τὰ τοπικὰ διοικητικὰ ὄργανα, τὰ ἀξιῶματα, τὶς διαδικασίες.

zione del governo provvisorio settinsulare di S. Maura. Filza Lettere Confinazione, 9/2/1799–4/10/1802, ἀρ. ἐγγρ. 124, 15 Μαΐου 1801, ὁ βοεβόδας Ἀβδουλάχ πρὸς τοὺς προέδρους τῆς Ἀγίας Μαύρας. Αἴτηση νὰ κραθῆ ἀπὸ τὴ δικαιοσύνη ἡ χήρα Λεκατζᾶ καὶ νὰ προσταθῆ νὰ παραδώσει τὰ νοταριακὰ βιβλία τοῦ συζύγου της στὸν Νικ. Ρέντζο. Ἀπὸ τὴ διατύπωση τῆς ἐπιστολῆς δὲν διακρίνεται ἐὰν ἡ παρέμβαση τῆς τοπικῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁποία αἰτεῖται ὁ βοεβόδας ἀπὸ τὴν Προεδρία τῆς Ἀγίας Μαύρας, εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐπίσημη καὶ νομότυπη παράδοση τῶν βιβλίων στὶς ἀρχὲς ἢ ἂν ὑπονοεῖται ἐξαναγκασμὸς τῆς χήρας Λεκατζᾶ σὲ περίπτωση ἄρνησης ἢ δισταγμοῦ της νὰ παραδώσει τὰ βιβλία τοῦ συζύγου της.

16. Ρόδη Σταμούλη, «Πολιτικὲς κινητοποιήσεις τῶν Πρεβεζάνων μετὰ τὸν «χαλασμό» (1798–1801)», *Μεσαιωνικά καὶ Νέα Ἑλληνικά* 6 (2000), 309.

17. ΑΑ, 28 Μαρτ. καὶ 12 Ἀπρ. 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος ἀπὸ Ἀγία Μαύρα πρὸς τὸν Γεώργιο Παπαδόπουλο, Ἄρτα· πβ. 18 Ἀπρ. 1800, ὁ ἴδιος ἀπὸ Ἀγία Μαύρα πρὸς τὸν Στέλιο Χαλικιόπουλο, Κέρκυρα.

1. Τὸ νομικὸ πλαίσιο

Ὁ Κανονισμὸς τοῦ 1741 ἢ διάταγμα Λορεντάν (Antonio Loredan) ἀποτελεῖ τὸν πρῶτο καταστατικὸ χάρτη τῆς Κοινότητος. Τὸ κείμενο αὐτὸ συγκροτεῖ τὸ Συμβούλιο καὶ ὀρίζει τοὺς βασικοὺς κανόνες τῆς λειτουργίας του. Ἀναφέρει τὰ ὀνόματα τῶν πρῶτων οἰκογενειῶν ποὺ τὸ ἀπαρτίζουν καὶ ὀρίζει τὰ προνόμιά τους. Προβλέπει τὴ σύσταση τῶν ἀξιωματῶν τῆς τοπικῆς ὑπαλληλίας καὶ ὀρίζει τὶς ἀρμοδιότητες τῶν ἀξιωματούχων¹⁸.

Ὁ Κανονισμὸς τοῦ 1741 παρέμενε ἕως σήμερα ἡ μόνη γνωστὴ εἰδικὴ πηγὴ γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ τὴ λειτουργία τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας ἐπὶ Βενετοκρατίας. Τὸ Libro Ballotazioni παρέχει ὡστόσο ἰσχυρὲς ἐνδείξεις ὅτι ἡ λειτουργία τῆς Κοινότητος στὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνα δὲν ρυθμιζόταν ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸ κείμενο αὐτό, τὸ ὁποῖο ἄλλωστε πολὺ σύντομα εἴτε τροποποιήθηκε εἴτε πλαισιώθηκε μὲ νέες διατάξεις. Γιὰ παράδειγμα, ὁ Κανονισμὸς τοῦ 1741 δὲν καλύπτει πάντα τὶς σποραδικὰ καὶ συνήθως ἀόριστες παραπομπὲς τοῦ Libro Ballotazioni στοὺς νόμους ἢ τὶς νόμιμες διαδικασίες. Ἐπίσης, τόσο στὸ Libro Ballotazioni ὅσο καὶ σὲ προγενέστερα τοῦ 1795 συμβόλαια τῆς πόλης ἐμφανίζονται ἀξιώματα ποὺ δὲν προβλέπονται ἀπὸ τὸν Κανονισμὸ τοῦ 1741¹⁹.

Τὸ ἔθιμο καθιερῶνει ὀρισμένες διαδικασίες²⁰. Ἀκόμη καὶ ἡ ἔγκριση ποὺ ἀπαιτεῖται ἀπὸ τὸ Κοινκλάβιο²¹ γιὰ τὶς πάγιες δαπάνες τῆς Κοινότητος καθίσταται ἀπλῶς τυπικὴ, ἀφοῦ οἱ δαπάνες αὐτὲς νομιμοποιοῦνται ἀπὸ

18. Κ. Δ. Μέρτζιος, «Ἡπειρωτικὰ Σταχυολογήματα. Τὰ προνόμια τῆς Πρεβέζης ὑπὸ τὴν Ἑνετοκρατίαν», *Ἡπειρωτικὴ Ἔστια*, ΙΑ' (1962), 521–527 καὶ Ρόδη-Ἀγγελικὴ Σταμούλη, «Οἱ οἰκογένειες τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας (1741)», *Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικὰ* 1 (1984), 403–416. Ἀναστασία Παπαδία-Λάλα, *Ὁ θεσμὸς τῶν ἀστικῶν κοινοτήτων στὸν ἑλληνικὸ χῶρο κατὰ τὴν περίοδο τῆς βενετοκρατίας (13ος–18ος αἰ.)*, Βενετία 2004, σ. 455–462· Χριστίνα Ε. Παπακώστα, «Πάργα, Πρέβεζα, Βόνιτσα: ἀστικὲς συσσωματώσεις στὰ βενετικὰ ἠπειρωτικὰ ἐξαρτήματα», *Ἐφῶ καὶ Ἐσπέρια* 7 (2007), 216, 218, 225–228· τῆς ἰδίας, «Κοινωνικὴ καὶ κοινοτικὴ ὀργάνωση τῆς Πρέβεζας (18ος αἰ.)», *Πρεβεζάνικα Χρονικὰ* 43–44 (2007), 124–127· τῆς ἰδίας, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 177–180, 183–187.

19. Ἡ σύσταση ὡστόσο νέων ἀξιωματῶν ἀποτελεῖ δικαίωμα τοῦ Συμβουλίου σύμφωνα μὲ τὸν Κανονισμὸ τοῦ 1741, βλ. καὶ ἐδῶ, 402. Ἡ σχετικὴ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου ἀποκτᾷ ἰσχύ μετὰ τὴν ἐπικύρωσή της ἀπὸ τὴν ἀνώτατη βενετικὴ ἀρχή.

20. Ἐδῶ, ἔγγρα. 3 στ. 8–9, σ. 430: *in conformità del consueto*· ἔγγρα. 18 στ. 8–9, σ. 449: *a norma del praticato*.

21. Γιὰ τὸ Κοινκλάβιο τῆς Πρέβεζας ἐπὶ Βενετοκρατίας βλ. ἐδῶ, 408 κ.έ.

τὴν παράδοσή²². Οἱ ἀποφάσεις ἐπίσης τῶν τοπικῶν προνοητῶν γιὰ τὴν ἐπίλυση ἀπρόβλεπτων καταστάσεων συνιστοῦν γνώμονα γιὰ τοὺς διαδόχους τοὺς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἀνάλογων περιπτώσεων καὶ προηγούμενο ἰκανὸν νὰ συμβάλει στὴν ὑποστήριξη τῆς νομιμότητος τῶν ἐνεργειῶν τοὺς²³.

Στὰ 1787 ἡ νομοθεσία ποὺ ρυθμίζει τὴ λειτουργία τῆς Κοινότητος τροποποιεῖται ἀπὸ τὸν Νικολὸ Ἐρίτσο (Niccolò Erizzo), ἀνώτερο προνοητὴ στὰ νησιά τῆς Ἀνατολῆς²⁴: τὸ Libro Ballotazioni μνημονεῖ τὸ σχετικὸ διάταγμα (*terminazione*) τοῦ Ἐρίτσο μὲ ἡμερομηνία 17 Ἰουνίου 1787 καθὼς καὶ τὴν ἐπικύρωσή του ἀπὸ τὴ βενετικὴ Γερουσία²⁵. Ἡ μεταρρυθμιση Ἐρίτσο ἀναφέρεται στὴν πηγὴ ὡς *terminazione istitutiva*²⁶ καὶ *leggi sistematiche*²⁷, ὅροι ποὺ ἐπιβεβαιώνουν ὅτι ἡ νομοθεσία Ἐρίτσο εἶναι ὁ βασικὸς καὶ θεμελιώδης νόμος ποὺ διέπει τὴ λειτουργία τῆς Κοινότητος

22. Βλ. ἐδῶ, ἔγγρ. 3 στ. 17, σ. 431: *a tenor del consueto*: ἔγγρ. 18 στ. 16–20, σ. 450: *È inveterata consuetudine, di questa spettabile Comunità [...] previa però la parte del spettabile Conclave*: στ. 52, σ. 451: *a norma del consueto*.

23. Μοναδικὴ περίπτωση, ἐδῶ, ἔγγρ. 17 στ. 31–33, σ. 448: [...] *ha perciò l'eccellenza sua uniformandosi anco a esempi de'suoi precessori in casi simili, coll'autorità della sua carica decretato* κ.λπ.

24. Ὁ Ἐρίτσο στάλθηκε στὰ 1786 ἀπὸ τὴ βενετικὴ Γερουσία στὴν Κέρκυρα μὲ τὸν τίτλο τοῦ provveditor straordinario alle isole di Levante μὲ σκοπὸ τὴ μεταρρυθμιση τῆς νομοθεσίας. Εἶναι γνωστὸς οἱ μεταρρυθμίσεις ποὺ ἐπέφερε στὰ συμβούλια τῆς Κεφαλλονιάς, τῆς Κέρκυρας, τῆς Λευκάδας καὶ τῆς Ἰθάκης. Γιὰ τὴν Κέρκυρα βλ. τὸ διάταγμα ἀπὸ 7 Αὐγ. 1786, G. Pojago, *Le leggi municipali delle isole Jonie dall'anno 1386, fino alla caduta della repubblica veneta*, τ. 2, Κέρκυρα 1848, σ. 269–273· Ἐρμάννος Λούντζης, *Ἡ Ἐνετοκρατία στὰ Ἐφτάνησα*, ἐκδ. Κάλβος, Ἀθήνα 1969, σ. 147–149 [*Περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑπτανήσου ἐπὶ Ἐνετῶν*, Ἀθήνα 1856· φωτομνηχ. ἀνατύπωση βιβλιοπωλείου Διον. Ν. Καραβία, Ἀθήνα 2000]· Π. Χιώτης, *Σειρᾶς Ἱστορικῶν Ἀπομνημονευμάτων* τ. 3, Κέρκυρα 1863 [φωτομνηχ. ἀνατύπωση Δ. Ν. Καραβία, Ἀθήνα 1979], σ. 439–442, 504· Nicolas Karapidakis, *Civis fidelis; l'avènement et l'affirmation de la citoyenneté corfiote (XVIème–XVIIème siècles)*, ἐκδ. Peter Lang, Φρανκφούρτη 1992, σ. 154–156, 168. Γιὰ τὴ Λευκάδα βλ. Λούντζης, ὁ.π., σ. 172–173· Κωνστ. Γ. Μαχαιροῦς, *Ἡ Λευκὰς ἐπὶ Ἐνετοκρατίας (1684–1797)*, Ἀθήνα 1951, σ. 124–126 (ὅπου καὶ τὸ διάταγμα τοῦ Ἐρίτσο ἀπὸ 20 Αὐγούστου 1787 σὲ μετάφραση στὶς σ. 126–129 σημ. 1)· Π. Γ. Ροντογιάννης, *Ἱστορία τῆς νήσου Λευκάδος*, τ. Α', Ἀθήνα 1980, σ. 551–552· Παπαδία-Λάλα, *Ὁ θεσμὸς τῶν ἀστικῶν κοινοτήτων*, σ. 450–452.

25. Ἐδῶ, ἔγγρ. 8 στ. 28–30, σ. 436, καὶ ἔγγρ. 17 στ. 25–28, σ. 448.

26. Ἐδῶ, ἔγγρ. 17 στ. 36–37, σ. 448.

27. Ἐδῶ, ἔγγρ. 7 στ. 26–27, σ. 435. Δὲν δηλώνεται ρητὰ στὸ κείμενο ἀλλὰ εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ ὅρος ἀναφέρεται στὴ νομοθεσία Ἐρίτσο, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω, ὅταν θὰ ἀναφερθοῦμε στὴν ἀπαρτία τῶν ἐκλογικῶν συνελεύσεων, ἐδῶ, 401.

μετά το 1787. Αυτό δεν αποκλείει την ενσωμάτωση προϋπάρχουσας αλλά μέχρι στιγμής λανθάνουσας νομοθεσίας. Όρισμένες τουλάχιστον από τις άσφαείς παραπομπές του *Libro Ballotazioni* στους νόμους ενδέχεται να αναφέρονται στο ως άνω διάταγμα του Έρίτσο.

Το κείμενο του διατάγματος της 17ης Ιουνίου 1787 λανθάνει, και επομένως ή συνολική νομοθεσία Έρίτσο για την Κοινότητα της Πρέβεζας παραμένει άγνωστη. Από τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτής το *Libro Ballotazioni* μνημονεύει: α) τη σύσταση Κογκλαβίου και τις άρμοδιότητες του σώματος αυτού, β) τον αριθμό των ψηφοφόρων με τον όποιο επιτυγχάνεται ή άπαρτία των έκλογικών συνελεύσεων του Συμβουλίου.

Το νομικό υπόβαθρο των κειμένων που δημοσιεύονται εδώ συνοψίζεται επομένως ως εξής:

Στο πλαίσιο της γενικής νομοθεσίας που ισχύει στις κτήσεις του Ιονίου, τα διατάγματα του Λορεντάν (1741) και του Έρίτσο (1787) ρυθμίζουν τη λειτουργία της Κοινότητας της Πρέβεζας. Λανθάνουν ένδεχομένως ενδιάμεσες νομοθετικές ρυθμίσεις. Το έθιμο ισχύει σε όρισμένες διαδικασίες. Οί αποφάσεις των τοπικών προνοητών είναι δυνατόν να συστήσουν νομικό προηγούμενο.

Στην προσέγγιση των κειμένων του *Libro Ballotazioni* συμπληρωματικά χρησιμεύουν ελάχιστες αναφορές των βιβλίων διοικήσεως Πρεβέζης επί προνομιακού καθεστώτος, που παραπέμπουν σε νόμους και διαδικασίες που ίσχυαν επί Βενετοκρατίας²⁸, καθώς και σποραδικές πληροφορίες από το νοταριακό αρχείο της πόλης και από το βενετικό τμήμα των ΓΑΚ / Αρχείων Νομού Λευκάδας, που αποκαλύπτουν όρισμένα όνόματα μελών του Συμβουλίου και τοπικών άξιωματούχων αλλά και που ύποδηλώνουν ότι ή λειτουργία του Συμβουλίου της Πρέβεζας δεν ύπῆρξε πάντοτε ύποδειγματική.

Έπικουρικά χρησιμεύουν ό Κανονισμός της Κοινότητας της Άγίας Μαύρας, που άποτέλεσε το πρότυπο του Λορεντάν για τη σύνταξη του αντίστοιχου Κανονισμού της Πρέβεζας²⁹, διοικητικού έξαρτήματος της

28. Έπί προνομιακού καθεστώτος ισχύουν οί θεμελιώδεις άρχές του έσωτερικού πολιτεύματος που είχαν καθιερωθεί επί Βενετοκρατίας, βλ. Ρόδη Σταμούλη, «Η συνθήκη της Πρέβεζας (25 Δεκ. 1800) και ή άπήχρησή της στα 1828», *Μεσαιωνικά και Νέα Έλληνικά* 5 (1996), 421, 427.

29. Μέρτζιος, *ό.π.*, 524. Για το Καταστατικό της Κοινότητας της Άγίας Μαύρας, βλ. Μαχαιράς, *Η Λευκάς επί Ένετοκρατίας*, σ. 38-56. Τα μέλη της Κοινότητας της Πρέβεζας είχαν γνώση της αντίστοιχίας της νομοθεσίας, βλ. ένδεικτικά ΑΜΠ 155, 22 Όκτ. 1782, φ. 66^{r-v}, έξώδικο έγγραφο (σχετοόρα στραγιουδιτζάλε)

Λευκάδας, οἱ γνώσεις μας γιὰ τὶς μεγάλες μεταρρυθμίσεις (1760, 1768, 1787) στὰ κοινοτικά πράγματα τῆς Λευκάδας³⁰ καὶ οἱ γνώσεις μας γιὰ τὰ συμβούλια τῶν νησιῶν τοῦ Ἰονίου, μὲ τὴν ἐπιφύλαξη ὅτι ἡ νομοθεσία δὲν ἦταν ἐνιαία γιὰ ὅλες τὶς βενετικές κτήσεις ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ χαρακτήρας τῶν συμβουλίων ἦταν διαφορετικός.

2. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου

Στὰ 1741 τὸ Συμβούλιο τῆς Πρέβεζας ἀριθμεῖ 94 οἰκογένειες³¹. Βάσει τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Καταστατικοῦ δὲν ἀποκλείονται οἱ μελλοντικές ἐγγραφές νέων οἰκογενειῶν³². Οἱ γνωστές στὴ βιβλιογραφία περιπτώσεις νέων ἐγγραφῶν ἢ ὑποβολῆς ὑποψηφιοτήτων κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη εἶναι ἐλάχιστα³³. Ἀπὸ τὰ πρῶτα ὥστόσο χρόνια μετὰ τὴ σύσταση τῆς Κοινότητος ἐντοπίζονται σὲ συμβόλαια Πρεβεζάνοι μὲ τοὺς χαρακτηρισμοὺς *τζίταντιος, ἄρχοντας τῆς κομμουνιᾶς, προεστός* ἢ μὲ ἀξιώματα πού, ὅπως καὶ οἱ προηγούμενοι χαρακτηρισμοί, προϋποθέτουν συμμετοχὴ στὸ Συμβούλιο, χωρὶς τὰ οἰκογενειακά τους ὀνόματα νὰ περιλαμβάνονται στὴ γνωστὴ κατάσταση τοῦ 1741³⁴. Τὰ ὡς ἄνω στοραδικὰ ἀρχεϊκὰ εὐρή-

τοῦ γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου καὶ τῶν ἀγορανόμων πρὸς τοὺς συνδίκους σχετικὰ μὲ τὸ πρόστιμο ποὺ ὀφείλουν νὰ καταβάλουν οἱ πρῶτοι στὸ ταμεῖο τῆς Κοινότητος, ἐὰν παραμείνουν στὴ θέση τους μετὰ τὴ λήξη τῆς θητείας τους: *σᾶς ἀποκρενόμαστε πὼς δὲν ἀγρικοῦμε οὔτε ὑποσχόμεστε εἰς τὸ οὐδὲν παρὰ σᾶς λέμε ὅτι ἐκεῖνο ὁποῦ ἐτρέξατε εἰς τὴν κορτινὴ | σπετάμπελε Κομμουνιτὰ τῆς Ἁγίας Μαύρας εἰς ἐὰν διάφορα κάζα, παρόμοια εἰς ἐκεῖνο μόνον ὑποσχόμεστε καὶ ὄχι σὲ ἄλλο, ἐπειδὴ καὶ ἡ παρὼν Κομμουνιτὰ μας ἐθεμελιώθη εἰς ἐκεῖνην τῆς Ἁγίας Μαύρας.*

30. Βλ. κυρίως Παπαδία-Λάλα, *Ὁ θεσμὸς τῶν ἀστικῶν κοινοτήτων*, σ. 439, 448–452.

31. Γιὰ τὸν ἀριθμὸ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν βλ. Σταμούλη, «Οἱ οἰκογένειες», 406–407, 409· Παπαδία-Λάλα, *Ὁ θεσμὸς τῶν ἀστικῶν κοινοτήτων*, σ. 458–459· Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 179–180.

32. Μέρτζιος, 524· Παπακώστα, «Κοινωνικὴ καὶ κοινοτικὴ ὀργάνωση τῆς Πρέβεζας», 146· τῆς ἰδίας, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 184–185 καὶ σμμ. 666.

33. Κ. Δ. Μέρτζιος, «Τὸ ἐν Βενετίᾳ Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον», *Ἑπειρωτικὰ Χρονικὰ* 11 (1936), 292 (ἀδελφοὶ Πάγκαλοι στὰ 1771)· γιὰ τὴν περίπτωση Πάγκαλου βλ. καὶ Χριστίνα Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 182–184, ὅπου καὶ ἡ προηγούμενη βιβλιογραφία. Γ. Σ. Πλουμίδης, *Αἰτήματα καὶ πραγματικότητες τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας* τχ. 3, 1714–1796, Ἰωάννινα 1992, σ. 79 (αἴτηση ἀδελφῶν Focio). Ἐδῶ, ἔγγρ. 10 στ. 9 κ.έ., σ. 439 καὶ ἔγγρ. 11 στ. 12 κ.έ., σ. 440 (ὑπόθεση Partido).

34. Σταμούλη, «Οἱ οἰκογένειες», 408.

ματα συμπτωματικά υποδεικνύουν τη διεύρυνση του Συμβουλίου ενώ δεν αποκαλύπτουν ούτε τα όνόματα όλων των οικογενειών που το συγκροτούν ούτε τη συνολική αύξηση του αριθμού του.

Μνεία από την εποχή του προνομιακού καθεστώτος υποδεικνύει ότι η νομοθετική απόφαση (*statutaria terminazione*) του γενικού προνοητή Gri-mani (1760), που για οικονομικούς λόγους άνοιξε το Συμβούλιο της Λευκάδας σε κατοίκους της υπαίθρου³⁵, όδηγησε πιθανώς σε ανάλογη διάταξη, όσον τουλάχιστον άφορᾶ μόνον το οικονομικό σκέλος, για την Κοινότητα της Πρέβεζας, διοικητικό έξάρτημα της Λευκάδας και πανομοιότυπό της οργανωτικά. Πρεβεζάνοι πολίτες επικαλούνται τη βενετική νομοθεσία αλλά και παλαιά απόφαση του Συμβουλίου της Κοινοτήτας, σύμφωνα με τις όποιες ή υποψηφιότητα ενός νέου μέλους έπρεπε να έξετασθεῖ στην όλομέλεια του Συμβουλίου της Πρέβεζας. 'Ο υποψήφιος όφειλε να διαθέτει όρισμένα χαρίσματα ή προτερήματα, τὰ όποια να μπορεί να αποδείξει³⁶. Ήταν επίσης υποχρεωμένος να καταβάλλει 100 φλωριά στο ταμείο της Κοινοτήτας³⁷.

Όρισμένες προσεγγίσεις σχετικά με τον αριθμό του Συμβουλίου της Πρέβεζας δεν είναι άνεφικτες. Στα μέσα του 1787 το Συμβούλιο περιλαμβάνει πολύ περισσότερες από 120 οικογένειες, καθώς υποδεικνύουν: α) ό αριθμός των 120 ή 125 άρχοντικών οικογενειών που τον Μάιο του ίδιου έτους διαμαρτύρονται έναντίον των συνδίκων³⁸ και πού, ακόμη και στην

35. Λούντζης, σ. 170· Μαχαιράς, σ. 117 σημ. 1 άρθρ. 2· πβ. και σ. 124· Ροντογιάννης Α', σ. 551· Παπαδία-Λάλα, σ. 449.

36. Οι πολίτες αναφέρονται βεβαίως στις γνωστές προϋποθέσεις για την ένταξη στο σώμα της Κοινοτήτας (*trè gradi di civiltà, γέννηση από νόμιμο γάμο, ιθαγένεια και μόνιμη κατοικία στην πόλη, εισόδημα*) καθώς και στη διαδικασία απόδειξης της άστικής ιδιότητας, βλ. σχετικά Άσπασία Παπαδάκη, «Αποδείξεις άστικής ιδιότητας στην Κρήτη το 17ο αιώνα (*prove di cittadinanza*)», *Πεπραγμένα του Ζ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, τ. Β2, Ρέθυμνο 1995, σ. 619-634· Παπαδία-Λάλα, *Ό θεςμός των άστικών κοινοτήτων*, σ. 124· Κώστας Ε. Λαμπρινός, *Οι cittadini στην βενετική Κρήτη. Κοινωνικο-πολιτική και γραφειοκρατική εξέλιξη (15ος-17ος αι.)*, έκδ. Κέντρο Έρεύνης του Μεσαιωνικού και Νέου Έλληνισμού της Άκαδημίας Άθηνών, Άθήνα 2015, σ. 112 κ.έ. Για τον τρόπο επιλογής των οικογενειών που συγκρότησαν τον πρώτο πυρήνα της Κοινοτήτας της Πρέβεζας βλ. Παπαδία-Λάλα, ό.π., σ. 459.

37. ΑΜΠ 19, 26 Νοεμ. 1805, φ. 58^v-59^r. Το ίδιο ποσό ίσχυε και στην Κοινότητα της Άγίας Μαύρας, βλ. τη βιβλιογραφία έδω, σημ. 35.

38. Σπ. Ι. Άσδραχάς, «Από τη συγκρότηση του άρματολισμού (ένα άκαρνανικό παράδειγμα)», *Έλληνική κοινωνία και οικονομία η' και ιθ' αιώνας*, Άθήνα 1982, σ. 250, 379 σημ. 31 [Πρώτη δημοσίευση, *Επιθεώρηση Τέχνης* 21 (1965), 483-500].

περίπτωση πού ἀποτελοῦν πλειοψηφία, δὲν συνιστοῦν προφανῶς παρὰ μόνον μία μερίδα τοῦ Συμβουλίου, β) ὁ ἀριθμὸς τῶν 120 ψηφοφόρων μὲ βάση τὸν ὁποῖο τὸν Ἰούνιο τοῦ ἴδιου ἔτους ὁ Ἐρίτσο ὀρίζει τὴν ἐγκυρότητα τῶν ἐκλογικῶν συνελεύσεων —τουλάχιστον γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν συνδίκων, τῶν ἀγορανόμων, πιθανῶς καὶ τῶν μελῶν τοῦ Κογκλαβίου καὶ τοῦ γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου³⁹.

Ὁ συντελεστὴς τῆς ἀπαρτίας τῶν 120 ψηφοφόρων παραμένει ἀγνωστος. Ὁ καταστατικὸς χάρτης τοῦ 1741 προβλέπει γενικῶς ὅτι γιὰ τὴν ἐγκυρότητα τῶν συνεδριάσεων καὶ τῶν ψηφοφοριῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Πρέβεζας ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν 3/4 τῶν ἐγγεγραμμένων μελῶν. Στὴν περίπτωση τῶν ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Πρέβεζας μετὰ τὸ 1787 ἀποκλείεται ὁ συντελεστὴς 3/4, ὅπως ὅμως καὶ ὁ συντελεστὴς 2/3, γιὰτὶ μὲ βάση τὶς ἀναλογίες αὐτὲς ἡ ἀπαρτία τῶν 120 παρόντων προϋποθέτει ἀντίστοιχα 160 καὶ 180 ἐγγεγραμμένα μέλη. Ἀλλὰ στὴν ἐκλογικὴ συνέλευση τῆς 9ης Μαρτίου 1796, ὁπότε τὰ ἐλάχιστα διαθέσιμα κείμενα καταγράφουν καὶ τὴ μεγαλύτερη προσέλευση ψηφοφόρων, καταμετροῦνται 186 ψηφοφόροι, ὅλοι κάτοικοι Πρέβεζας⁴⁰. Ἄν εἶναι πιθανὸν ὁ ἀριθμὸς 186 νὰ συμπεριλαμβάνει τὸν τοπικὸ προνοητὴ⁴¹, εἶναι μᾶλλον ἀπίθανο νὰ καλύπτει καὶ τὸν συνολικὸ ἀριθμὸ τοῦ Συμβουλίου, διότι ἀπουσίες σημειώνονται καὶ στὶς κρισιμότερες συνελεύσεις. Ἄν ὁ καθορισμὸς τῆς ἀπαρτίας γιὰ τὶς ἀρχαιρεσίες ὀρίζεται ἀπὸ τὸν Ἐρίτσο μὲ βάση τὴν ἀρχὴ τῶν μισῶν μελῶν σὺν ἓνα, τότε στὰ τέλη τῆς Βενετοκρατίας τὸ Συμβούλιο τῆς Πρέβεζας ἀριθμεῖ συνολικῶς 238 οἰκογένειες: $(120-1) \times 2^{42}$. Ὁ καθορισμὸς ὅμως τῆς ἀπαρτίας ἀπὸ τὸν Ἐρίτσο στὰ 1787 μὲ βάση, καθὼς τουλάχιστον φαίνεται, ἓναν ἀπόλυτο ἀριθμὸ καὶ ὄχι μιὰ ἀναλογία ἐπὶ τοῦ

39. Βλ. ἐδῶ, ἔγγρ. 7 στ. 27–28, σ. 435· ἔγγρ. 8 στ. 27–30, σ. 436· ἔγγρ. 17 στ. 28–29, σ. 448· ἔγγρ. 20 στ. 17–19, σ. 453. Ἡ ἐπιφύλαξη ὀφείλεται στὴ σπανιότητα τῶν ἀναφορῶν.

40. Ἐδῶ, ἔγγρ. 12 στ. 11, σ. 441: *tutti dimoranti in questa piazza*. Προσέρχονται 175 ψηφοφόροι στὶς 16 Μαρτίου 1796, ἐδῶ, ἔγγρ. 14 στ. 6, σ. 444· 128 ψηφοφόροι στὶς 6 Ἰουλ. 1796, ἐδῶ, ἔγγρ. 20 στ. 18, σ. 453· 132 ψηφοφόροι τὸ 1797, ἐδῶ, ἔγγρ. 22 στ. 31, σ. 456.

41. Σύμφωνα μὲ τὴ νομοθεσία Ἐρίτσο στὶς συνεδριάσεις τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῆς Ἁγίας Μαύρας οἱ δύο προνοητὲς συνυπολογίζονται στὴν καταμέτρηση τῶν παρόντων, βλ. Μαχαιρᾶς, ὁ.π., σ. 127 σημ., ἄρθρ. 5.

42. Τὰ κριτήρια ἐγγραφῆς στὸ Συμβούλιο πληροῦσαν δυνητικῶς περὶ τὶς 200–250 οἰκογένειες, βλ. Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 190–191.

ἐκάστοτε συνόλου τῶν ἐγγεγραμμένων δὲν ἀποκλείεται νὰ ὑποδηλώνει ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει ἐπιβληθεῖ ἀπαγόρευση αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκογενειῶν ποὺ συγκροτοῦν τὸ Συμβούλιο (*serrata*)⁴³.

Ὁ ἴδιος περίπου ὀριακὸς ἀνώτατος ἀριθμὸς ψηφοφόρων ποὺ καταμετροῦνται στὴ συνέλευση τῆς 9ης Μαρτίου 1796 ἐμφανίζεται ἑπτὰ χρόνια ἀργότερα: μετὰ τὸν «γαλασμό», τὴ σφαγὴ, τὸν ἐξανδραποδισμό, τὴν αὐτοεξορία καὶ τέλος τὸν σταδιακὸ ἐπαναπατρισμὸ τῶν προσφύγων ἐπὶ προνομιακοῦ καθεστῶτος, στὴ συνέλευση τῆς 14ης Ἰουνίου 1803 προσέρχονται 181 ψηφοφόροι, ἐκπρόσωποι διαφορετικῶν οἰκογενειῶν⁴⁴. Δὲν μποροῦμε νὰ γνωρίζουμε ἂν πρόκειται γιὰ τὶς ἴδιες οἰκογένειες ποὺ εἶχαν συμμετάσχει καὶ στὴ συνεδρίαση τῆς 9ης Μαρτίου 1796. Στις 5 Νοεμβρίου 1804 καὶ μὲ σκοπὸ τὴν ἀπορρόφηση κοινωνικῶν ἀντιθέσεων ἀποφασίζεται ἀπὸ τὴν τοπικὴ κυβέρνησις ἡ ὁμαδικὴ ἐγγραφὴ 30 νέων οἰκογενειῶν στὸ Συμβούλιο⁴⁵. Ἀπὸ τὶς ἐγγραφεὶς αὐτὲς οἱ τρεῖς κρίνονται ἀπὸ τὸν βοεβόδα Ἀβδουλάχ παράνομες καὶ ἀκυρώνονται⁴⁶. Ἐπομένως, στὸ τέλος τῆς ἱστορίας του, πρὶν ἀπὸ τὴν κατάλυση τοῦ προνομιακοῦ καθεστῶτος, στὸ Συμβούλιο τῆς Πρέβεζας μετέχουν τουλάχιστον 208 (181+27) καὶ ὄχι περισσότερες ἀπὸ 265 οἰκογένειες (238+27).

3. Τὰ ἀξιώματα

Ἡ σύνθεση τῆς ὑπαλληλίας συμπληρώνεται στὴν Πρέβεζα σταδιακὰ, ἀφοῦ ὀρισμένα ἀπὸ τὰ ἀξιώματα ποὺ ἀπαντοῦν στὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνα (1795–1797) ἢ ἀναφέρονται ἀρκετὰ νωρίτερα στὰ τοπικὰ συμβόλαια δὲν προβλέπονται ἀπὸ τὸ Καταστατικὸ τοῦ 1741. Ὑποθέτουμε ὅτι τὰ ἀξιώματα αὐτὰ θεσπίζονται μετὰ τὸ 1741, ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες ποὺ δημιουργεῖ ἡ συνεχὴς ἀνάπτυξη τῆς πόλης κατὰ τὸ δεῦτερο μισὸ τοῦ 18ου αἰῶνα. Ἡ σύσταση νέων ἀξιωμάτων προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἄρθρο 10 τοῦ Καταστατικοῦ⁴⁷.

Σύμφωνα μὲ τὸ ὡς ἄνω Καταστατικὸ τὸ Συμβούλιο ἐκλέγει ἀπὸ τὰ

43. Μὲ ἀπόλυτο ἀριθμὸ εἶχε ὀρίσει ὁ Ἐρίτσο καὶ τὴν ἀπαρτία τοῦ Μικροῦ καὶ τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῆς Λευκάδας, βλ. *Μαχαιρᾶς*, σ. 125, 127 σημ., ἄρθρ. 5, 6· *Λούντζης*, σ. 173.

44. ΑΜΠ 19, φ. 25^v.

45. Στὸ ἴδιο, φ. 44^r–45^r.

46. Στὸ ἴδιο, φ. 45^v.

47. Μέρτζιος, «Τὰ προνόμια τῆς Πρεβέζης», 525.

μέλη του τοὺς ἐξῆς ἀξιωματούχους, οἱ ἀρμοδιότερες τῶν ὁποίων εἶναι ἤδη γνωστές στὴ βιβλιογραφία⁴⁸:

- α) τρεῖς συνδίκους (*sindici*),
- β) τρεῖς πρωτοβάθμιους δικαστές (*giudici della Corte Minor, κοριτές*),
- γ) τὸν γραμματέα τῶν ὡς ἄνω δικαστῶν⁴⁹ (*cancellier, καντζιλλιέρης*),
- δ) δύο ἀγορανόμους (*giudici estimatori, giudici estimatori de' comestibili ἢ giustizieri, γιουστιτζέρηδες, στιμαδουρέοι*),
- ε) τρεῖς ὑγειονόμους (*deputati alla sanità, provveditori alla sanità, σα-νιτάδες*⁵⁰),
- στ) δύο δικαστὲς-ἐκτιμητὲς τῶν ἀγροζημιῶν (*giudici-estimatori de' campi e danni, giudici estimatori della campagna*).

Στὸ τέλος τοῦ 18ου αἰώνα τὸ Συμβούλιο ἐκλέγει ἐπίσης ἀπὸ τὰ μέ-
λη του:

- ζ) δύο ἀντιλέγοντες (*contraddittori*),
- η) δύο ἐπόπτες τῶν ὁδῶν ἢ προνοητὲς ἐπὶ τῶν ὁδῶν (*provveditori alle strade*),
- θ) τὸ δωδεκαμελὲς Κοινκλάβιο καὶ τὰ ἀναπληρωματικὰ μέλη αὐτοῦ,
- ι) τὸν ταμία (*cassier, cassiere*),
- κ) τὸν γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου (*cancellier dell' Ufficio di Sanità ἢ cancellier della / alla Sanità*)⁵¹.

Ἡ θητεία τῶν ἀξιωματούχων διαρκεῖ ἕνα ἔτος, πρὶν ἀπὸ τὴ λήξη τοῦ

48. Στὸ ἴδιο, 524–525· Παπακώστα, «Κοινωνικὴ καὶ κοινοτικὴ ὀργάνωση», 126–127· Παπαδία-Λάλα, *Ὁ θεσμὸς τῶν ἀστικῶν κοινοτήτων*, σ. 460· Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 185–188. Οἱ ἐντὸς παρενθέσεως ἰταλικὲς ἢ ἑλληνικὲς ὀνομασίες τῶν ἀξιωματῶν προέρχονται ἀπὸ ἀρχαιολογικὰ πηγὰς (πρεβεζάνους συμβολαιογράφους, βενετικὸ ἀρχεῖο Λευκάδας, *Libro Ballotazioni*) καὶ ἀπὸ τὸ ἰταλικὸ κείμενο τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη. Ἀντίγραφο τοῦ ἰταλικοῦ κειμένου ἐντοπίστηκε τὸ ἔτος 1982 στὸ Ἀρχεῖο Μητροπόλεως Πρεβεζῆς, βλ. Σταμούλη, «Οἱ οἰκογένειες», 405. Μεταγραφή τοῦ ἰταλικοῦ κειμένου δημοσιεύει ἡ Χριστίνα Παπακώστα, «Κοινωνικὴ καὶ κοινοτικὴ ὀργάνωση», 145–148· βλ. καὶ τῆς ἰδίας, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 181 σημ. 658, σ. 184 σημ. 664, 665· σ. 185–186 σημ. 668–670, 672, σ. 187 σημ. 673–675, σ. 188 σημ. 676.

49. Ἄρθρ. 6 τοῦ Καταστατικοῦ: *d'essi giudici*, Σταμούλη, «Οἱ οἰκογένειες», πίν. ΝΕ· Παπακώστα, «Κοινωνικὴ καὶ κοινοτικὴ ὀργάνωση», 126 σημ. 53, 147· τῆς ἰδίας, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 187 σημ. 673· πβ. Μέρτζιος, «Τὰ προνόμια τῆς Πρεβεζῆς», 525: *τῶν Συνδίκων*.

50. Σπ. Ι. Ἀσδραχάς, «Ἀπὸ τὴ συγκρότηση τοῦ ἀρματολισμοῦ», σ. 243.

51. Πλήρωση τῶν θέσεων τῶν ἀγορανόμων καὶ τῶν γραμματέων τοῦ Ὑγειονομείου ἢ τῆς Κοινότητος μὲ ἄλλη διαδικασία πλὴν τῶν ἀρχαιρειῶν βλ. ἐδῶ, 404–405.

ὁποίου διενεργοῦνται κανονικὰ οἱ ἀρχαιρεσίαι γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν ἀξιωματοῦχων τοῦ ἐπόμενου ἔτους. Ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσόχρονης ἀπαγόρευσης τῆς ἐπανεικλογῆς στὸ ἴδιο ἀξίωμα (*contumacia*).

Οἱ ὑποψηφιότητες γιὰ τὰ ἀξιώματα τῶν ἀντιλεγόντων, τῶν ἀγορανόμων, τῶν ἐκτιμητῶν τῶν ἀγροζημιῶν καὶ τῶν ἐποπτῶν τῶν ὁδῶν ὑποβάλλονται κατὰ ζεύγη⁵². Οἱ ὑποψηφιότητες γιὰ τὰ λοιπὰ ἀξιώματα εἶναι ἀτομικές.

Οἱ ἀντιλέγοντες —κατὰ τὸν Μαχαιρᾶ καὶ ὑπεραπιστὸς τῆς Κοινότητος (*difensori del Comune*), ἀντιρρητικοὶ κατὰ τὴν ἀπόδοση τοῦ Π. Χιώτη καὶ τοῦ Α. Ζώη— εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ὑποστηρίζουν τὴν ἀντίθετη ἀποψη τῆς πρότασης ποὺ ὑποβάλλεται γιὰ ψηφοφορία ἀπὸ τοὺς συνδίκους⁵³.

Οἱ ἐπόπτες τῶν ὁδῶν μεριμοῦν γιὰ τὴν καλὴ συντήρηση καὶ λειτουργία τῶν δρόμων. Ἐλλείψει συγκεκριμένων στοιχείων γιὰ τὴν πόλη ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ ὑποθέτουμε ὅτι, ὅπως συνέβαινε π.χ. στὴν Ἀγία Μαύρα, οἱ ἐπόπτες τῶν ὁδῶν ἀσκοῦν εἰδικὰ δικαστικὰ καθήκοντα γιὰ τὰ θέματα τῆς ὑπηρεσίας τους, καὶ ὅτι οἱ ἀποφάσεις τους ἐφεσιβάλλονται ἐνώπιον τῶν βενετικῶν ἀρχῶν⁵⁴.

Στὶς συμβολαιογραφικὲς πηγὲς ἐπόπτες τῶν ὁδῶν στὴν πόλη ἀνιχνεύονται ἤδη τὸ 1779⁵⁵, ἀντιλέγοντες τὸ 1781⁵⁶ καὶ Κογκλάβιο τὸ 1790⁵⁷.

Μὲ διάταγμα (*terminazione*) τοῦ γενικοῦ προνοητῆ Μέμο (Anzolo Memo) στὰ 1792, ἡ θέση τοῦ γραμματέα τῆς Κοινότητος παραχωρεῖται διὰ βίου στὸν Ἀποστόλη Δαμιανή. Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1796 ἡ Κοινότητα καταθέτει ἐνσταση ἐναντίον τοῦ διατάγματος Μέμο⁵⁸. Ὁ μισθὸς τοῦ γραμμα-

52. Γιὰ τὴν κατὰ ζεύγη ὑποψηφιότητα τῶν ἀντιλεγόντων βλ. ἐδῶ, ἔγγρ. 12 στ. 14–19, σ. 442· γιὰ τοὺς ἀγορανόμους, τοὺς ἐκτιμητὲς τῶν ἀγροζημιῶν καὶ τοὺς ἐπόπτες τῶν ὁδῶν, βλ. ἔγγρ. 14 στ. 13–18, 25–36, 41–59, σ. 444, 445, 445–446 ἀντίστοιχα.

53. Ἐνδεικτικὰ γιὰ τὶς ἀρμοδιότητες τῶν ἀντιλεγόντων βλ. Μαχαιρᾶς, *Ἡ Λευκάς ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, σ. 116. Βλ. καὶ Λεωνίδας Χ. Ζώης, *Ἱστορία τῆς Ζακύνθου*, Ἀθήνα 1955, σ. 146· Μαριάννα Κολουβᾶ, «Κοινοτικοὶ θεσμοὶ στὸν ἀστικό καὶ ἀγροτικό χῶρο τῆς Ζακύνθου (16ος–17ος αἰ.)», *Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικὰ* 11 (2014), 61 σημ. 65.

54. Μαχαιρᾶς, *ὁ.π.*, σ. 52. Τὸ ἀξίωμα ὡστόσο τῶν δύο ἐποπτῶν τῶν ὁδῶν δὲν προβλέπεται οὔτε στὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Λευκάδας, Π. Γ. Ροντογιάννης, *ὁ.π.*, σ. 542 σημ. 5.

55. Ἀναφέρονται ὁ Δημήτριος Γαιναβέλης καὶ ὁ Πάνος Παπαδιώτης, Σταμούλης, «Οἱ οἰκογένειαι», 404 σημ. 5.

56. Ἀναφέρεται ὁ Ἀθανάσης Σταμάτης, ΑΜΠ 155, 19 Σεπτ. 1781, φ. 11^ε.

57. Ἀναφέρονται ὡς μέλη τοῦ Κογκλαβίου ὁ Τζόρτζης Κιτζίλης καὶ ὁ Ἰωάννης Κεχρᾶς, ΑΜΠ 106, 4 Νοεμ. 1790, σ. 366.

58. Ἐδῶ, ἔγγρ. 20 στ. 26–33, σ. 453.

τέα τῆς Κοινότητος καταβάλλεται ἀπὸ τὸ ταμεῖο τῆς Κοινότητος καὶ τὸ 1795 ἀνέρχεται ἐτησίως σὲ 12 τσεκίγια πρὸς 2 τάλλαρα⁵⁹.

Ὡς γραμματέας τοῦ Ὑγειονομείου τὸ 1741 ὀρίζεται ἀπὸ τὴν κεντρικὴ διοίκηση ὁ Ἀντώνιος Κονσολάτος, πού θὰ ἐξακολουθήσει νὰ ὑπηρετεῖ μέχρι νεωτέρας⁶⁰. Τὸ 1781 ἡ γραμματεία τοῦ Ὑγειονομείου κατακυρώνεται κατόπιν πλειστηριασμοῦ στοὺς συνεταίρους Ἰωάννη Ἀλεάνδρη καὶ Κωνσταντῖνο Γκινάκκα⁶¹. Τὸ 1792 τὸ ἀξίωμα ἐκχωρεῖται μὲ τετραετῆ θητεία στὸν Μαρίνο Λουρόπουλο μὲ ἀπόφαση τοῦ γενικοῦ προνοητῆ τῆς θάλασσας Μέμο. Ὅταν τὸν Ἰούλιο τοῦ 1796 λήγει ἡ θητεία τοῦ Λουρόπουλου, τὸ Συμβούλιο ἐκλέγει στὴ θέση του τὸν Κωνσταντῖνο Γκινάκκα⁶².

Ἄλλὰ κατόπιν πλειστηριασμοῦ ἐκχωροῦνται ἐνίοτε γιὰ οἰκονομικοὺς λόγους καὶ οἱ θέσεις τῶν ἀγορανόμων⁶³. Φαίνεται ὅτι τουλάχιστον γιὰ μίαν ὀρισμένη χρονικὴ περίοδο ἐπιβάλλεται καὶ χρηματικὸ πρόστιμο ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῆς Κοινότητος στοὺς ἐν λόγω ἀξιωματούχους, ἐὰν παραμείνουν στὴ θέση τους μετὰ τὴ λήξη τῆς θητείας τους. Τὸ πρόστιμο καταβάλλεται σὲ μετρητὰ καὶ ἰσοῦται μὲ 2 ρεάλια (ἢ 20 λίρες) γιὰ τὸν γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου καὶ 15 λίρες γιὰ τοὺς ἀγορανόμους γιὰ κάθε ἡμέρα ἐπὶ πλεόν παραμονῆς στὴ θέση⁶⁴.

59. Ἐδῶ, ἔγγρ. 3 στ. 21–24, σ. 431.

60. Μέρτζιος, «Τὰ προνόμια τῆς Πρεβέζης», 525· Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 187 καὶ σημ. 675.

61. Ρόδη Σταμούλη, «Συμβολὴ στὴν προσωπογραφία τοῦ Ἰονίου. Ἡ οἰκογένεια Ἀλεάνδρη καὶ ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ Ρήγα Λαυρέντιος (18ος–19ος αἰ.)», *Μεσαιωνικά καὶ Νέα Ἑλληνικά* 7 (2004), 254· βλ. καὶ Παπακώστα, *ὁ.π.*, σ. 188 σημ. 675.

62. Ἐδῶ, ἔγγρ. 20 στ. 6–12, σ. 452–453, καὶ στ. 50, σ. 454. Ὁ Κωνσταντῖνος Γκινάκκας στὴν ἴδια θέση καὶ τὸ 1779, Σταμούλη, «Οἱ οἰκογένειες», 404 σημ. 5.

63. ΑΜΠ 155, 20 Ὀκτ. 1782, φ. 65^v, ἐξώδικη ἐπιστολὴ τῶν συνδίκων τῆς Πρέβεζας πρὸς τοὺς ἀγορανόμους καὶ τὸν γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου: *εὐρίσκεται ὑστερημένη ἢ σπετάμπελε Κομμενιτὰ ἀπὸ κάθε λογῆς ρένδιτα, καὶ εἰς τὰς χρείας τῆς μοναχὰ σουμπλίουρον τὰ ριτροτά τῶν κάρικων γιουστιτζιέρον καὶ καντζιλλιέρης*. Βλ. καὶ ἔδῶ, ἔγγρ. 22 στ. 11–12, σ. 455. Γιὰ τὴν πρακτικὴ τῆς πώλησης τῶν ἀξιωματῶν ὑπὲρ τοῦ δημόσιου ταμείου στὴ γειτονικὴ Λευκάδα, καὶ εἰδικὰ τῶν προσοδοφόρων ἀξιωματῶν τοῦ ἀγορανόμου καὶ τοῦ γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου, γιὰ τίς θλιβερὰς συνέπειες τῆς συγκεκριμένης πρακτικῆς στὸν λαὸ καθὼς καὶ γιὰ τίς προσπάθειες ἐξυγίανσης τοῦ συστήματος ἀπὸ τὸν γενικὸ προνοητῆ τῆς θάλασσας Andrea Donà τὸ 1768 (π.χ. ἐπιβολὴ δεκάτης στὰ προσοδοφόρα ἀξιώματα) βλ. Παπαδιά-Λάλα, *ὁ.π.*, σ. 460–461.

64. Μοναδικὴ μαρτυρία, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐπιφύλαξη γιὰ τὴ γενικὴ ἰσχὺ τοῦ μέτρου, βλ. ΑΜΠ 155, 20 Ὀκτ. 1782, φ. 65^v, 66^r καὶ 22 Ὀκτ. 1782, φ. 66^r.

Οἱ ὑποψήφιοι γιὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου ὅπως καὶ τοῦ ἀγορανόμου ὑποχρεοῦνται πρὶν ἀπὸ τὴν ψηφοφορία νὰ καταθέσουν ὡς ἐγγύηση (*deposito*) στὸ ταμεῖο τῆς Κοινότητος ἓνα προκαθορισμένο χρηματικὸ ποσό⁶⁵.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχαιοφύλακα (*ἀρχειβίστας*, *archivista*) ὑφίσταται στὴν πόλη ἐπὶ Βενετοκρατίας, ἀλλὰ δὲν γνωρίζουμε τὸν τρόπο ἀνάδειξης σὲ αὐτό. Στὰ 1798, ὅπως προαναφέρθηκε, τὴ θέση κατέχει ὁ Ἀποστόλης Δαμιανῆς, ποὺ ὅμως τὴν ἴδια ἐποχὴ ὑπηρετεῖ καὶ ὡς γραμματέας τοῦ πρωτοβάθμιου ἀστικοῦ δικαστηρίου⁶⁶. Ἐπὶ προνομιακοῦ καθεστῶτος ὁ ἀρχαιοφύλακας ἐκλέγεται ἀπὸ τὴν τοπικὴ κυβέρνηση.

Στοὺς ἀξιωματούχους τῆς πόλης πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ οἱ κεσταδοῦροι ἢ γκιουσταδόροι ἢ γκισταδοῦροι τέλα στράτε (*στρίτε*;). Συνιστοῦν σῶμα ἢ ὑπηρεσία, ἀφοῦ ἀπαντᾶται καὶ ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τους, ὁ κεσταδοῦρος τὰ κάπο ἢ τὰ κάπου. Δὲν εἶναι γνωστὲς οἱ ἀρμοδιότητές τους οὔτε ὁ τρόπος διορισμοῦ τους. Ἐμφανίζονται ἅπαξ συνυπογράφοντας μὲ μέλη τῆς Κοινότητος καὶ ἄλλους ἀξιωματούχους ἢ πρῶην ἀξιωματούχους ἐξουσιοδότηση σχετικὴ μὲ ἔνσταση μελῶν τοῦ Κογκλαβίου ἐναντίον ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου⁶⁷.

Κατώτεροι ὑπάλληλοι καὶ κλητῆρες πλαισιώνουν τὶς ὡς ἄνω ὑπηρεσίες καὶ συμπληρώνουν τὴν εἰκόνα τῆς τοπικῆς ὑπαλληλίας: οἱ πρωτόγεροι, οἱ ἀθθεντικοὶ ἢ ἀφεντικοὶ ἄνθρωποι, οἱ μινίστροι, ὁ δημόσιος τελάλης, οἱ ὑπηρετές ἢ φάντηδες, ποὺ ἐμφανίζονται σποραδικὰ στὶς ἐπικουρικὲς

65. Ἐδῶ, ἔγγρ. 14 στ. 11–12, σ. 444· ἔγγρ. 20 στ. 43, 44, σ. 453, 454. Στὴν ἴδια ὑποχρέωση ὑπόκεινται οἱ ἐν λόγῳ ἀξιωματοῦχοι, ὅταν ἀνάγκης τυχούσης διορίζονται ἀπὸ τὸν προνοητῆ, βλ. ἔδῶ, ἔγγρ. 7 στ. 31–33, σ. 435. Στὴ συγκεκριμένη περίπτωση τὸ ὕψος τῆς ἐγγύησης ὑπολογίζεται βάσει τῆς προβλεπόμενης διάρκειας τῆς θητείας τους (*a tenor del tempo, che eserciteranno la carica stessa*). Ἡ πληροφορία τοῦ Libro Ballotazioni γιὰ τὴν καταβολὴ χρηματικῆς ἐγγύησης ἀπὸ τοὺς υποψήφιους ἀγορανόμους καὶ γραμματεῖς τοῦ Ὑγειονομείου ἀποτελεῖ ἔνδειξη ὅτι οἱ μεταρρυθμίσεις τοῦ 1768 (βλ. ἔδῶ, σημ. 63) ἐφαρμόστηκαν καὶ στὴν Πρέβεζα.

66. Βλ. ἔδῶ, 391–392. Βλ. καὶ τὶς ὑποθέσεις γιὰ τὸν γῶρο, ὅπου θὰ ἔπρεπε κανονικὰ νὰ φυλάσσεται τὸ ἀρχεῖο τῆς Κοινότητος, Παπακώστα, ὁ.π., σ. 182 σημ. 660· ὑποθέσεις, ἐπίσης, γιὰ τὴν ἀντίστοιχη ὑπηρεσία τοῦ βενετοῦ προνοητῆ, στὸ ἴδιο, σ. 164.

67. Βλ. ἔδῶ, 407. Γιὰ τὶς ὑπογραφὲς τῶν κεσταδοῦρων βλ. AMΠ 97, 22 Σεπτ. 1790, φ. 269^r, 269^v, 270^r. Ἀνεπαρκὴς φαίνεται ὁ συσχετισμὸς τῆς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας μὲ τὸ σῶμα τῶν σκαπανέων (*guastatori*, βεν. *guastadori*, *vastadori*), ποὺ συνοδεύουν τὸ στράτευμα καὶ ἀσχολοῦνται μὲ ἔργα ὁδοποιίας, ὀχυρώσεων κ.λπ., βλ. Giuseppe Boerio, *Dizionario del dialetto veneziano*, Βενετία 31867, σ. 320, 780.

—γιὰ τὸ θέμα μας— πηγές, συνήθως σὲ συμβόλαια ἢ, ἐπὶ προνομιακοῦ καθεστῶτος, στὶς πράξεις τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν.

Ἀπὸ τὸ 1787 ἀπαγορεύεται ἡ ἐκλογή ἀναλφαβήτων στὴν τοπικὴ ὑπαλληλία. Στὸ ἐξῆς ὅλοι οἱ ἀξιωματοῦχοι ὀφείλουν νὰ γνωρίζουν ἀνάγνωσι καὶ γραφὴ στὰ ἑλληνικά. Οἱ δύο μάλιστα ἀπὸ τοὺς τρεῖς συνδίκους καθὼς καὶ οἱ ὑγειονόμοι ὀφείλουν νὰ γνωρίζουν ἀνάγνωσι καὶ γραφὴ στὰ ἰταλικά. Σὲ συμβολαιογραφικὴ πράξη μνημονεύονται τὰ σχετικὰ διατάγματα τοῦ ἀνώτερου προνοητῆ στὰ νησιὰ τῆς Ἀνατολῆς Νικολὸ Ἐρίτσο (1787) καὶ τοῦ γενικοῦ προνοητῆ τῆς θάλασσας Φαλιέρ (1789), ποὺ ἐπικυρώθηκαν μὲ δουικὴ ἀπόφαση,

*μὲ τὴν ὁποίαν ἐμποδίζονται ἀπὸ τὴν κομπορέντζα τῶν κάρκων *δύων* συντίχων καὶ προβλεπτῶν τῆς ὑγείας ὅλοι οἱ ἄρχοντες ὅπου δὲν ἤξεύρουν νὰ διαβάσουν καὶ γράφουν εἰς ἰδίωμα ἰταλικόν, ἀπὸ τὸν τρίτον σύντιχον καὶ ἀπὸ τὲς ἄλλες κάρκες ἐκεῖνοι ὅπου δὲν ἤξεύρουν νὰ γράφουν εἰς ἰδίωμα ρωμείκον⁶⁸.*

Τὸ Συμβούλιο τῆς Πρέβεζας θεωρεῖ ὅτι οἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐρίτσο καὶ τοῦ Φαλιέρ προσβάλλουν τὰ δικαιώματα τῆς πλειονότητος τῶν μελῶν του καὶ ἀναθέτει στὶς 19 Νοεμβρίου 1789 στὸν Ἀποστόλη Ντάρρα καὶ τὸν Γεώργιο Παπαδόπουλο, πρώην συνδίκους, ἀποστολὴ στὴ Βενετία μὲ σκοπὸ νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἐν ὀνόματι τῆς Κοινότητος ἐναντίον τῆς ἀπόφασης τοῦ Ἐρίτσο.

Δύο μέλη τοῦ Κογκλαβίου, ὁ Τζόρτζης Κιτζίλης καὶ ὁ Ἰωάννης Κεχρᾶς, γιὰ λόγους ποὺ δὲν διευκρινίζεται, ἐνίστανται κατὰ τῆς ὥς ἄνω ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου. Τελικῶς, γιὰ νὰ ἀποφευχθοῦν οἱ πολυδάπανες διαδικασίες, ἀποφασίζεται οἱ νέοι σύνδικοι Πέτρος Βαλεντίνης, Ἀθανάσιος Ρέντζος καὶ Κωνσταντῖνος Γκινάκας

νὰ προξενταριστοῦν μὲ καθολικόν τους ἰκετικὸν γράμμα ἤτοι σούμπλικα εἰς τὰς πόρτας τοῦ γαληροτάτου πρέντζιπε διὰ νὰ ἰκετέψουν εἰς τὸ ὄνομα αὐτῶν καὶ ὄλων τῶν ἀρχόντων, | βλέποντας τὸ μέρος τῶν αὐτῶν ἀρχόντων πολλὰ λυπούμενο διὰ τὴν αὐτὴν ὑστέρησι, διὰ νὰ ἤμποροῦν νὰ λαβαίνουν τὲς κάρκες τούτης τῆς κομμουνιτᾶς ὡς τὸ πρότερον⁶⁹.

Τὰ πρακτικὰ ἀρχαιρεισιῶν τοῦ Libro Ballotazioni ἐπιβεβαιώνουν τὴν ἰσχὺ τῶν διαταγμάτων Ἐρίτσο καὶ Φαλιέρ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς συνδίκους: ἡ διαδικασία τῆς ἐκλογῆς τῶν δύο συνδίκων ποὺ γνωρίζουν ἀνάγνωσι καὶ γραφὴ στὰ ἰταλικά διαχωρίζεται ἀπὸ τὴν ἐκλογή τοῦ συναδέλφου τους ποὺ γνωρίζει νὰ διαβάξει καὶ νὰ γράφει ἑλληνικά⁷⁰.

68. AMΠ 106, 4 Νοεμ. 1790, σ. 366.

69. Στὸ ἴδιο, σ. 367–368.

70. Ἐδῶ, ἔγγρ. 12 στ. 24–25, 35–36, σ. 442.

Οί σύνδικοι εκπροσωποῦν τὴν Κοινότητα ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ ἀπέναντι στὸν ἐπικυρίαρχο. Οἱ ἀρμοδιότητές τους εἶναι ἤδη γνωστές⁷¹. συγκαλοῦν ἐπίσης τὸ Κογκλάβιο, συμμετέχουν μὲ ψῆφο στὶς συνεδριάσεις τοῦ σώματος καὶ εἰσάγουν τὶς προτάσεις ποὺ πρέπει νὰ ψηφιστοῦν⁷². Εἶναι οἱ παραληήπτες καὶ οἱ ἐκτελεστές τῶν διαταγμάτων τοῦ τοπικοῦ προνοητῆ⁷³ καὶ φροντίζουν γιὰ τὴ σχετικὴ ἐνημέρωση τῶν ὑπηρεσιακῶν βιβλίων⁷⁴. Καταβάλλουν τὶς καθιερωμένες ὀφειλὲς τῆς Κοινότητας πρὸς τὸν τοπικὸ προνοητῆ, τοὺς ὑπαλλήλους του κ.λπ. καθὼς καὶ πρὸς τὸν ἀνώτερο προνοητῆ τῆς Ἁγίας Μαύρας καὶ τὸν γραμματέα του κατὰ τὴν πρώτη ἐπίσκεψη τοῦ ἀνώτερου προνοητῆ στὴν Πρέβεζα⁷⁵. Προσφωνοῦνται ὡς *spettabili signori osservandissimi* ἢ *περίβλεπτοι*.

4. Τὸ Κογκλάβιο

Τὸ Libro Ballotazioni ἀποκαλύπτει ὅτι στὰ τέλη τῆς Βενετοκρατίας στὴν Πρέβεζα λειτουργεῖ ἓνα διοικητικὸ ὄργανο, ἄγνωστο μέχρι στιγμῆς ἀπὸ ἄλλες πηγές, ποὺ ὀνομάζεται Κογκλάβιο. Ὁ θεσμὸς ἀποτελεῖ ἴσως καινοτομία τοῦ Ἐρίτσο⁷⁶. Τὸ διάταγμα πάντως τοῦ Ἐρίτσο καθορίζει ἢ ἐπανακαθορίζει τὶς ἀρμοδιότητες τοῦ σώματος καὶ τὰ προσόντα τῶν μελῶν του⁷⁷.

Τὸ Κογκλάβιο τῆς Πρέβεζας στὰ τέλη τῆς Βενετοκρατίας⁷⁸ ἀπαρτί-

71. Βλ. τὴ βιβλιογραφία ἐδῶ, 403 σημ. 48.

72. Ἐδῶ, ἔγγρ. 3 στ. 2–3, σ. 430· ἔγγρ. 9 στ. 2–3, σ. 437· ἔγγρ. 21 στ. 2–3 σ. 454.

73. Ἐδῶ, ἔγγρ. 7, 8, 17, 19, σ. 434, 436, 447, 452 ἀντίστοιχα.

74. Ἐδῶ, ἔγγρ. 8 στ. 9–10, σ. 436· 19 στ. 17–18, σ. 452.

75. Βλ. ἐδῶ, 410–411.

76. Ὡστόσο λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ μεταρρυθμιστικοῦ διατάγματος τοῦ Ἐρίτσο, ἀπαντᾶται ἀναφορὰ σὲ περισσότερα τοῦ ἐνδὸς συμβούλια: μὲ ποίους παρανόμους τρόπους ἔκαμεν ἐτούτων τὸν χρόνον τὰ κουσέγια, βλ. Ἀσδραχάς, «Ἀπὸ τὴ συγκρότησιν», σ. 242. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως νὰ πρόκειται γιὰ σχῆμα λόγου, καὶ μὲ τὴ λ. κουσέγια νὰ ἐννοοῦνται συνεκδοχικὰ οἱ ἐκλογικὲς συνελύσεις τοῦ Συμβουλίου. Γιὰ τὴν ἴδια ὑπόθεσιν βλ. καὶ ἐδῶ, 423, περίπτωση 10: *li Consigli seguiti ultimamente*. Ἡ ἴδια διατύπωση καὶ στὸ ἔγγρ. 18 στ. 24–25, σ. 450: *per il suo intervento negli ultimi seguiti Consigli*.

77. Ἐδῶ, ἔγγρ. 17 στ. 22–28, σ. 448: *per divenire anco all'elezione del cassiere e conclavisti attuali e provisionali providamente stabiliti [...] con apposita terminazione del fù eccellentissimo cavalier Erizzo, provveditor straordinario all'isole del Levante, approvata con sovrane ducali dell'eccellentissimo Senato* στ. 36–37: *munite delle prerogative e qualità richieste da essa inchinata terminazione istitutiva*.

78. Ἐπὶ προνομιακοῦ καθεστώτος, στὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰώνα, τὸ Κογκλάβιο ἔχει διαφοροτικὴ σύσταση καὶ αὐξημένες ἀρμοδιότητες.

ζεται ἀπὸ δώδεκα τακτικά καὶ δώδεκα ἀναπληρωματικά ἢ ἑκτακτα μέλη (*conclavisti attuali* καὶ *conclavisti prouvisionali*), ποὺ ἐκλέγονται ἀπὸ τὸ Συμβούλιον, ὅπως καὶ ὁ ταμίας. Νόμος ὁρίζει τὴ διαδικασία παράδοσης τοῦ ταμείου ἀπὸ τὸν ἀπερχόμενον στὸν νέο ταμιά⁷⁹. Στὶς συνεδριάσεις μετέχουν μὲ ψῆφο καὶ οἱ τρεῖς σύνδικοι. Ὁ τακτικὸς προνοητῆς δὲν παρίσταται στὶς συνεδριάσεις τοῦ Κογκλαβίου.

Ἀρμοδιότητα τοῦ σώματος, καθὼς προκύπτει ἀπὸ τὶς λιγοστὲς σωζόμενες ἀναφορὲς τοῦ *Libro Ballotazioni*, εἶναι ἡ φύλαξη τοῦ ταμείου τῆς Κοινότητος⁸⁰. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Κογκλαβίου εἶναι ἔγκυρες ἐφ' ὅσον λάβουν 12 θετικὲς ψήφους⁸¹. Ἐὰν οἱ θετικὲς ψῆφοι εἶναι λιγότερες τῶν 12, τὸ σῶμα συγκαλεῖται ἐκ νέου μὲ τὴ συμμετοχὴ καὶ τῶν ἑκτακτων μελῶν· ἡ ἀπόφαση τότε λαμβάνεται μὲ τὴ θετικὴ ψῆφο τῶν 3/4⁸².

Τὸ Κογκλάβιον συγκαλεῖται κατόπιν προσκλήσεως τῶν συνδίκων. Οἱ συνεδριάσεις τοῦ σώματος πραγματοποιοῦνται στὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, Κυριακῇ πρωτὴ κατὰ κανόνα⁸³. Ἀρχίζουσι μὲ τὴν καταμέτρηση τῶν παρόντων καὶ τὴν ὑπόμνηση ὅτι ἡ ἔγκριση τῶν δαπανῶν ἀπαιτεῖ κατὰ τὸν νόμο 12 θετικὲς ψήφους. Ἀκολουθεῖ ἡ ἐκλογή τοῦ μέλους τοῦ Κογκλαβίου, ποὺ κατὰ τὸ ἔθος⁸⁴ ἀναλαμβάνει τὴ φύλαξιν τοῦ κλειδιοῦ τοῦ ταμείου. Οἱ ὑποψήφιοι γιὰ τὴ θέση εἶναι δύο καὶ δὲν συμμετέχουν στὴν ψηφοφορία⁸⁵. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς ἀνακοινώνεται στὸ Κογκλάβιον⁸⁶.

Εἰσηγητὲς τῶν προτάσεων ποὺ τίθενται σὲ ψηφοφορία εἶναι οἱ σύνδικοι. Πρὶν ἀπὸ τὴν ψηφοφορία οἱ προτάσεις τῶν συνδίκων διαβάζονται

79. Ἐδῶ, ἔγγρ. 19 στ. 13–14, σ. 452: ἕως τὴ σύγκληση τοῦ Συμβουλίου καὶ τὴν ἐκλογή ταμίας μὲ τὶς νόμιμες διαδικασίες ὁ προνοητῆς Μίνιο ὁρίζει ὡς ἀναπληρωτὴ ταμιά τὸν Ἀνδρέα Καρλέτο *col dover di ricever nelli modi leggali la cassa*.

80. Ἐδῶ, ἔγγρ. 17 στ. 24–25, σ. 448: *providamente stabiliti per la manutenzione della cassa di questa spettabile Comunità*.

81. Ἐδῶ, ἔγγρ. 3 στ. 4–5, σ. 430· ἔγγρ. 9 στ. 4–5, σ. 437· ἔγγρ. 10, στ. 6–7, σ. 439· ἔγγρ. 18 στ. 4–5, σ. 449· ἔγγρ. 21 στ. 4–5, σ. 454.

82. Ἐγγρ. 11 στ. 2–4, σ. 440: *La parte proposta nel Conclave [...] non essendo stata presa per essere stati dissencienti due soli vottanti dalli dodeci che unicamente intervenero*· στ. 8–10: *per essere balotatta la infrascritta parte ed intendersi presa ogni quando esiggerà per lo meno li due terzi in del sì*.

83. Βλ. ἔδῶ, 415 σημ. 114.

84. Ἐδῶ, ἔγγρ. 3 στ. 7–9, σ. 430· ἔγγρ. 18 στ. 7–9, σ. 449.

85. Ἐδῶ, ἔγγρ. 3 στ. 12–13, σ. 431: *attesi li due votti delli suddetti due tolti in ellezione, che non hanno ballottato*.

86. Ἐδῶ, ἔγγρ. 3 στ. 14, σ. 431: *e tosto stridato in Conclave*· ἔγγρ. 18 στ. 14, σ. 449: *e tosto fù stridato*.

στήν Ιταλική και την ελληνική γλώσσα. Το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας ανακοινώνεται στο σώμα του Κογκλαβίου και στις δύο γλώσσες⁸⁷.

Κάθε απόφαση καταγράφεται και υπογράφεται ξεχωριστά από τους συνδίκους και τον γραμματέα της Κοινότητας. Αναγράφεται για κάθε δαπάνη ο αριθμός των θετικών και των αρνητικών ψήφων.

Οι έτήσιες πάγιες δαπάνες⁸⁸ που έθιμικά⁸⁹ βαρύνουν το ταμείο της Κοινότητας είναι οι εξής: αποζημίωση του τοπικού προνοητή (12 χρυσά τσεκίνια), του γραμματέα του (2 χρυσά τσεκίνια) και του βοηθού γραμματέα (1 χρυσό τσεκίνι) για την παρουσία τους στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου· χρηματικές απαιτήσεις του Ναού του Αγίου Χαραλάμπους, προφανώς για τη φιλοξενία των συνεδριάσεων (2 τσεκίνια προς 2 τάλλαρα το τσεκίνι)· μισθός του γραμματέα της Κοινότητας· δώρο (*bonamano*) προς τον τοπικό προνοητή την ημέρα των Χριστουγέννων και της Λαμπρής (2 χρυσά τσεκίνια)· δώρα προς τον έφημεριο του Ναού των Λατίνων, τη φρουρά του προνοητή, την αύλη του, τους κλητήρες του (*fanti*) και τους πρωτόγερους (συνολικά 2–3 τσεκίνια προς δύο τάλλαρα)⁹⁰. Σύμφωνα με παλαιό έθιμο της Κοινότητας οι σύνδικοι καταβάλλουν τα χρήματα μετά τις έτήσιες άρχαιρεσίες και την επίσημη ανάληψη καθηκόντων από τους νεοεκλεγέντες άξιωματούς⁹¹. Μολονότι υποχρεωτικές οι ως άνω δαπάνες της Κοινότητας υποβάλλονται στην έγκριση του Κογκλαβίου έγκρίνονται δε παμψηφεί.

Κάθε τρία χρόνια αντικαθίσταται ο άνωτερος προνοητής (*pronveditor straordinario*), που έδρεύει στην Αγία Μαύρα και αποτελεί την άνωτατη πολιτική και στρατιωτική έξουσία για τη Λευκάδα, την Πρέβεζα και τη Βόνιτσα⁹². Κατά την πρώτη επίσκεψη του νέου άνωτερου προνοητή και του γραμματέα του στην Πρέβεζα οι σύνδικοι υποχρεούνται κατά το έθιμο

87. Το συμπέρασμα για την ανάγνωση της πρότασης και την ανακοίνωση του αποτελέσματος της ψηφοφορίας και στις δύο γλώσσες βασίζεται σε δύο μόνον παραδείγματα για την κάθε περίπτωση, βλ. *έδω*, *έγγρ.* 3 στ. 70–71, σ. 432: *la qual parte letta in Conclave, ed interpretata in iddioma greco, e poscia ballottata*: *έγγρ.* 11 στ. 42–44, σ. 441: *la qual parte letta in Conclave, ed interpretata da parola in parola anche in iddioma greco, fù poscia ballottata*: *έγγρ.* 18 στ. 43–44, σ. 450: *e tosto stridatta in Conclave anche in idioma greco*: το ίδιο, στους στ. 59–60, σ. 451.

88. *έγγρ.* 18 στ. 19, σ. 450: *spese ordinarie, ed indispensabili*.

89. *έγγρ.* 3 στ. 17, σ. 431: *a tenor del consueto*.

90. *έγγρ.* 3 στ. 17–33, σ. 431: *έγγρ.* 18 στ. 23–41, σ. 450.

91. *έδω*, *έγγρ.* 18 στ. 16–20, σ. 450.

92. Ροντογιάννης, *Ιστορία της νήσου Λευκάδος*, σ. 545.

(*a norma del consueto*) στὴν καταβολὴ χρηματικῆς εἰσφορᾶς (*regalia*). Τὸ 1796 ἡ Κοινότητα δαπανᾷ 23 βενετικά τάλλαρα καὶ λ. 8 (ἢ 70 γρόσια) γιὰ τὴν ἐθιμικὴ εἰσφορὰ πρὸς τὸν νέο ἀνώτερο προνοητὴ, τὸν γραμματέα του καὶ γιὰ λοιπὰ ἔξοδα ποὺ προκύπτουν λόγῳ τῆς ἐπίσκεψης⁹³.

Ἄλλα ἔξοδα ποὺ βάσει τῶν πενιχρῶν διαθέσιμων στοιχείων βαρύνουν ἀποδεδειγμένα τὸ ταμεῖο τῆς Κοινότητος εἶναι ἡ ἀποζημίωση πληρεξουσίων (*procuratori*) γιὰ τὴν ἐκπροσώπηση τῆς Κοινότητος ἐνώπιον ἀνώτερης ἀρχῆς στὴν Κέρκυρα⁹⁴ ἢ τὴ Βενετία καθὼς καὶ ἡ ἀμοιβὴ μαστόρων γιὰ διάφορες ἐργασίες κοινῆς ὠφελείας, ὅπως π.χ. ἡ ἀμοιβὴ τοῦ τεχνικοῦ ποὺ εἶναι ἐπιφορτισμένος μὲ τὴ συντήρηση καὶ τὴν ἐπισκευὴ τοῦ ρολογιοῦ τῆς Κοινότητος⁹⁵.

Πρόβλεψη γιὰ τὴ δαπάνη συντήρησης τοῦ ρολογιοῦ σημειώνεται ἤδη τὸ 1792, ἔτος τοποθέτησης τοῦ ἡλιακοῦ ρολογιοῦ στὴν Πρέβεζα⁹⁶. Οἱ σύνδικοι Ἀναστάσιος Ρέντζος, Χρῆστος Γερογιάννης καὶ Ἀλέξανδρος Τζαρλαμπᾶς συνάπτουν σχετικὴ συμφωνία μὲ τὸν μάστορα ρολογέρι κὺρ χαιτζη-Νικόλαο Παλαιολόγο. Ὡς ἀμοιβὴ τοῦ τεχνικοῦ ὀρίζεται ἡ δωρεὰν παραχώρηση τοῦ ἐργαστηριοῦ τοῦ πύργου καὶ 50 γρόσια τὸν χρόνο, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μισὰ θὰ καταβληθοῦν εὐθύς, ἐνῶ τὰ ἄλλα μισὰ μετὰ ἕξι μῆνες. Ἡ διάρκεια τῆς σύμβασης ὀρίζεται σὲ ἓνα ἔτος κατὰ τὴν ἀπόφαση ποὺ ἐλήφθη στὸ Κογκλάβιο τὴν προηγούμενη (29 Ἰουνίου):

Ἐχοντας χρειαν τούτη ἡ περιβλεπτος Κομμουνιτὰ διὰ ἓναν μάστορα ρολογέρι, διὰ νὰ ἐπιμελῆται, κυβερνᾷ, διορθῶνῃ, καὶ φθιάνῃ κάθε φορὰν ὅπου σκανδαλίζεται ἢ χαλᾷ τὸ ὄρολόγιον τῆς, καὶ ἀκόμη νὰ κάμῃ νὰ σημαίνῃ ἢ καμπάνα τῆς εἰς τὸν πλέον σφοδρὸν καὶ μεγαλύτερον τρόπον ὅπου νὰ εἶναι δυνατὸν, ἐσυμφώνησαν μὲ τὸν ἄνωθεν κὺρ Παλαιολόγον οἱ ρηθέντες συνδίκοι νὰ τοῦ δώσουν διὰ μισθὸν τὸν κάθε χρόνον τὸ ἐργαστήριον τῆς τόρες καὶ γρόσια πενήντα, τὰ μισὰ εὐθύς καὶ τὰ ἄλλα μισὰ μετὰ ἕξι μῆνες. Καὶ αὐτὴ ἡ συμφωνία νὰ ἐπικρατῇ καὶ ἐννοῆται διὰ ἓναν χρόνον μόνον ἀρχινώντας ἀπὸ τὴν σήμερον, καθὼς φανερώνει ἢ πάρτε τοῦ Κογκλάβε, ὅπου ἀπέρασεν χθές.

Ὑπόσχεται καὶ ὁ ἄνωθεν κὺρ Νικολὸς νὰ κάμῃ νὰ σημαίνῃ ἢ καμπάνα του πολλὰ ἀδυνατὰ, καὶ νὰ ἔχη καὶ τὴν ἔγνοιαν νὰ τὸ ἀσηκῶνῃ ἀγῆ καὶ

93. Ἐδῶ, ἔγγρ. 18 στ. 49–57, σ. 450–451.

94. Βλ. πχ. ἔγγρ. 3 στ. 58–72, σ. 432.

95. Π.χ. ἔγγρ. 3 στ. 44–50, σ. 431–432.

96. Γιὰ τὴ χρονολογία κατασκευῆς τοῦ πύργου καὶ τοποθέτησης τοῦ ρολογιοῦ βλ. Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 143 σημ. 296, ὅπου καὶ βιβλιογραφία.

βράδυ⁹⁷, νὰ τὸ διορθῶνῃ ὅταν σκανδαλίζεται, καὶ νὰ τὸ φθιάνῃ ὅταν χαλᾶ, καὶ νὰ πληρῶνῃ ἢ Κομμουνιτὰ ὅσα | ἔξοδα χρειασθοῦν εἰς σίδερα, ἐργαλεῖα καὶ κάθε ἄλλο ὁποῦ δὲν ἀνάγεται εἰς τὴν τέχνῃν του, καὶ νὰ μὴν χρεωστῇ ἄλλο ὁ κὺρ Νικολός, παρὰ τὴν ἰδίαν του φατούραν νὰ τὴν κάμνῃ μὲ ἐμπιστοσύνην καὶ ἐπιμέλειαν. Καὶ εἰ μὲν καὶ λείψῃ εἰς κἀνένα ἀπὸ ὅσα ὑπόσχεται, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐπιστρέφῃ τῆς Κομμουνιτᾶς τὸν μισθὸν ὁποῦ ἔλαβεν καὶ τὸ ριτράτο τοῦ ἐργαστηρίου⁹⁸.

Ἄλλο παράδειγμα γιὰ τὴν κατασκευὴ κοινοτικῶν ἔργων, ἀλλὰ μᾶλλον προγενέστερο τῆς ἴδρυσης τοῦ Κογκλαβίου, ἀφορᾷ τὴ βελτίωση τῆς ὕδρευσης τῆς πόλης. Στὴ χρηματοδότηση τοῦ συγκεκριμένου ἔργου πιθανῶς συμβάλλουν οἱ βενετικὲς ἀρχές. Τὸ 1775 οἱ σύνδικοι καὶ προεστοὶ ἀναθέτουν στὸν μαστρο-Δημήτρη Μπελελόπουλο καὶ τὴν ομάδα του τὴν ἐργασία διοχέτευσης τοῦ νεροῦ τῆς Μεγάλης Βρύσης⁹⁹ στὸ κέντρο τῆς πόλης, σὲ πέντε βρύσες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη θὰ κατασκευαστεῖ ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ μαϊστράτο¹⁰⁰, ἡ δευτέρη ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, ἡ τρίτη στὸ γεφύρι, ἡ τέταρτη ἐμπρὸς ἀπὸ τοῦ Τσακαλώτου (τὴν οἰκία; τὸ κατάστημα;) καὶ ἡ πέμπτη ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ μετόχι τῆς Μονῆς Ζαλόγγου (μετόχι Ζαλογγίτη):

*Τὲς ἄνωθεν βρύσες λαβαίνει ὑπόσχεσιν ὁ ἄνωθεν μαστρο-Δημήτρης μὲ τὴν συντροφίαν του νὰ τὲς κάμῃ τεχνικὰ καὶ πιθήδειες μὲ ὅλα τὰ ἔξοδα ἐδικὰ του ὁποῦ τυχαῖον, ἤγουν πέτρες, ἀσβέστι, λάδι, σούγελαι καὶ ὅτι ἄλλο χρειάζεται νὰ εἶναι ὅλα ἀπάνω εἰς τὸν ἄνωθεν μαστρο-Δημήτρη κἀνοντας καὶ τὰ σνηθισμένα *ἀγβλάκια* τῆς κάθε βρύσης διὰ νὰ τρέχουν εἰς τὸ πέλαο, νὰ μὴν μουρταρέβουν τὴν πιάτζα.*

Ὁ μαστρο-Δημήτρης εἶναι ὀθωμανὸς ὑπήκοος ἀπὸ τὴν Τρίπολη. Ἡ ἀμοιβή του συμφωνεῖται στὰ 2.600 τουρκικὰ γρόσια, ποῦ θὰ ἀποπληρωθοῦν μετὰ τὴν παράδοση τοῦ ἔργου, καὶ διὰ πλεόν εὐχαρίστησιν τῶν ἄνωθεν μαστόρων ἢ Κοινότητα θὰ τοὺς χαρίσει καὶ ἔξι σφαχτά. Ἐὰν μέσα σὲ ἕναν χρόνον ἀπὸ τὴν παράδοση τοῦ ἔργου παρουσιαστεῖ βλάβη στὶς βρύσες, ὁ μαστορας θὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ προβεῖ στὴν ἐπισκευὴ χωρὶς ἄλλη

97. Νὰ τὸ ρυθμίζει, ὥστε νὰ μὴν σημαίνει ἡ καμπάνα κατὰ τίς ὥρες κοινῆς ἡσυχίας.

98. ΑΜΠ 43, 30 Ἰουν. 1792, φ. 3^v-4^r.

99. Ἡ Μεγάλη Βρύση βρισκόταν στὴν Παλ(ι)οχώρα, στὸ Βαθύ, στὸ βενετικὸ σύνορο, βλ. ΑΜΠ 103, 17 Νοεμ. 1785, σ. 88 καὶ 105, 2 Αὐγ. 1788, σ. 85-87.

100. Πρόκειται γιὰ τὸ Ὑγειονομεῖο, ποῦ τὸ 1770 βρισκόταν στὴν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα, ἔξω ἀπὸ τὸ κάστρο, βλ. Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 187.

ἀμοιβή γιὰ τὴν ἐργασία ἢ τὰ ἐξοδὰ του. Ἐγγύηση (*καπάρο*) δὲν θὰ δοθεῖ, ὥστε νὰ ἀρχίσουν οἱ ἐργασίες, πρὶν ἢ Κοινότητα λάβει τὴν ἐγκριση τοῦ γενικοῦ προνοητῆ. Τελικῶς, ὡς *χάρισμα* καταβάλλεται ἡ ἀξία ἑξι κριαριῶν καὶ ἑξι βαρελιῶν κρασιοῦ (66 γρ.)¹⁰¹.

Τὰ οικονομικὰ τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας δὲν πρέπει νὰ ἦταν ἀνθηρά. Στὰ 1792 γιὰ ἄγνωστο λόγο ἡ Κοινότητα δανεῖζεται ἀπὸ τὸ μέλος τῆς Νικολὸ Παπατριαντάφυλλο 400 τάλλαρα μὲ τὸν χαμηλὸ τόκο (*salò*) 6% καὶ ὑπόσχεση ἐξόφλησης σὲ τέσσερις δόσεις. Ἡ Κοινότητα δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ ἀνταποκριθεῖ πλήρως στὶς ὑποχρεώσεις τῆς. Ὁ Παπατριαντάφυλλος διεκδικεῖ τὰ χρήματά του διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ, ὥστε στὸ χρέος τῆς Κοινότητος προστίθενται τὰ ἐξοδα τῆς δίκης¹⁰².

5. Οἱ συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου

Βάσει τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ 1741 ἡ ἀπαρτία τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου, συνεπῶς ἡ ἐγκυρότητα τῶν ἀποφάσεών του, ἐξασφαλίζεται μὲ τὴν παρουσία τῶν 3/4 τῶν ἐγγεγραμμένων μελῶν¹⁰³. Σύμφωνα μὲ τὴ νομοθεσία Ἐρίτσο (1787) ἡ ἐγκυρότητα τῆς ἐκλογῆς συνδίκων καὶ ἀγορανόμων ἀπαιτεῖ τὴν προσέλευση στὶς ἀρχαιρεσίες τουλάχιστον 120 μελῶν τοῦ Συμβουλίου¹⁰⁴. Κάθε οἰκογένεια ἔχει δικαίωμα μιᾶς μόνον ψήφου¹⁰⁵. Οἱ ὑποψήφιοι καὶ οἱ συγγενεῖς τους ὀφείλουν νὰ ἀπέχουν ἀπὸ τὴν ψηφοφορία¹⁰⁶.

101. Ἰδιωτικὸ συμφωνητικὸ ἀπὸ 20 Ἰουλίου 1775, καταχώριση ΑΜΠ 102, 9 Μαρτ. 1781, σ. 291–292· ΑΜΠ 156, 8 Σεπτ. 1781, φ. 4^v· 15 Σεπτ. 1781, φ. 4^r· 3 Ἀπρ. 1782, φ. 11^v. Γιὰ τὸ ἴδιο πιθανῶς ἔργο βλ. καὶ ΑΜΠ 97, 9 Ὀκτ. 1787, φ. 37^v.

102. Ἐδῶ, ἔγγρ. 9 στ. 7–49, σ. 437–438· ἔγγρ. 18 στ. 65–77, σ. 451· ἔγγρ. 21 στ. 19–24, σ. 455.

103. Ἄρθρο 10 τοῦ Καταστατικοῦ, βλ. Μέρτζιος, «Τὰ προνόμια τῆς Πρεβέζης», 525· Παπαδία-Λάλα, Ὁ θεσμός, σ. 460· Παπακώστα, «Κοινωνικὴ καὶ κοινοτικὴ ὀργάνωση», 127, 148· τῆς ἰδίας, Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν, σ. 185.

104. Ἐδῶ, 401.

105. Πληροφορία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ προνομιακοῦ καθεστῶτος, ΑΜΠ 20, 11 Νοεμ. 1806, φ. 47^r: ἡ προεδρία τῆς Διοικήσεως Πρεβέζης προσκαλεῖ ὅλους τοὺς ἔχοντες ψήφον συμπολίτας, ἐναντὶ ἀπὸ κάθε φαμελίαν, νὰ εἰσέλθουν μὲ τὴν προεπουμένην τάξιν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Χαλαλάμπους, ὅθεν θέλει συγκροτισθῆ τὸ Κοινὸν Συμβούλιον διὰ τὸ ψήφισμα καὶ ἐκλογὴν κατὰ τὸ σύνθηδες τῶν νέων ἀξιωματῶν.

106. Στὰ διασωθέντα κείμενα τοῦ Libro Ballotazioni ἀποχὴ τῶν ὑποψηφίων ἀπὸ τὴν ψηφοφορία σημειώνεται ἀπὸ τὸν πρακτικογράφου ἄπαξ, καὶ ἡ περίπτωση δὲν ἀφορᾷ ἀξιωματοῦχο πού ἐκλέγεται ἀπὸ τὸ Συμβούλιο ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Κοινκλάβιο, βλ. ἔδῶ, 409. Βλ. καὶ μαρτυρία γιὰ τὴν ἐκλογικὴ διαδικασίαν ἐπὶ προνομιακοῦ καθεστῶτος, ΑΜΠ 20, 31 Δεκ. 1805, φ. 5^v (ἀρχαιρεσίες γιὰ τὴν ἀνάδειξη δικαστῶν):

Ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὸ *Libro Ballotazioni*¹⁰⁷ ὅτι κατόπιν αἰτήματος τῶν συνδίκων ὁ τακτικὸς προνοητὴς συγκαλεῖ τὸ Συμβούλιο μὲ πρόσκληση πρὸς τὰ μέλη τῆς Κοινότητας (*cittadini*), δηλ. πρὸς τοὺς ἔχοντες δικαίωμα ψήφου κατοίκους τῆς πόλης¹⁰⁸. Τὴν πρόσκληση πρὸς τοὺς ψηφοφόρους νὰ προσέλθουν ἄθροισι γιὰ τὶς ἀρχαιρεσίες διαλαλεῖ ἐπανειλημμένως (πιθανῶς τρεῖς φορές)¹⁰⁹ ὁ ἀρμόδιος ὑπάλληλος (*figura competente*) στοὺς συνήθεις τόπους: στὴν ἀγορὰ (τὸν φόρο) καὶ τὰ περιγιάλια. Οἱ ἐλάχιστες περιπτώσεις ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Πρέβεζας ποὺ γίνονται γνωστὲς χάρις στὸ *Libro Ballotazioni* δὲν ἐπιτρέπουν ἀσφαλῆ συμπεράσματα σχετικὰ μὲ τὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ μεσολαβεῖ ἀπὸ τὴ δημοσίευση τοῦ διατάγματος τοῦ προνοητῆ ἕως τὴν ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τῶν ἀρχαιρεσιῶν.

Χῶρος τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου εἶναι ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Χαράλαμπους¹¹⁰. Κατὰ τὴ σύσταση τῆς Κοινότητας τὸ 1741 προγραμματίζεται ἡ ἀνέγερση ἐνὸς εὐρύχωρου κτιρίου, κατάλληλου γιὰ τὶς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ οἰκοδομηθεῖ μὲ δαπάνες τῆς Κοινότητας κάτω ἀπὸ τὸ κάστρο, στὸ προάστιο (*borgo*), τόπο διαμονῆς τῶν ἤδη πολυπληθῶν ἐπήλυδων¹¹¹. Τὸ σχέδιο πραγματοποιεῖται, ἀλλὰ

ἐβγάζοντας τοὺς συγγενεῖς τῶν ψηφισομένων [...] ἐβγάζοντας ὡς ἄνωθεν τοὺς ψηφισομένους καὶ συγγενεῖς των.

107. Ἐδῶ, ἔγγρ. 4 στ. 5 κ.έ., σ. 433· ἔγγρ. 12 στ. 5–8, σ. 441· ἔγγρ. 20 στ. 3–6, σ. 452. Βλ. καὶ ἄρθρο 11 τοῦ Καταστατικοῦ, βάσει τοῦ ὁποίου ὁ προνοητὴς ὀφείλει νὰ συγκαλέσει τὸ Συμβούλιο, ἐὰν τὸ ζητήσει ἡ πλειοψηφία τῶν συνδίκων, Μέρτζιος, ὁ.π.: Παπαδία-Λάλα, ὁ.π.: Παπακώστα, «Κοινωνικὴ καὶ κοινοτικὴ ὀργάνωση», 148· τῆς ἰδίας *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 185.

108. Σαφέστερα σὲ ἔγγραφο τοῦ προνομιακοῦ καθεστῶτος, ΑΜΠ 19, 14 Ἰουν. 1803, φ. 24^ρ: τὸ ἐκλαμπρον Κοινὸν Συμβούλιον τῶν ψηφοφορούντων, ὅπου ὡς Κοινὸν Συμβούλιον ἀποδίδεται τὸ Consiglio della Comunità· καὶ σαφέστερα στὴν ἰταλικὴ ἀπόδοση τοῦ ἴδιου ἐγγράφου, φ. 26^ρ: *corpo elettorale*. Γιὰ τὸ σῶμα τῶν *cittadini* στὴν Κρήτη βλ. πρόσφατα Κώστας Ε. Λαμπρινός, *Οἱ cittadini στὴ βενετικὴ Κρήτη*, ὁ.π.

109. Ἐδῶ, ἔγγρ. 4 στ. 18–19, σ. 433: *stridato moltiplicatamente di raccogliersi numero sufficiente all'elezione stessa*· ἔγγρ. 6 στ. 8–9, σ. 434: *tutto che stridato moltiplicatamente dalle competenti figure per racolgersi*· ἔγγρ. 17 στ. 29–30, σ. 448: *triplice esperimento praticato*.

110. Ἐδῶ, ἔγγρ. 4 στ. 4, σ. 433· 5 στ. 2–3, σ. 433· 6 στ. 2–3, σ. 434· 12 στ. 4, σ. 441· 14 στ. 3, σ. 444· 20 στ. 3, σ. 452. Βλ. καὶ ἐδῶ, 415 σημ. 112.

111. Μέρτζιος, «Τὰ προνόμια τῆς Πρέβεζης», 524· Παπαδία-Λάλα, ὁ.π.: Παπακώστα, «Κοινωνικὴ καὶ κοινοτικὴ ὀργάνωση τῆς Πρέβεζας», 146 (ἄρθρ. 3)· τῆς ἰδίας, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 185 καὶ σημ. 668. Γιὰ τὴν περιγραφὴ τοῦ προαστίου βλ. Μέρτζιος, ὁ.π., 523.

ἡ αἴθουσα κρίνεται ἀκατάλληλη γιὰ τὶς συνεδριάσεις, ὥστε μετατρέπεται σὲ ἓνα εἶδος στρατιωτικοῦ νοσοκομείου¹¹², ποὺ κοινῶς διατηρεῖ τὴν ὀνομασία *κονσέγιο τῆς κομοιτιᾶς* (Συμβούλιο τῆς Κοινότητος). Ἡ μετατροπὴ τῆς χρήσης τοῦ οἰκοδομήματος πρέπει νὰ πραγματοποιεῖται ἀρκετὰ νωρίς: τὸ 1752 στρατιῶτες ποὺ κείτονται ἄρρωστοι στὸ *κονσέγιο τῆς κομοιτιᾶς* καλοῦν ἐκεῖ τὸν συμβολαιογράφο γιὰ νὰ ὑπαγορεύσουν τὴ διαθήκη τους¹¹³.

Οἱ συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου κατὰ κανόνα διεξάγονται τὰ πρωῒνὰ τῆς Κυριακῆς, ὅπως δηλώνουν τὰ ἀρχικὰ *D.M.* (: *domenica mane*), ποὺ σημειώνονται συνήθως δίπλα στὴν ἡμερομηνία τῶν πρακτικῶν¹¹⁴. Φαίνεται ὅτι λαμβάνεται μέριμνα ὥστε ἡ ἐνασχόληση τῶν *cittadini* μὲ τὰ κοινὰ νὰ μὴν ζημιώνει τὶς καθημερινὲς βιοτικὲς τους μέριμνες. Σὲ μία περίπτωση μάλιστα ὁ προνοητὴς ἐπικαλεῖται κώλυμα σύγκλησης τοῦ Συμβουλίου σὲ

112. André Grasset de Saint-Sauveur, *Voyage historique, littéraire et pittoresque dans les îles et possessions ci-devant vénitiennes du Levant*, τ. 2, Παρίσι 1800, σ. 264: *c'étoit dans une eglise que se tenoient ces assemblées, depuis qu'une mauvaise salle de conseil, bâtie près de la forteresse, avoit été changée en une espèce d'hôpital militaire*: Stamoulis, *Population urbaine*, σ. 14–15.

113. ΑΜΠ 95 (νοτάριος Σωτήρης Παπατριαντάφυλλος), 30 Σεπτ. 1752, φ. 50^ρ, διαθήκη τοῦ *signor* Γάσπαρη Ἀγινοβίικη, σολτᾶτος τοῦ καπετὰν Φρανκίη: *καὶ ἐρχόμενος τὸν ἡῆρα εἰς τὸ κονσέγιο τῆς κομοιτιᾶς, εἰς τὴν κλίνην του, μὲ βαουτάτην ἀσθένειαν*: στὸ ἴδιο, 25 (26;) Αὐγούστου 1753, (διαθήκη τοῦ Φραντζέσκου Μιστρούτζη, σολτᾶτου ἀπὸ τὴν *κομπανία* τοῦ καπετὰν Μπαστιὰν Γραντζίκη): 25 Μαρτίου 1754, διαθήκη τοῦ *signor* Μάρκου Πόνς, σολτᾶτου τοῦ *signor* καπετὰν Γραντζίκη: 21 Ἀπριλίου 1758, διαθήκη τοῦ Μενέγου Μπερτότου, σολτᾶτου τοῦ *signor* καπετὰν Ἀντώνιου Παστροβίικη.

114. Στὸ *Libro Ballotazioni* σώζονται τὰ πρακτικὰ —ἢ τμήματα τῶν πρακτικῶν— ἑννέα συνολικὰ συνελύσεων τοῦ Συμβουλίου τῆς Πρέβεζας. Ἡ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδας ἀποσιωπᾶται στὶς 7 Μαΐου 1795 (ἐδῶ, ἔγγρ. 5, σ. 433, ἡμέρα Δευτέρα) καὶ στὶς 6 Ἰουλίου 1796 (ἔγγρ. 20, σ. 452, ἡμέρα Κυριακὴ). Δευτέρα πραγματοποιήθηκαν καὶ οἱ ἀρχαιρεσίαι τῆς 19ης Μαρτίου 1795 (ἔγγρ. 1, σ. 429, βλ. καὶ σ. 390 σημ. 2), ἐνῶ ἡ ἡμερομηνία τοῦ ἀκέφαλου ἔγγρ. 22 δὲν μπορεῖ νὰ προσδιοριστεῖ. Στὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Κονκλαβίου ἡ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδας δὲν σημειώνεται στὶς 26 Μαρτίου 1795 (ἔγγρ. 3, σ. 430), στὶς 23 Μαρτίου 1796 (ἔγγρ. 18, σ. 449) καὶ στὶς 15 Ἰουλίου 1796 (ἔγγρ. 21, σ. 454), ἡμέρες Δευτέρα, Κυριακὴ καὶ Τρίτη ἀντίστοιχα· δηλαδὴ, ἀπὸ τὶς ἑξὶ συνολικὰ συνεδριάσεις τοῦ Κονκλαβίου, τῶν ὁποίων διαθέτουμε τὰ πρακτικὰ, οἱ τέσσερις πραγματοποιοῦνται ἡμέρα Κυριακὴ. Γιὰ τὸν προσδιορισμὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδας βλ. *Ἱστορία καὶ Μέθοδοί της. Παράρτημα. Χρονολογικοὶ Πίνακες*, ἔκδοση Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος Ἐθνικῆς Τραπέζης, Ἀθήνα 1989, σ. 228–229.

μία περίοδο κατά την οποία ο πληθυσμός είναι απασχολημένος με έποχικες αγροτικές εργασίες¹¹⁵.

Ἡ ὥρα τῆς συνέλευσης ἀναφέρεται δύο μόνον φορές: *alle ore 16* τῆς μία φορά, *ore 17* τῆς ἄλλῃ, ἀφοῦ ὅμως στὴ δεύτερη περίπτωση, μία ὥρα πρὶν εἶχε τελεσθεῖ στὴν ἔδρα τοῦ προνοητῆ ἡ ἐπίσημη ἀνάληψη καθηκόντων ἀπὸ τοὺς νεοεκλεγέντες ἀξιωματούχους¹¹⁶.

Τὸ διοικητικὸ ἔτος ἀρχίζει τὸν Μάρτιο σύμφωνα μὲ τὸ βενετικὸ ἔθος. Τότε διεξάγονται κανονικὰ καὶ οἱ ἀρχαιρεσίες, πρὶν λήξει ἡ θητεία τῶν ἀξιωματούχων τοῦ προηγούμενου ἔτους. Γιὰ ἄγνωστο λόγο τὸ κρίσιμο ἔτος 1797 ἡ διεξαγωγή τῶν ἀρχαιρεσιῶν καθυστερεῖ γιὰ δύο μῆνες.

Νόμος ὁρίζει τὴ διαδικασία σύγκλησης τοῦ Συμβουλίου καὶ τὴν προσέλευση τῶν *cittadini*¹¹⁷.

Τὸ Καταστατικὸ τοῦ 1741 ὁρίζει ὅτι τὸ Συμβούλιο θὰ συνέρχεται «παρουσία, πάντοτε, τοῦ εὐγενοῦς τακτικοῦ Προβλεπτοῦ καὶ διαδόχων του ἐν Πρεβέζῃ, ὡς ἐπίσης καὶ παρουσία τοῦ Ἐκτάκτου Προβλεπτοῦ τοῦ ἐδρεύοντος ἐν Ἀγία Μαύρα εἰς ἣν περίπτωσιν ἤθελεν εὑρεθῆ ἐν Πρεβέζῃ»¹¹⁸.

Ὁ τακτικὸς προνοητὴς παρίσταται στὶς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου καὶ κηρύσσει τὴ λήξῃ τους. Τὸ προεδρεῖο (*banca*) ἀποτελοῦν ὅλοι οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματούχοι¹¹⁹. Σὲ περίπτωσι πού ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ συζητη-

115. Ἐδῶ, ἔγγρ. 19 στ. 15–17, σ. 452: *non potendo sul momento, attesi li presenti lavori di campagna convocarsi il Consiglio prima di domenica*. Βλ. καὶ ΑΝΑ, *Amministrazione del governo provvisorio (1802)*. *Tribunal civile di prima istanza di Santa Maura. Filza diversa terza, 1/1/1802–27/12 anno detto* (ἀρ. κατὰτ. 304), ἀρ. 264, 5 Σεπτ. 1802 π.ῆ.: τὸ Πολιτικὸ Δικαστήριον Πρώτου Βαθμοῦ τῆς Ἀγίας Μαύρας ἀναπέλλει τὶς ἀκροάσεις του γιὰ ὅλο τὸν μῆνα Σεπτέμβριον, ἐποχὴ τοῦ τρύγου, τηρώντας ἔτσι καὶ τὴν παλαιὰν συνήθειαν τοῦ τόπου, δηλαδὴ τὰ ἰσχύοντα ἐπὶ Βενετῶν.

116. Ἐδῶ, ἔγγρ. 12 στ. 2, σ. 441· ἔγγρ. 14 στ. 1, σ. 444. Πρόκειται γιὰ πρωϊνὴ ὥρα (βλ. καὶ προηγ. σελ.). Τὸ εἰκοσιτετράωρο ἀρχίζει τὸ προηγούμενον ἀπόγευμα. Γιὰ τὴ διαίρεση τῆς ἡμέρας βλ. V. Grumel, *La chronologie*, Παρίσι 1958, σ. 163–165.

117. Ἐδῶ, ἔγγρ. 17 στ. 21, σ. 448: *Redottosi nel prescritto tempo e con li metodi voluti dalle leggi*.

118. Μέρτζιος, 524, ἀρθρ. 3· Παπαδία-Λάλα, σ. 460· Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν προβλεπτῶν*, σ. 185.

119. Ἐδῶ, ἔγγρ. 4 στ. 3–4, σ. 432–433: *sentata la banca di tutte le attuali cariche di questa magnifica, e fedelissima Comunità*. Ἡ λ. *banca* μεταφράζεται καὶ ὡς Διοικητικὸ Συμβούλιον, βλ. Κατερίνα Β. Κορρέ (ἔκδ.), *Τὰ πρακτικὰ τῶν συνελεύσεων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος Βενετίας: Ἐκλογές καὶ ἀποφάσεις*. Βιβλίον

θεῖ κάποιο θέμα ἀπὸ τὸ Συμβούλιο, οἱ σύνδικοι ὑποβάλλουν τὴν πρόταση στὸ προεδρεῖο, ποὺ τὴ θέτει σὲ ψηφοφορία¹²⁰.

Οἱ συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου ἀρχίζουν μὲ τὴν καταμέτρηση τῶν παρόντων, ἀφοῦ προηγουμένως μοιρασθοῦν δύο διαφορετικοῦ χρώματος σφαιρίδια (*balle*), ποὺ θὰ χρησιμεύσουν γιὰ τὴ διεξαγωγή τῆς ψηφοφορίας. Συχνά, ἀλλὰ ὄχι πάντοτε, ἀναφέρεται ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τῶν ψηφοφόρων ποὺ ἀπαιτεῖται, ὥστε νὰ εἶναι ἔγκυρα τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀρχαιρεσιῶν¹²¹. Σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας μεταξὺ δύο ὑποψηφίων ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία μόνον γιὰ τοὺς δύο ἰσοψηφίσαντες¹²². Γιὰ κάθε ἀξίωμα ὑποβάλλονται ξεχωριστὰ οἱ ὑποψηφιότητες καὶ ἀκολουθεῖ ἡ ψηφοφορία. Ἡ τυπικὴ φράση γιὰ τὴν ὑποβολὴ τῶν ὑποψηφιοτήτων εἶναι: *furono tolti in elezione per... ἢ in nomina per...*¹²³. Δὲν γνωρίζουμε ἂν οἱ ἴδιοι οἱ ὑποψήφιοι θέτουν ὑποψηφιότητα ἢ ἂν προτείνονται ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ σώματος.

III. Διαπλοκὴ τῶν κοινοτικῶν ἀξιωματούχων μὲ τὴ βενετικὴ ὑπαλληλία. Φατριασμοί, καταγγελίες, φυλακίσεις

Ἡ ἀναδίφηση τῶν ἀρχείων ἔχει ἐντοπίσει ἴχνη ἀναταραχῶν στὴν κοινωνία τῆς Πρέβεζας. Οἱ σποραδικὲς περιπτώσεις, ἐὰν ἐκτιμηθοῦν ἀθροιστικά, ὑποδηλώνουν μὴ ὀμαλὴ λειτουργία τῆς Κοινότητος. Ἀναφέρουν διοικητικὲς ἀτασθαλίες καὶ διαπλοκὴ τῆς κοινοτικῆς ὑπαλληλίας μὲ τὶς ὑπηρεσίες τοῦ προνοητῆ μὲ σκοπὸ τὴν ἐξυπηρέτηση ἰδίων συμφερόντων. Καταγγέλλουν ἐπεμβάσεις, καταχρήσεις καὶ καταπάτηση τῶν προνομίων τῆς Κοινότητος ἐκ μέρους τῆς τοπικῆς βενετικῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς. Σημειώνουν ἐπίσης φατριασμοὺς τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος· μέσα στὸ Συμβούλιο κινητοποιοῦνται ομάδες, ποὺ καταγγέλλουν πράξεις τῶν αἰρετῶν ἀρχόντων ἢ ἀποφάσεις τῶν βενετικῶν ἀρχῶν.

Οἱ ἐνδείξεις ἀποτυπώνονται κατὰ κανόνα σὲ ἐξουσιοδοτήσεις τόσο φορέων τῆς κοινοτικῆς διοίκησης ὅσο καὶ ἀπλῶν μελῶν τῆς Κοινότητος πρὸς

A' (1558-1601), ἔκδ. Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν Βενετίας, Ἀθήνα-Βενετία 2012, σ. 20.

120. Ἑγγρ. 20 στ. 22-24, σ. 453.

121. Ἐνδεικτικά, ἐδῶ, ἔγγρ. 4 στ. 20, σ. 433· ἔγγρ. 12 στ. 10-11, σ. 441· 14 στ. 5-6, σ. 444· ἔγγρ. 20 στ. 16-19, σ. 453.

122. Ἑγγρ. 12 στ. 66-69, σ. 443.

123. Βλ. π.χ. ἔγγρ. 12 στ. 12, 24, 42 κ.λπ., σ. 441, 442 κ.ά. Ἐπὶ προνομιακοῦ καθεστῶτος ἡ φράση ἀποδίδεται ὡς *ὀνοματίσθησαν διά*.

ἐμπιστά τους πρόσωπα με κοινά προς τους ίδιους συμφέροντα ἢ προς ἄτομα πού δραστηριοποιῶνται ἐπαγγελματικά στὴν Ἁγία Μαύρα, τὴν Κέρκυρα ἢ τὴ Βενετία ἀναλαμβάνοντας τὴ διεκπεραίωση ἢ τὴν υπεράσπιση διαφόρων ὑποθέσεων ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν (*intervenienti καὶ προκουρατόροι*¹²⁴, *causidici, καουζίτικοι*). Συνήθως ὁ σκοπὸς τῆς ἐξουσιοδότησης περιγράφεται ἀσαφῶς: στὸν πληρεξούσιο ἀνατίθεται ἡ ὑποχρέωση καὶ ἐκχωρεῖται τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργεῖ ἐν ὀνόματι τοῦ ἐξουσιοδοτοῦντος — ἢ τῆς ομάδας τῶν ἐξουσιοδοτούντων — σὲ ὅποιαδήποτε ὑπόθεση καὶ ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς χρησιμοποιοῦντας ὅλα τὰ νόμιμα μέσα¹²⁵. Ὅρισμένες ἐξουσιοδοτήσεις εἶναι ὑπαινικτικές, λίγες εἶναι πιδ εὐγλωττες. Εἰδικὰ τὰ πληρεξούσια τῶν ἐτῶν 1786–1787 πρέπει νὰ συνεκτιμηθοῦν με δημοσιευμένα ἔγγραφα, πού ὄντως μαρτυροῦν ὄξυνση τῶν σχέσεων ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς Κοινότητος καὶ ἀντίδραση κατὰ τῆς τοπικῆς βενετικῆς ἐξουσίας ἢ τῶν ὑπαλλήλων της. Οἱ ὡς ἄνω κινήσεις πρέπει ἐπίσης νὰ συνεκτιμηθοῦν με τὸ πλέγμα τῶν συγγενειῶν καὶ τῆς ἀδελφοποίησης, πού ἐν πολλοῖς ρυθμίζει τὸν συνδυασμὸ τῶν οικονομικῶν συμφερόντων¹²⁶.

124. Ἄλλὰ ἡ λ. *προκουρατόρος* συμβαίνει νὰ σημαίνει καὶ ἀπλῶς τὸν πληρεξούσιο.

125. Βλ. π.χ. ΑΝΑ, νοτάριος Φρ. Ἀβακούμ, πρωτόκολλο 3, φ. 16^{r-v}: τὸν Σεπτ. τοῦ 1777, οἱ σύνδικοι τῆς Πρέβεζας Ἀποστόλης Κονεμένος καὶ Χρῆστος Σκέφερης ἐμπροσωπώντας καὶ τὸν τρίτο συνάδελφό τους Νικολὸ Μαλανδρῆ ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρο τὸν πληθυσμὸ τῆς πόλης καθιστοῦν πληρεξούσιο τὸν κάτοικο Βενετίας Tommaso Talevan (;) σὲ κάθε ὑπόθεσή τους *attiva o passiva* καὶ ἐνώπιον κάθε ἀρχῆς· ΑΜΠ 42, 1 Ἀπρ. 1778, φ. 35^v–36^r. ΑΜΠ 43, 20 Σεπτ. 1794, φ. 32^{r-v}: ἐξουσιοδότηση τῶν ἀναπληρωτῶν συνδίκων Νικολοῦ Μαλανδρῆ καὶ Γεωργίου Κονεμένου πρὸς τὸν Σπυρίδωνα Μουστοζύδη, κάτοικο Κέρκυρας· στὸ ἴδιο, 10 Μαρτίου 1795, φ. 39^r: ἐξουσιοδότηση τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Πάνου Καραβέλα καὶ Βαγγελῆ Τζαρχαμπᾶ πρὸς τὸν ἴδιο· ΑΜΠ 106, 23 Φεβρ. 1790, σ. 228: ἐξουσιοδότηση τῶν συνδίκων πρὸς τὸν ἴδιο· στὸ ἴδιο, 10 Ἰουλ. 1790, σ. 291: ἐξουσιοδότηση τῶν ἰδίων πρὸς τὸν Τζόρτζη Παλατζῶλ Σκορδίλη, κάτοικο Βενετίας· ΑΜΠ 16, 9 Αὐγ. 1790, φ. 106^r: ἐξουσιοδότηση τῶν μελῶν τοῦ Κονκλαβίου Γεωργ. Κιτζίλη καὶ Ἰω. Κεχρᾶ πρὸς τὸν ἴδιο· ΑΜΠ 109, 15 Μαρτ. 1796, φ. 97^v–98^r: ἐξουσιοδότηση τῶν συνδίκων Νικολοῦ Μαλανδρῆ, Κωνστ. Γκινάκα καὶ Ἀλεξ. Βαλεντίνη πρὸς τὸν ἴδιο· στὸ ἴδιο, 22 Ἰουλ. 1796, φ. 102^v: ἐξουσιοδότηση τῶν νέων συνδίκων Γιώργου Γαβρίλη, Νικολοῦ Ρέντζου καὶ Γεωργίου Κονεμένου πρὸς τὸν ἴδιο· ΑΜΠ 121, 17 Ἀπριλίου 1797, φ. 9^r: ἐξουσιοδότηση τῶν συνδίκων Γεωργίου Γαβρίλη καὶ Γεωργίου Κονεμένου πρὸς τὸν ἕτερο σύνδικο Νικόλαο Ρέντζο, πού θὰ μεταβεῖ στὴν Κέρκυρα· τοῦ ἀναθέτουν νὰ χειρισθεῖ ἐνώπιον τοῦ γενικοῦ προνοητῆ ὅποιαδήποτε ὑπόθεση καὶ διαφορὰ τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας με ὅποιοδήποτε πρόσωπο.

126. Ἀσδραχάς, «Ἀπὸ τὴ συγκρότηση τοῦ ἀρματολισμοῦ», ὁ.π., ἰδίως σ. 241· βλ. καὶ ἐδῶ, 423–424.

Προεκτείνοντας, ἡ μεταρρύθμιση Ἐρίτσο γιὰ τὴν Κοινότητα τῆς Πρέβεζας (Ἰούλιος 1787) πρέπει ἴσως νὰ γίνεи ἀντιληπτὴ ὑπὸ τὸ πρίσμα τῶν συγκεκριμένων μαρτυριῶν. Ἡ παροῦσα φάση τῆς ἔρευνας δὲν ἐπιτρέπει ὀλόπλευρη προσέγγιση τοῦ θέματος· θὰ περιοριστοῦμε ἐδῶ στὴν παράθεση χαρακτηριστικῶν συμβάντων, ποῦ, καθὼς φαίνεται, ἀναστάτωσαν τὴ λειτουργία τῆς Κοινότητος καὶ τὴν κοινωνία τῆς πόλης.

1. 1779, Ἰούλιος. Ὁ σύνδικος τῆς Πρέβεζας Ἀθανάσιος Γερογιάννης ἐξουσιοδοτεῖ τὸν ἕτερο σύνδικο Ἀθανάσιο Ρέντζο νὰ τὸν ἐκπροσωπήσει ἐνώπιον τοῦ γενικοῦ προνοητῆ τῆς θάλασσας. Θέμα: ἡ καταγγελία τῆς καταπάτησης τῶν δικαιωμάτων τῶν κατοίκων τῆς πόλης καὶ τῶν προνομίων τῆς Κοινότητος ἀπὸ τὸν γραμματέα τοῦ τοπικοῦ προνοητῆ Σοράντσο κατὰ παράβαση ἀπόφασης τοῦ γενικοῦ προνοητῆ καρβαλιέρ Νάνι, ποῦ ἀπαγορεύει στοὺς γραμματεῖς τοῦ τοπικοῦ προνοητῆ νὰ σχηματίζουν δικογραφίες μὲ ἐξάιρεση τίς ὑποθέσεις ποῦ ἐπισύρουν θανατικὴ ποινὴ:

[...] *di produr li agraviij, che professa avanti l'eccellentissima primaria carica da mar, prodursi pure col nome di detto signor Gerogianni di luj collega, et esponere alla detta eccellentissima carica [...] tuttocio è successo a danno delli abitanti di Prevesa dall'attual cancellier che serve il nobil huomo Soranzo, provveditor di Prevesa, per aver la loro esecuzione li privilegi della detta comunita in tuttocio a loro concessi l'anno passato con riverita terminazione dell'eccellentissimo provveditor general kavalier Nani, a non poter in avvenire i cancellieri formar processi, se non nei casi che intervien|ne pena di sangue*¹²⁷.

2. 1779, Ὀκτώβριος. Ὁ γραμματέας τοῦ Ὑγειονομείου Κωνσταντῖνος Γκινάκας, μὲ δῆλωσή του ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Νικολάου Ρέντζου, ἀποσείει κάθε εὐθύνη γιὰ τὸ περιεχόμενο ἐνὸς πιστοποιητικοῦ (φέδε) ποῦ ἔγραψε ὁ ἴδιος στὰ ἰταλικά καθ' ὑπαγόρευση τοῦ τακτικοῦ προνοητῆ Σοράντσο. Στὸ πιστοποιητικὸ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ Δανιὴλ Ἀλεάνδρη¹²⁸. Τὸ γεγονός συνέβη νύχτα, στὸ παλάτι, μέσα στὴν κάμαρα τοῦ προνοητῆ, καὶ χωρὶς μάρτυρες, μετὰ τὴν ἀποχώρηση τοῦ γραμματέα τοῦ προνοητῆ Ντονᾶ Μακρῆ. Κατόπιν ἐντολῆς τοῦ βενετοῦ ἀξιωματοῦχου ὁ Γκινάκας ὑπογράφει τὸ κείμενο, χωρὶς νὰ ἔχει καταλάβει πλήρως τὸ πε-

127. ANA, νοτάριος Βερνάρδος Γαβαλάς, πρωτόκολλο 22, 16 Ἰουλίου 1779, φ. 35^v-36^r.

128. Γιὰ τὸν Δανιὴλ Ἀλεάνδρη, προσετὸ τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας μὲ ἡδη μακρὰ προϋπηρέσια στὶς γραμματεῖες τῶν βενετῶν προνοητῶν τῆς Ἁγίας Μαύρας, τῆς Πρέβεζας καὶ τῆς Βόνιτσας, βλ. Σταμούλη, «Συμβολή», 244-250.

ριεχόμενό του ούτε εις τί ἐνέργειαν ἦτον ἢ ἀνωθεν φέδε, ἐπειδὴ δὲν γνωρίζει καλὰ τὰ ἰταλικά (μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναιπραχτικός ὁ ἀνωθεν Γκινάκας εἰς ὅλες τὲς λένηξες τῆς αὐτῆς γλώσσας) ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τολμήσει νὰ προβάλει ἀντίρρηση στὸν προνοητή¹²⁹.

3. 1781, Μάιος. Οἱ σύνδικοι Ἀποστόλης Κονεμένος, Πέτρος Ξενούλης καὶ Νικολὸς Μαλανδρῆς ἐξουσιοδοτοῦν τὸν Κωνσταντῆ Γκινάκα τοῦ Βασιλείου νὰ μεταβεῖ στὴν Ἁγία Μαύρα διὰ ὑπόθεσες ἀναγκαῖες τῆς αὐτῆς Κουμειτᾶς, ἐπειδὴ οἱ ἴδιοι πρὸς τὸ παρὸν δὲν μποροῦν νὰ ἀπουσιάσουν ἀπὸ τὴν πόλη. Ὁ Γκινάκας θὰ ἔχει τὴν ἐξουσία:

να προεζεντάρη κάθε χαρτὶ ὠφέλιμον εἰς κάθε κοιτήριον ἐξοχώτατον, τόσον σκρετούρα ὡσὰν καὶ κουσουδίτο, καὶ κάθε ἄλλο ἐναντίον τῶν κυρίων Ἀθανασίου Πέντζου τοῦ ποτὲ παπα-Θεοδωρῆ, Χρήστου Σκέφερη, Ἀθανάση Γερογιάννη, Γιάννη Κεχρᾶ, Βασίλη Μαργέρη, Σπύρο Νικιλάμπα καὶ ἄλλων διὰ τὲς σύνχυσες καὶ ἀκαταστασίεις ὅποῦ ἔκαμαν δίχως ρεβάρδο καὶ ἀνευλάβειαν εἰς τὸν τόπον. Ὅμοίως νὰ ἠμπορέση νὰ ἀπελάρη καὶ τὸ προκλάμο, ὅποῦ ἐδῶ ἐκηρύχθη εἰς τὴν μπρώτην Ἰουνίου εἰς τὸν νέον ἀπὸ ἐτοῦτον τὸν ἐξοχώτατον προβλεπτήν, εἰς τὸ ἐξοχώτατο Συμβούλιο τῶν τεσσαράκοντα 40: τζιβίλι νόβο¹³⁰ κ.λπ.

Δύο ἀπὸ τὰ πρόσωπα τῆς ἀντίθετης πλευρᾶς, ὁ Βασίλης Μαριέρης καὶ ὁ Χρῆστος Σκέφερης, ὅπως καὶ ὁ γιὸς τοῦ Ἀθανάση Γερογιάννη Γιάννης, μερικὸς μῆνες ἀργότερα ἔχουν ἀναδειχθεῖ οἱ ἴδιοι στὸ ἀξίωμα τοῦ συνδίκου, στὸ ὅποῖο οἱ δύο πρῶτοι δὲν θὰ παραμείνουν γιὰ πολὺ χρόνο¹³¹.

4. 1781, Σεπτέμβριος. Ὁ ἀντιλέγων Ἀθανάσιος Σταμάτης καὶ ὁ Ἀθανάσιος Ἀλέπαντος ἀσκοῦν ἐνσταση ἐνώπιον τῆς ἀρμόδιας βενετικῆς ἀρχῆς, τῆς Quarantia civil nuona, κατὰ τοῦ διατάγματος τοῦ γενικοῦ προνοητῆ τῆς θάλασσας ἀπὸ 26 Σεπτεμβρίου (ν.ή.) τοῦ ἰδίου ἔτους, ποῦ εὐνοεῖ τοὺς ἀδελφοὺς Φώτου (Πάνο, Κώστα, Βασίλη, Θεωδωρῆ καὶ Νικολό) καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Παπαδοπούλου (Θωμᾶ καὶ Ἀλέξη) καὶ ποῦ ἐκδόθηκε κατόπιν ἐνεργειῶν τους (εἰς ἀναζήτησιν καὶ ὠφέλειαν). Οἱ δύο ἄρχοντες ἐνεργοῦν ὑπερασπιζόμενοι τὰ προνόμια τῆς Κοινότητας:

διὰ φύλαξιν εἰς ὅσον | ἔμεινε σὲ ὅ,τι μέσον εἰς τὸν παρὸν Κουμειτὰ ἀπλουστάτες καὶ ὑποφερτικὲς ἀθθεντικὲς συγκατάβασες¹³².

129. ΑΜΠ 102, 9 Ὀκτ. 1779, σ. 30.

130. ΑΜΠ 155, 25 Μαΐου 1781, φ. 2^v-3^r.

131. ΑΜΠ 156, 15 Σεπτ. 1781, φ. 4^r καὶ 3 Ἀπρ. 1782, φ. 11^v.

132. ΑΜΠ 155, 19 Σεπτ. 1781, φ. 11^{r-v}.

Ἡ φράση θὰ μποροῦσε ἴσως νὰ ἐρμηνευθεῖ ὡς ἐξῆς: «για νὰ διαφυλαχθεῖ ὅ,τι ἀπέμεινε ἀπὸ τὰ στοιχειώδη προνόμια ποὺ παραχωρήθηκαν στὴν Κοινότητα σχετικὰ μὲ τὴ διαχείριση τῶν ἐσωτερικῶν τῆς θεμάτων».

5. 1782, Ὀκτώβριος. Ἐξώδικο τῶν συνδίκων Ἰωάννη Κεχρᾶ, Νικολοῦ Γιωργαλῆ καὶ Νικολοῦ Ρέντζου πρὸς τοὺς ἀγορανόμους Πέτρο Βαλεντίνη καὶ Σπύρο Καραβέλα καὶ πρὸς τὸν γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου Κωνσταντῆ Γκινάκα:

*ἀγνοοῦμεν πῶς εἰς τὰς 2: τοῦ τρέχοντος ἔμεινε ἄπρακτο τὸ Κοινῆσιον διὰ τὴν εὐγενεῖαν σας ἕως τῶρα*¹³³.

6. 1783, Ἰούνιος. Κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ συνδίκου Νικολέτου Γκιναβέλη καὶ τῶν συναδέλφων του συνελήφθησαν καὶ κρατοῦνται στὴ φυλακὴ οἱ πρῶην σύνδικοι Ἰωάννης Κεχρᾶς, Νικολὸς Γιωργαλῆς καὶ Νικολὸς Ρέντζος. Κατόπιν ἀδείας τοῦ προνοητῆ δέχονται τὴν ἐπίσκεψιν συμβολαιογράφου, ποὺ συντάσσει πληρεξούσιό τους πρὸς τὸν δικολάβου τῆς Κέρκυρας Σπυρ. Μουστοξύδη, στὸν ὁποῖο ἀναθέτουν νὰ προστρέξει στὸν γενικὸ προνοητῆ τῆς θάλασσας καὶ νὰ φροντίσει γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή τους καὶ τὴ δρομολόγησιν τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας:

*Ἐφέθηκα ἐγὼ ὁ κάτωθεν νοτάριος, ἀφοῦ μοῦ ἔδωσε τὴν ἄδειαν ὁ ἐξοχώτατος Ἰάκωβος Κονταρίνης, προβλεπτής τοῦ τόπου, εἰς τὴν φυλακὴν, ὅθεν ἀναπαύονται τὸ κορμὶ τῆς βάρδιας τῶν σολδάτων, καὶ ἐκεῖ ἤδη φυλακωμένους τοὺς εὐγενεῖς κυρίους Ἰωάννη Κεχρᾶ, Νικολὸ Γιωργαλῆ καὶ Νικολὸ Ρέντζο, ἀπερασμένοι συντίχοι ἐτούτου τοῦ [τόπου], καὶ μὲ ἀναζήτησαν νὰ ποιήσουν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τ[οῦ] μὲ τὸ παρὸν μαντάτο ἐπιτροπικῆς, καθὼς ποιοῦν καὶ [ἐκ]λέουν διὰ νομιμόν τους ἐπίτροπον τὸν ἀπόντα εὐγενῆ signor Σπυρίδων Μουστοξύδη, νιερβενιέντες εἰς Κορφούς, [...] νὰ προστρέξῃ εἰς τὸ ὄνομά τους εἰς τὸν ἐξοχώτατον προβλεπτήν γενεραὶ θάλασσης καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὴν ἐλευθερίαν τους ἀπὸ τὴν μαροῦσαν φυλακὴν, βαλμένοι εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἐκλαμπρότατου συντίχου Νικολέτου Γκιναβέλη καὶ κολήδές του, διὰ νὰ λάβουν ἀκρόασιν ἀπάνου εἰς τὴ νέαν διαφορὰν, λογαριασμοὺς κατὰ τὸ κοστιδοῦτο ἀνατάδο [διάβ.: ἀνοτάδο] εἰς Ἀγίαν Μαύρα εἰς τὰς πέντε Ἰουλίου τρέχοντος ἄλλα νόβα*¹³⁴.

7. 1786, Σεπτέμβριος. Μερίδα τῶν ἀρχόντων ἐξουσιοδοτεῖ τὸν Σπυρίδωνα Θεριογιάννη καὶ τὸν Ἀθανάσιο Ἀλέπαντο —ἐπίσης ἄρχοντες τῆς

133. ΑΜΠ 155, 20 Ὀκτ. 1782, φ. 65^v. Γιὰ τὴν ἴδια ὑπόθεση βλ. καὶ ἐδῶ, 398–399 σημ. 29, 405 σημ. 63.

134. ΑΜΠ 155, 27 Ἰουν. 1783, φ. 104^{r-v}.

Κοινότητας που βρίσκονται στην Κέρκυρα— να τους εκπροσωπήσουν ενώπιον πάσης αρχής

*πρὸς διαφέντεφιν τῆς κάουζας ὁποῦ ἐξακολουθεῖ τὴν σήμερον διὰ τὴν Κουμενιτά μας ἀπάνου εἰς τὰ νεωτερίσματα ὁποῦ ἠθέλησαν μερικοὶ ἄρχοντες διὰ νὰ κάμουν*¹³⁵.

8. 1786, Δεκέμβριος. Οἱ σύνδικοι Ἀπόστολος Κονεμένος, Κωνσταντῖνος Γκινάκας καὶ Ἰωάννης Ἀλεάνδρης ἐξουσιοδοτοῦν τὸν Ἀβραάμ Φόρτε, *causidico* τῆς Κέρκυρας, νὰ υπερασπιστεῖ τὰ δικαιώματα τῆς Κοινότητας ἐνώπιον τῆς ἀνώτερης βενετικῆς ἀρχῆς, πού ἐδρεύει στὴν Κέρκυρα, σὲ κάθε διαφορὰ καὶ ὑπόθεση πού ἔχει κινηθεῖ ἢ μπορεῖ νὰ κινηθεῖ ἐναντίον τῆς Κοινότητας τῆς Πρέβεζας¹³⁶.

9. 1787, Ἀπρίλιος. Οἱ σύνδικοι Ἀπόστολος Κονεμένος καὶ Ἰωάννης Ἀλεάνδρης ἐξουσιοδοτοῦν τὸν ἕτερο σύνδικο Κωνσταντῖνο Γκινάκα, τὸν Τζόρτζη Κιτζίλη καὶ τὸν Πέτρο Βαλεντίνη, ἄρχοντες καὶ προεστοὺς τῆς Κοινότητας,

*διὰ νὰ ἀπεράσουν ἀπ' ἐδῶ εἰς Κορφοῦς, νὰ προσδράμουν καὶ παρασταθοῦν κατέμπροσθεν τοῦ ἐξοχωτάτου κυρίου Νικολάου Ἐορίτζου δευτερον, καβαλέρου, προβλεπτοῦ ἐστραορδινάριον τῶν νησῶν τοῦ Λεβάντε, διὰ νὰ ζητήσουν καὶ λάβουν ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἐξοχότητα ὅλον ἐκεῖνο ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ εἶναι πρὸς ὄφελος τῆς τούτης ||τῆς|| Κομμουνιτᾶς καὶ Κοιότητος, καὶ νὰ ζητήσουν ὁμοίως νὰ ἀποβαλθῇ κάθε ἐναντίον ὁποῦ δίδει ζημίαν καὶ σύνχυσιν ἐτουτοννοῦ τοῦ τόπου, καὶ νὰ παραστήσουν ὅλας τὰς ἀκαταστασίας, ὁποῦ εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἀκολουθοῦν, ὡς καθὼς ἤθελε τοὺς φανισθῇ καλύτερα διὰ τὴν παντοτινὴν ἡσυχίαν καὶ κωβέρνησιν ἐτουτοννῶν τῶν ἐνκάτοικων, καὶ νὰ μελετήσουν καὶ τὸ ὑποκείμενο ὁποῦ ἀπὸ τὸ ὁποῖον προξενιῶνται οἱ αὐτὲς σύνχυσες. Θέλει ἔχον περιπλέον ἐξουσίαν νὰ ζητήσουν τῆς αὐτῆς ἐξοχότητος διὰ νὰ γράψῃ ὅθεν ἢ χρεία καλέσῃ διὰ τὰ καλὰ ἀποτελέσματα εἰς τὸ νὰ μείνῃ ἐτούτος ὁ τόπος εἰρημεμένος*¹³⁷.

10. 1787, Ἰούλιος. Οἱ σύνδικοι Ἀπόστολος Κονεμένος, Κωνσταντῖνος Γκινάκας καὶ Ἰωάννης Ἀλεάνδρης ἐξουσιοδοτοῦν τὸν δρ. Ἰωάννη Καππαδόκη (*Giovanni Capadoca*), κάτοικο Κέρκυρας, νὰ υπερασπιστεῖ τὰ δικαιώματα τόσο τῶν ἰδίων ὅσο καὶ τῆς Κοιότητος ἐνώπιον κάθε ἀρχῆς τῆς

135. ΑΜΠ 96, 27 Σεπτ. 1786, φ. 186^r.

136. ΑΜΠ 157, 6 Δεκ. 1786, φ. 15^r.

137. ΑΜΠ 104, 25 Ἀπρ. 1787, σ. 2.

Κέρκυρας ἢ, ὀρίζοντας ὁ ἴδιος ἄλλο πληρεξούσιο, τῆς Βενετίας· νὰ ἐπιδιώξει ἐπίσης ἀπὸ τὴν *Quarantia civil nuova* τὴ διαγραφὴ τῆς προσφυγῆς τοῦ Ἄθων. Ἀλέπαντου καὶ τοῦ Γιώργου Κοντοχρήστου κατὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν πρόσφατων ἀρχαιρεσιῶν τῆς Κοινότητος:

*defendere e mantenere le ragioni et azioni di detti spettabili signori sindici in ogni causa e deferenza mossa o che si movesse contro li medesimi e della Comunità stessa [...] et etiam comparir nanti il serenissimo Consiglio di 40: civil nuovo per instare la depennazione dell'appellazione annotata in actis nel foro di Santa Maura dal signor Cristo Maruzzi, interveniente e per nome di Attanasio Allepando e Giorgio Condocriso, li 29 giugno ultimo passato con la quale appellano li Consigli seguiti ultimamente in questa Comunità e come più diffusamente apparisce nella medesima appellazione*¹³⁸.

11. 1787, Αὐγούστος. Οἱ σύνδικοι Ἀπόστολος Κονεμένος καὶ Κωνσταντῖνος Γκινάκας ἀναθέτουν στὸν Σπυρίδωνα Μουστοξύδη, *causitico* στὴν Κέρκυρα, τὴν ὑπεράσπιση τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν τῆς Κέρκυρας σὲ κάθε ὑπόθεση ποῦ θὰ μπορούσε νὰ προσβάλλει τὰ δικαιώματα τῆς Κοινότητος:

*defendere e mantenere le ragioni et azioni di detta spettabile Comunità in ogni causa e deferenza mossa o che si movesse contro la medesima, presentando et anotando in quel foro ogni atto et altro che fosse necessario a riparo di qualunque discapito e pregiudicio che deriver potesse a detta Comunità*¹³⁹.

Τὰ πληρεξούσια τῶν ἐτῶν 1786–1787 νοηματοδοτοῦνται ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν καταγγελιῶν ποῦ διατυπώνονται τὴν ἴδια ἐποχὴ σὲ ἀναφορὰ μεγάλης μερίδας τῶν ἀρχοντικῶν οἰκογενειῶν τῆς Πρέβεζας, οἱ ὁποῖες ἐνίοτε ἐκπροσωποῦνται ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν Ἀθανάσιο Ἀλέπαντο ἢ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας του, πρὸς τὸν ἀνώτερο προνοητὴ τῆς Ἁγίας Μαύρας. Ἡ ἀναφορὰ καταγγέλλει τὸν Μαρίνο Δοξαρά, γραμματέα τοῦ τακτικοῦ προνοητῆ τῆς Πρέβεζας Ἁγγ. Μπαντοέρ, ὡς δυνάστη τοῦ πληθυσμοῦ, φανταστικῆ, καταχραστῆ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ τοπικοῦ προνοητῆ καὶ φίλο τῶν τουρκομεριτῶν. Ἐπωφελοῦμενος, ὑποστηρίζουν οἱ ἀρχοντες, ἀπὸ τὴν ἀπουσία τοῦ Μπαντοέρ, ποῦ λόγῳ ἀσθενείας βρίσκεται στὴν Ἁγία Μαύρα, ὁ Δοξαράς φρόντισε νὰ ἐκλεγοῦν ἐκεῖνη τὴ χρονιά στὰ ἀξιώματα τῆς Πρέ-

138. AMΠ 157, 15 Ἰουλίου 1787, φ. 27^r.

139. AMΠ 157, 17 Αὐγούστου 1787, φ. 34^r.

βεζας άτομα τῆς ἀρεσκείας του, πού τοῦ ἐπιτρέπουν τὴν ἀνεξέλεγκτη καταπίεση καὶ καταλήστευση τῶν πιστῶν ὑπηκόων τῆς Βενετίας πρὸς ἴδιον ὄφελος· οἱ σύνδικοι Ἰωάννης Ἀλεάνδρης καὶ Κωνσταντῖνος Γκινάκας ἐξυπηρετοῦν τὶς ἀδικίες καὶ τὶς παρανομίες του. Ἰδιαίτερα στὴ δυνατὴν ράτζα, φαμελίαν τῆς κακίας, τοῦ Γκινάκα, ὄντας γέννημα καὶ θρόμμα τῆς Τουρκίας, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα πού τὴ συνδέουν μὲ τοὺς ραγιαδες τῆς ἐνδοχώρας, καταμαρτυροῦνται καὶ συγγενικοὶ δεσμοὶ μὲ τοὺς τουρκομερίτες. Στὸν ἴδιο τὸν Κωνσταντῖνο Γκινάκα προσάπτεται τὸ ὅτι εἶναι πεθερὸς τοῦ φοβεροῦ κλέφτη καπετὰν Μπουκουβάλα καὶ ὅτι στὸ πατρικό του σπῆτι γίνονται οἱ κρυφὲς συναντήσεις τῆς φατριάς τοῦ Μαρίνου Δοξαρά¹⁴⁰.

12. 1789 (βεν. 1788), Φεβρουάριος. Ὁ γενικὸς προνοητὴς τῆς θάλασσας Φρ. Φαλιέρ κατηγορεῖ γιὰ ἄγνοια ὑπηρεσιακῶν καθηκόντων καὶ γιὰ θρασυτάτη ὑπέρβαση ἀρμοδιότητων τὸν γραμματέα τοῦ προνοητῆ τῆς Πρέβεζας (*inferior ignarissimo esercente l'ufficio civile di Prevesa*) καὶ δίνει ἐντολὴ στὸν ἀνώτερο προνοητῆ τῆς Ἀγίας Μαύρας νὰ μεριμνήσει γιὰ τὴν ἐκτέλεση διατάγματος καὶ γιὰ τὴν καταχώρισή του στὰ ὑπηρεσιακὰ βιβλία¹⁴¹.

13. 1790, Σεπτέμβριος. Ἐξουσιοδότηση τῶν συνδίκων τῆς Πρέβεζας πρὸς τὸν Τζόρτζη Παλατζὸλ Σκορδίλη, κάτοικο Βενετίας. Θέμα: ἡ ἀπόσυρση τῆς προσφυγῆς στὴν ἀρμόδια ἀρχὴ τῆς Βενετίας κατὰ τῆς ἀπόφασης τοῦ γενικοῦ προνοητῆ τῆς θάλασσας Φρ. Φαλιέρ ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1789:

*presentarsi avanti al Consiglio eccellentissimo di 40 civil nuovo e negli atti del medesimo rimuovere l'appellazione dalli medesimi anotata in questo foro nel li 17: luglio ultimo passato stile nuovo alla terminazione riverita del li 14: giugno pur passato dell'illustrissimo ed eccellentissimo signore Francesco Falier provveditor general da mar, e procedere esso loro procuratore al magistrato eccellentissimo della sanità di Venezia e dal medesimo instare le raggioni di detta Comunità*¹⁴².

14. 1792, Μάιος. Κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν συνδίκων τῆς Πρέβεζας,

140. Ἀσδραχάς, «Ἀπὸ τὴ συγκρότηση», σ. 242–243· βλ. σχετικὰ καὶ τὰ ἐγγράφα στὸ ἴδιο, σ. 250–251· Σταμούλη, «Συμβολή», 233.

141. ANA, *Marco Cigogna 2. Filza diversa* [...] 15 Sept. 1786–27 Ag. 1789, ἀρ. 129, 10 Φεβρ. 1788 ν.ή., ἔ.βεν. Γιὰ τὶς ὑπηρεσίες γραμματείας πού πλαισίωσαν τὸν προνοητῆ βλ. Παπακώστα, *Τὸ ἀρχεῖο τῶν βενετῶν προβλεπτῶν*, σ. 162 κ.ε.· εἰδικὰ γιὰ τὸν *cancellier al civil* βλ. σ. 165.

142. AMΠ 106, 10 Σεπτ. 1790, σ. 322.

ισχυρίζεται ὁ Ἰωάννης Κερχῶς, ὁ τακτικὸς προνοητῆς μὲ ἔγγραφό του ἀπὸ 10 Μαΐου 1792 (ν.ή.) ζητεῖ τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ Κερχῶ ἀπὸ τῆ θέση του ὡς τακτικὸς μέλους τοῦ Κογκλαβίου τῆς πόλης. Οἱ σύνδικοι γνωρίζουν, κατὰ τὸν Κερχῶ πάντοτε, ὅτι ἡ πράξη τοῦ βενετοῦ ἀξιωματοῦχου δὲν εἶναι σύνομη καὶ ἐπιχειροῦν νὰ ἀποσύρουν τὸ ἔγγραφο ἀπὸ τὴ Γραμματεία τῆς Κοινότητος. Ὁ Κερχῶς προσβάλλει στὴν Quarantia civil nuona τῆς Βενετίας τὴν ὡς ἄνω πράξη τοῦ προνοητῆ καὶ προειδοποιεῖ τὸν ἀρμόδιο ὑπάλληλο τῆς Γραμματείας τῆς Κοινότητος νὰ μὴν τολμήσει νὰ παραδώσει τὸ ἔγγραφο τοῦ προνοητῆ οὔτε στοὺς συνδίκους οὔτε σὲ κανένα ἄλλο πρόσωπο, ἀλλὰ νὰ προβεῖ στὴν κανονικὴ καταχώρισή του, ὥστε αὐτὸ νὰ φυλαχθεῖ στὸ ἀρχεῖο τῆς Κοινότητος. Ὁ Κερχῶς ἐξασφαλίζει τὶς ἐνέργειές του μὲ ἐπίσημη δήλωση ἐνώπιον νοταρίου καὶ ζητεῖ τὴν κοινοποίησή της στὸν ἀναπληρωτὴ γραμματέα τῆς Κοινότητος:

Μὲ τὸ νὰ ἐπενιτρούρισεν ὁ ἄνωθεν σινιὸρ Κερχῶς ὅτι οἱ κύριοι σύντικοι Ἀναστάσιος Πέντζος, Χρηστος Γερογιάννης καὶ Ἀλεξανδρῆς Τζαοραμπᾶς, γνωρίζοντας τὴν ἀνομίαν ὅπου περιέχει τὸ ἄτο ὅπου ἐγίνη εἰς ἀναζήτησίν τους ἀπὸ τὸν ἐξοχώτατον προβλεπτήν ἐτουτηνῆς τῆς πολιτείας εἰς τὰς 10: τοῦ τρέχοντος ἔτος νέο διὰ νὰ τὸν ἐβγάλουν ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ ὀφικίου κογκλαβίστα ἀτουάλ, πάσχον νὰ τραβήξουν ὀπίσω τὸ αὐτὸ ἄτο ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ σιὸρ Ἰωάννη Γκινοβέλη, ὡς σοσιτιοῦτος καγκελλάριος ἐτουτηνῆς τῆς Κομμουνιτᾶς, εἰς τοῦ ὁποίου χέρια μὲ βεβαιότητα εὐρίσκεται, ἔτσι κάνει γνωστὸν μὲ τὸ μέσον τοῦ παρόντος κοστιτούτου τοῦ αὐτοῦ καγκελλάριου ὅτι τὸ ἄνωθεν ἄτο ἔμεινεν ἀπελάδον σήμερον εἰς τὸ ἐξοχώτατον Κομισίλιο δὲ 40: τζιβὶλ νουόβο, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὸν προτεστάρει μὲ τὴν πλέον δυνατὴν φόρμαν ἔμπροσθεν τοῦ ἄνωθεν ἐξοχωτάτου κριτηρίου νὰ μὴν τολμήσῃ καὶ τὸ ἐπιστρέψῃ τῶν ἄνωθεν κυρίων συντίκων ἢ ἄλλουνοῦ ὑποκειμένου ἀλλὰ μάλιστα νὰ ἤθελεν εὐθὺς τὸ οργγιστράρει εἰς [...] τὲς φίλτζες τῆς Κομμουνιτᾶς κατὰ τὴν τάξι του καὶ [...] δώσει εἶδησιν [...] νὰ προ|σφέρω τὰ προεπούμενα δικαιώματά μου ἔμπροσθεν τοῦ προλεγομένου ἐξοχωτάτου κριτηρίου, διὰ τὸ ὁποῖον ἔργον ζητῶ νὰ ἤθελε εὐθὺς ἰντιμαρισθῆ τὸ παρὸν τοῦ ἄνωθεν σινιὸρ Γκενοβέλη¹⁴³.

Στις 30 Μαΐου ὁ Κερχῶς ὀρίζει πληρεξούσιό του στὴ Βενετία τὸν Νικολὸ Πελεγρίνη γιὰ τὴ διεκπεραίωση —ὑποθέτουμε— τῆς ὡς ἄνω διαδικασίας ἐνώπιον τῶν ἀρμόδιων δικαστικῶν ἀρχῶν.

15. 1794, Ἰούλιος. Καὶ πάλι ἀναφέρεται σύλληψη τῶν συνδίκων κα-

143. ΑΜΠ 42, 2 Μαΐου 1792, φ. 116^v-117^r.

τόπιν ἐντολῆς τοῦ γενικοῦ προνοητῆ, φυλάκιση καὶ παραπομπή τους στὴν ἀνώτατη ἀρχὴ τῆς Κέρκυρας:

Ὁ σιὸρ Καροῦσος ἦλθεν σήμερον ἀπὸ Κορφοῦς εἰς τὲς ὥρες 21: Παρευθὺς ἔκραξεν διαφόρους ὁ προεβεδούρος εἰς τὸ παλάτι, ὁμοῦ καὶ τοὺς συντίχους, τῶν ὁποίων ἐδιάβασεν τὴν ὀρδινίαν ὅπου ὁ γενεραλόης δίνει, νὰ ἀπεράσουν οἱ δύο σύντιχοι εἰς ἓνα μπεργαντὶ καὶ νὰ σταλθοῦν εἰς τὴν ὀμπιδιάντζαν του. Ὅθεν εὐρίσκονται εἰς τὸ μπεργαντὶ ἀρεστάδοι. Τὴν ἐπόμενη ἡμέρα: Τὸ μπεργαδὶ μὲ τοὺς συντίχους ἀκόμη εὐρίσκεται ἐδῶ¹⁴⁴.

Δύο μῆνες ἀργότερα ἀναφέρονται ὡς ἀναπληρωτὲς σύνδικοι ὁ Νικολὸς Μαλανδρῆς καὶ ὁ Γεώργιος Κονεμένος, ἐνῶ σὲ μερικὲς ἐβδομάδες ὁ Ἄουρέλιος Παπαδόπουλος, ὁ Πέτρος Βαλεντίνης καὶ ὁ Πάνος Παπαδιώτης, πιθανῶς καὶ αὐτοὶ ἀναπληρωτὲς, διότι ὁ συμβολαιογράφος σβήνει ἐπιμελῶς τὴ λ. ἀτουάλοι πού εἶχε ἀρχικὰ σημειώσει δίπλα στὸ ὄνομά τους¹⁴⁵.

16. 1795, Μάιος. Μία ομάδα μελῶν τῆς Κοινότητος ἐξουσιοδοτεῖ τὸν Σπυρ. Μουστοζύδη, καουζίτικο τῆς πόλεως τῶν Κορφῶν, νὰ χειριστεῖ τὴν ἀντιδικία ἀνάμεσα στὸν Ἀλεξάνδρη Τζαρλαμπᾶ καὶ τὸν Γεώργιο Ρέντζο ἀφ' ἑνὸς καὶ τοὺς συνδίκους ἀφ' ἑτέρου. Θέμα: ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου ἀπὸ 18 Μαρτίου 1795 σχετικὰ μὲ αὐθαίρετες καὶ μὴ ἀναγκαῖες, κατὰ τὴ γνώμη τῶν ἐξουσιοδοτούντων, δαπάνες τῆς Κοινότητος¹⁴⁶.

IV. Τὰ γεγονότα

Στὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνα οἱ βενετικὲς κτήσεις τοῦ Ἰονίου ὑφίστανται τὶς συνέπειες τῆς προϊούσης παρακμῆς, τῆς κακοδιοίκησης καὶ τῆς πολιτικῆς διαφθορᾶς πού χαρακτηρίζουν τὴ μητροπολιτικὴ Βενετία. Παράλληλα ἡ Εὐρώπη συγκλονίζεται ἀπὸ τὰ γεγονότα τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης καὶ τοὺς πολέμους πού ἀκολουθοῦν.

Τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1796 ὁ Βοναπάρτης ἐπιτίθεται στὰ κράτη τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου. Ἡ Βενετία στηρίζει τὴν ἄμυνά της στὴν πολιτικὴ τῆς ἄοπλης οὐδετερότητας καὶ ἐφησυχάζει. Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ἀμεσότερων ἀναγκῶν πού δημιουργεῖ ἡ παρουσία τοῦ Βοναπάρτη στὴν Ἰταλία ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ στερηθοῦν οἱ κτήσεις τοῦ Ἰονίου τὴν ἀπαραίτητη

144. ΑΛ, 18 Ἰουλίου 1794, ὁ Μαρῖνος Λουρόπουλος ἀπὸ τὴν Πρέβεζα πρὸς τὸν Ἀπόστολο Σταῦρο στὴν Ἁγία Μαύρα.

145. ΑΜΠ 43, 20 Σεπτ. 1794, φ. 32^ν. ΑΜΠ 108, 9 Ὀκτ. 1794, σ. 268–269.

146. ΑΜΠ 110, 1 Μαΐου 1795, σ. 48–49.

οικονομικοστρατιωτικὴ ὑποστήριξη ἐκ μέρους τῆς κεντρικῆς διοίκησης καὶ νὰ ἐγκαταλειφθοῦν στὶς πενιχρὲς δικῆς τους δυνάμεις. Μετὰ τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1796 οἱ δραστηριότατες τοῦ γενικοῦ προνοητῆ Carlo Aurelio Widman ἀποσκοποῦν στὴν ἐξεύρεση πόρων γιὰ τὸ ἄδειο ταμεῖο τῆς Κέρκυρας, στὴν ἐπαρκῆ ἐπὶ ἀνδρωσὴ καὶ τὸν ἐφοδιασμὸ τῶν φρουρίων. Ὁ Widman συμβάλλει οἰκονομικὰ ἐξ ἰδίων, συνάπτει δάνεια ἀπὸ ἰδιῶτες μὲ προσωπικὴ του ἐγγύηση, ἀπευθύνει ἐκκλήσεις πρὸς τὴν πίστη καὶ τὴν ἀφοσίωση τῶν ὑπηκόων, διενεργεῖ ἐράνους. Ἀναφέρεται ὅτι ἡ Πρέβεζα, ὅπως ἡ Πάργα, τὸ Βουθρωτὸ καὶ ἡ Βόνιτσα, ἀνταποκρίθησαν στὶς ἐκκλήσεις τοῦ Widman γιὰ οἰκονομικὴ βοήθεια «ἀναλόγως τῆς οἰκείας καταστάσεως»¹⁴⁷. Ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι λόγω οἰκονομικῆς ἀνέχειας οἱ ἴδιες πόλεις προσέφεραν τελικὰ ἄνδρες ἀντὶ γιὰ χρήματα καὶ ἀκόμη ὅτι ἡ διοίκηση ἀναγκάστηκε νὰ ἀποποιηθεῖ καὶ αὐτὴν τὴν προσφορά, διότι δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ ἐφοδιάσει τοὺς στρατιῶτες μὲ στολὲς καὶ ὅπλα¹⁴⁸.

Ἡ οἰκτρὴ κατάσταση τοῦ δημόσιου ταμεῖου, ὁ πόλεμος στὴν Εὐρώπη καὶ ἡ ἐπιικρεμάμενη ἀπειλὴ ἀπηχοῦνται στὸ ὑπ' ἀρ. 22 ἔγγραφο τοῦ Libro Ballotazioni, τοῦ ὁποῦ ἡ ἡμερομηνία ἔχει ἐκπέσει¹⁴⁹. Τὸ Συμβούλιο τῆς Πρέβεζας μὲ τὴ συμμετοχὴ 132 μελῶν τοῦ ἀποφασίζει παμψηφεί εἰσφορὰ ὕψους 6.000 ταλλάρων πρὸς τὸ δημόσιο ταμεῖο. Τὸ ποσὸν θὰ καταβληθεῖ σὲ 12 ἐτήσιες δόσεις τῶν 500 ταλλάρων ἡ κάθε μία. Τὰ χρήματα θὰ ἐξευρεθοῦν ἀπὸ τὸν πλειστηριασμὸ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἀγορανόμου καὶ τῆς γραμματείας τοῦ Ὑγειονομείου. Τὸ Συμβούλιο ἀναθέτει στοὺς συνδίκους νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν τακτικὸ προνοητὴ νὰ διαβιβάσει πρὸς τὴ βενετικὴ Γερουσία αὐτὸ τὸ ἐλάχιστο δεῖγμα ἀφοσίωσης καὶ πίστεως μὲ ὅποιον τρόπο θεωρήσει ὁ ἴδιος κατάλληλο, ἀφοῦ προηγουμένως ἡ δημοπράτηση τῶν ἀξιωμάτων λάβει τὴν ἔγκρισιν τοῦ γενικοῦ προνοητῆ.

Οἱ ὑποθέσεις τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας ἐξακολουθοῦν νὰ ἐκκρεμοῦν στὴ Βενετία καὶ τὴν Κέρκυρα, ὅπως ὑποδηλώνουν οἱ γενικοῦ περιεχομένου ἐξουσιοδοτήσεις τῶν συνδίκων· πληρεξούσιο συντάσσεται ἀκόμη καὶ στὶς 17 Ἀπριλίου 1797¹⁵⁰.

Ὅταν τὸ πρωτὶ τῆς Κυριακῆς 17ης Μαΐου 1797 (π.ῆ.), μὲ καθυστέρηση δύο μηνῶν, συνέρχεται τὸ Συμβούλιο τῆς Πρέβεζας γιὰ τὴ διεξα-

147. Χιώτης, ὁ.π., σ. 541.

148. Ε. Ροδοκανάκης, *Ὁ Βοναπάρτης καὶ αἱ Ἰόνιοι νῆσοι (1797–1816)*, Κέρκυρα 1937, σ. 38–39. Πβ. Χιώτης, ὁ.π., σ. 545.

149. *Ἐδῶ*, 455.

150. Βλ. *ἔδῶ*, 418 σημ. 125.

γωγῆ τῶν ἐτήσιων ἀρχαιρεσιῶν παρουσία τοῦ νέου προνοητῆ Giacomo Lorenzo Soranzo, ἡ βενετική δημοκρατία δὲν ὑφίσταται. Στις 7/18 Ἀπριλίου 1797, πρὶν ἀκόμη κηρυχθεῖ ὁ πόλεμος ἐναντίον τῆς Βενετίας, ὁ διαμελισμὸς τῶν βενετικῶν ἐδαφῶν ἀποφασίζεται ἀπὸ τὸν Βοναπάρτη καὶ τὸν αὐστριακὸ αὐτοκράτορα στὸ Leoben. Ὁ πόλεμος κηρύσσεται τὴν 1η Μαΐου (ν.ῆ). Τὸ πολίτευμα στὴ Βενετία μεταβάλλεται (1/12 Μαΐου). Οἱ Γάλλοι καταλαμβάνουν τὴν πόλη στις 5/16 Μαΐου. Ἡ τελευταία ὑπηρεσιακὴ ἐνημέρωση τοῦ γενικοῦ προνοητῆ ἀπὸ τὴν κεντρικὴ διοίκηση χρονολογεῖται ἀπὸ τὴς 22 Μαρτίου 1797. Ἡ ἐλλιπὴς ὑπηρεσιακὴ ἐνημέρωση τοῦ Widman δὲν ἀποκλείεται νὰ ἐπηρεάζει καὶ τὴν ἐπίσημη ἐνημέρωση τῶν ὑφισταμένων του τοπικῶν προνοητῶν. Ὁ Widman πληροφορεῖται τὴ μεταπολίτευση στὴ Βενετία παραβιάζοντας ἰδιωτικὴ ἀλληλογραφία. Στὰ τέλη Ἰουνίου οἱ δημοκρατικοὶ Γάλλοι ἀποβιβάζονται στὴν Κέρκυρα.

Στὴν ἔκδοση ποὺ ἀκολουθεῖ τηρεῖται πιστὰ ἡ ὀρθογραφία τοῦ πρωτοτύπου. Διατηρεῖται ἡ στίξις μὲ ἐλάχιστες ἐπεμβάσεις. Διατηροῦνται οἱ διπλοτυπίες. Ἡ κεφαλαιογράφηση διατηρεῖται στὰ κύρια ὀνόματα προσώπων, τόπων, διοικητικῶν ὀργάνων καὶ ὑπηρεσιῶν. Μόνον στις προσφωνήσεις διατηρεῖται ἡ κεφαλαιογράφηση τῶν τίτλων τῶν ἀξιωματοῦχων. Ἀναπτύσσονται ὅλες οἱ συντομογραφίες. Οἱ λίγες συμπληρώσεις τοῦ γραφέα στὰ διάστιχα ἢ στὸ περιθώριο ἐνσωματώνονται στὸ κείμενο σιωπηλά, οἱ διορθώσεις ἀναφέρονται ὅταν κρίνεται ἀπαραίτητο. Οἱ ἐκτὸς κειμένου σημειώσεις τοῦ γραφέα στὰ περιθώρια ἐνσωματώνονται στὸ κείμενο μὲ μικρότερα στοιχεῖα. Μὲ ὄρθια καὶ μικρότερα στοιχεῖα οἱ δικές μας παρατηρήσεις. Στὰ ἔγγραφα προτάσσεται ἀρίθμηση (1–23) καὶ σύντομη περίληψη.

ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- () ἀνάπτυξη συντομογραφιῶν
 (...) παράλειψη στερεότυπης φράσης στὸ κείμενο, ποὺ σημειώνεται ἀπὸ τὸν γραφέα μὲ χαρακτηριστικὴ μονοκονδυλιά (omissis)
 [] χάσμα ἀπὸ φθορὰ χαρτιοῦ, κηλίδα μελανιοῦ ἢ ἀπὸ ἀπώλεια φύλλων τοῦ κώδικα
 + + δυσανάγνωστο κείμενο
 * * σφάλμα τοῦ γραφέα ἀπὸ παραδρομὴ
 < > παράλειψη γραμμῶν ἢ λέξεων ἀπὸ παραδρομὴ
 { } διαγραφές στὸ κείμενο
 || || ὀβελισμὸς γραμμῶν ἢ λέξεων
 | ἀλλαγὴ σελίδας

TO KEIMENO

1

Συνέλευση τοῦ Συμβουλίου. Σώζεται τὸ τελευταῖο τμήμα τοῦ πρακτικοῦ.
Θέμα: ἐτήσιες ἀρχαιρεσίαι γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν τοπικῶν ἀξιωματοῦχων.
Ἐκλογή τῶν ἔκτακτων μελῶν τοῦ Κογκλαβίου καὶ ἐγκατάσταση στὰ νέα
τους καθήκοντα.

[]

φ. 51^ρ *Il sig(no)r Pano Gaeta, e ballottato ebbe nel sì, e nel nò balle n(umero)*
54. 8

Il sig(no)r Stati Pasco, e ballottato ebbe nel sì, e nel nò balle » 53. 9
Sicchè rimasero per conclavisti provेशनali li sopranominati, e
ballottati s(ignori) s(igno)ri Zorzi Chiccilli, Appostolli D[a]ra, Ge-
orgio Damiani, Anastasio Schiefferi, Pano Parà, Niccolò Fotto,
Saffiri Giannisè, t(enen)te Ant(oni)o Papadopulo, Georgio Ga-
vrrilli, Atanasio Macaci, Pano Gaeta, e Stati Pasco come supe-
riori de'votti, quali dopo stridatti ebbero anche il possesso delle
10 *loro annue incombenze, come avranno tutte le predette cariche.*

Cosicchè non essendo altra carica di elleggersi dal pre(se)nte con-
gresso fù levata la banca, e dall'e(ccellenza) s(ua) q[?] *Marin Mi-*
nio prov(vedito)r licenziato il Consiglio.

Marin Minio P(rovvedito)r

Costantin Ginacca Sindico —

κενὸ στὴ θέση τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συνδίκου Ἀλεξάνδρου Βαλεντίνη
χριστος γερογιαννι σιτιχος

2

Καταχώριση ἀπόσυρσης ἔνστασης, ποὺ κατατέθηκε στὴ γραμματεία τῆς
Κοινότητος, κατὰ τοῦ ἐκλογικοῦ ἀποτελέσματος γιὰ τὴ θέση τῶν ἀγορα-
νόμων.

Adi 19 marzo oltred(et)to

Cost(ituent)e in off(ici)o della fedelissima Com(uni)tà di Prevesa (...) il sig(nor) cap(ita)n Cristodulo Caravella q(uonda)m cap(ita)n Zorzi, quale volontariamente si remove dall'appellazione in actis da lui annotata il <dì> di jeri in quest'off(ici)o contro l'elezione, e rimasta delli due estimatori de'comestibili di questa piazza s(ignori) s(igno)ri Costa Zaccalotto, e Taci Perdichi, nanti l'ecc(ellentissi)ma prim(ari)a carica, non intendendo esso cost(ituen)te, che l'appellazione stessa abbia niuna forza, e vi-
 10 *gore per parte del med(esi)mo, dichiarandola a tall'effetto nulla, e di niun valore, tanto quì, che in qualunque altro luoco, che (...), instando le nottizie della p(rese)nte alli soprad(det)ti appellati, nonchè al clarissimo sig(nor) Antonio Papadopulo canc(ellie)r prett(ori)o a [lu]me, e sottoscrive (...)*

Cristodulo Caravella aff(er)mo

ex off(ici)o adi detto

Fù []ta la pre[sente] comp(ars)a di rimozione alli sud(dett)i appellati, nonchè al c[] Ant(oni)o Papadopulo canc(ellie)r prett(ori)o

3

Συνεδρίαση τοῦ Κοινοβίου. Ἐκλογή τοῦ ὑπευθύνου γιὰ τὴ φύλαξη τοῦ κλειδιοῦ τοῦ ταμείου. Ἐγκριση ἐκταμίευσης τῶν ποσῶν γιὰ τὶς πάγιες ἐτήσιες δαπάνες τῆς Κοινότητος, γιὰ τὴν ἀμοιβὴ τοῦ τεχνικοῦ σπὸν ὁποῖο ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ μέριμνα γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία τοῦ ρολοιοῦ τῆς πόλης καὶ γιὰ τὴν κάλυψη ἀποστολῆς πληρεξουσίου τῆς Κοινότητος στὴν Κέρκυρα.

φ. 51^v

Adi 26: marzo 1795: s(tile) v(ecchio) Prevesa

Unitisi in Conclave nella chiesa solita di S(a)n Caralambo sopra [g]l'inviti degli sp(ettabi)li attuali s(ignori) s(igno)ri sindici per proporre l'infras(crit)te parti, ed intendersi prese ogni quando esigeràn per lo meno li dodeci votti nel sì, e dispensate le balle a'vottanti furono ritrovatti al numero di 14. P(ri)ma di essere ballotate le parti fù tolto in ellez(ion)e il conclavista, che deve tenere la chiave della cassa della Com(uni)tà, in conformità del consueto.

- 10 *Il sig(nor) Gianni Pappastati, quale ballotato ebbe nel sì b(all)e 11: 1*
Il sig(nor) Gianni Gerogianni, quale ballottato ebbe » 10: 2
attesi li due votti delli sud(det)ti due tolti in ellez(io)ne, che non
hanno ballottato sicchè rimase la scielta sopra ||li|| il sig(nor)
Gianni Papastati, e tosto stridato in Conclave.

Seguono le parti

- L'andera p(ar)te, che dovendo li med(esi)mi s(ignori) s(igno)ri*
sindici supplire a tenor del consueto, verso questo attual local
rap(presenta)nte, suo m(inist)ro canc(ellier)e, e suo ag(iutan)te
con cecchini quindici d'oro; cioè, dodeci d'oro al rap(presenta)nte,
 20 *due al suo canc(ellier)e, ed uno al suo ag(iutan)te pur d'oro, non-*
che altri cecchini dodeci a due tallari per cecchino verso l'attual
canc(ellie)r della Com(uni)tà, che annualmente l'esigge a propria
mercede dell'oppera sua prestata fino l'ultimo dì del pros(sim)o
pas(sat)o mese di Xmb(r)e dalla cassa della Com(uni)tà, e così
pure altri cecchini due a due tallari per cecchino, per la chiesa di
S(a)n Caralambo, altri due d'oro per la bonamano, che si deve fare
verso il pub(blic)o rap(presenta)nte il dì di Pasca, e di Nattale, al-
 30 *tri cecchi<ni> due a due tallari per la bonamano, che devono fare*
li med(esi)mi s(ignori) s(igno)ri sindici verso il paroco della chiesa
 φ. 52^r *latina, guardia di s(ua) e(ccellenza) p(rovvedito)re, sua corte, fanti,*
protogeri ed altro, che formano in tutto [altri cecchini d'oro] dieci
sette | num(er)o 17: [e] tallari veneti trenta [due] num(er)o 32:
fan(n)o cecchini a due tallari c(adau)n cecchin[] sed[eci], la qual
parte letta in Conclave, e poscia ballota[ta per] esse<r> estratti
dalla cassa della Com(uni)tà li sud(det)ti cecchini, n(umer)o 17:
d'oro, e altri sedeci, a due tallari, <e>bbe nel sì balle quattordecì,
 nel nò nulla 14: 0

Sicchè fù presa a pieni votti

- Costantin Ginaca Sindico*
 40 *Alessandro Valentini Sind(i)co*
χριστος γερογιαννης συντιχος
Appostolo Damianì Canc(ellie)r della Com(uni)tà

Illico

L'anderà parte, d'essere estratti dalla cassa della Com(uni)tà
stessa altri cecchini cinque n(umer)o 5: fan(n)o tallari dieci, con
li quali supplire li med(esi)mi s(ignori) s(igno)ri sindici all'assi-

stentte dell' oriuolo dalli 15: del corr(en)te mese di marzo f[in]o li
 15: del prossimo venturo mese di sett(embr)e, che fermano mesi sei,
 la qual parte letta, e poscia ballotata ebbe nel sì balle quattordeci,
 50 nel nò nulla 14: 0

Sicchè fù presa

Costantin Ginaca Sindico —

Alessandro Valentini Sindico —

χρ[ι]στ[ο]ς γερογιανν[ι]ς σιντιχο[ς]

Appostolo Damiani Canc(ellie)r della Comunità

Illico

Stimol[at]i [] i s(ignori) s(igno)ri sind[ici] dal proprio indispensabile
 dovere [] i [] ui [] ti di quasi tutti li loro [] procuratore a Corfù per
 φ. 52^v aver [] d[] alla suprema aut|torità di quell' [ecc(ellentissi)]mo pri-
 60 mario presside ad instare il taglio [] ap]pellazione in actis annot-
 tata contro la parte proposta, e presa nel cons(igli)o de' 18: corrente
 riguardante la spesa incontrata dalli precessori sindici, e dalli
 due cittadini Appostolo Dara, ed sp(ettabi)le sig(no)r attual sin-
 dico Alessandro Valentini nelle occasioni in essa parte espresse, e
 per aver pure da accudire in ogni altra insorgenza della med(esi)ma
 Com(uni)tà; e perche ciò possa eseguirsi dal proc(urator)e stesso
 occorendogli del soldo v[]a per ciò parte, che mandano li med(esi)mi
 s(ignori) s(igno)ri sindici per essere estrati dalla cassa della Com-
 70 munità tallari veneti dieci, onde essere essi inoltrati al procura-
 tore, che saranno per elleggere, la qual parte letta in Conclave, ed
 interpretata in iddioma greco, e poscia ballottata ebbe nel sì balle
 otto, nel nò sei n(umer)o 8: e 6
 κενός χῶρος γιὰ τὴν ὑπογραφή δύο συνδίκων

4

Συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου. Θέμα: ἐκλογή νέου συνδίκου στὴ θέση τοῦ ἀποθανόντος Χρήστου Γερογιάννη. Ἀναβολὴ τῆς διαδικασίας λόγω μὴ ἐπιτεύξεως ἀπαρτίας.

Adi 6: maggio 1795. S(tile) v(ecchio) Prevesa

D(omenic)a m(an)e

Sentata la banca di tutte le attuali cariche di questa magnifica,

e fedelissima Com(m)unità nella chiesa solita di San Caralambo sopra l'invito dell'ill(ustrissi)mo, ed ecc(ellentissi)mo sig(no)r Marin Minio prov(vedito)r col suo riverito stridore de'12: corrente s(tile) v(ecchio) e col di lui intervento, [co]sì instato dal sp(ettabi)le sig(no)r Costantin Ginaca, sindaco [at]tual, facendo per sè, e per il di lui c[olle]g[a signor Al]essandro Vallentini ritrov[ante]e a
 φ. 53^r *Corfù per suoi particola[ri]i, [ess]endo destinato dalla | banca nelle di lui veci il sp(ettabi)le sig(no)r Aurelio Papadopulo sindaco precessore, perchè attesa la morte del terzo sindaco q(uonda)m sig(no)r Cristo Gerogianni, seguita li 29: ap(ri)le ult(im)o passato, s'abbia da devenire a bossoli, e ballotte all'elezione di altro individuo in luoco del defonto sudetto a senso delle leggi, onde unitamente alli predetti Ginaca, e Valentini abbia da accudire alle incombenze sindacali fino al terminar dell'anno di tutte le cariche attuali. Sicchè dispensate le palle a'vottanti, stridato moltiplicatamente di raccogliersi numero sufficiente all'elezione stessa, ne furono ritrovati, che soli votti 86:, num(er)o inferiore dal prescritto. Ed essendo l'ora tarda s'è levata la banca e tramontò il Consiglio rimesso per il giorno susseguente.*

Marin Minio P(rovedito)r

κενὸ στῆ θέσῃ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συνδίκου Κωνσταντίνου Γκιανάκα

Aurellio Pappadopullo Sind(i)co precess(or)e

5

Ὅπως ἡ προηγούμενη.

7: mag(gi)o oltred(ett)o

Sentata la banca per la seconda volta nella solita chiesa di S(an) Caralambo coll'intervento di s(ua) e(ccellenza) p(rovedito)r, onde devenire all'eliez(io)ne del terzo sindaco in luoco del defonto Gerogianni come fù il giorno di jeri, e non essendosi raccolto numero sufficiente, tutto chè attesi li vottanti sino alle ore 18, ed essendo l'ora t[ard]a s'è levata la banca, e tramontò il Consiglio, rim[ess]o per [il gio]rno susseguente.

Marin Minio P(rovedito)r

κενὸ στῆ θέσῃ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συνδίκου Κωνσταντίνου Γκιανάκα

10

Aurellio Pappadopullo Sind(i)co precc(essor)e

6

“Ὅπως οἱ δύο προηγούμενες.

φ. 53^v *Adi 8: maggio 1795. S(tile) v(ecchio). Prevesa martedì mane.*

*Sentata la banca per la terza, ed ultima volta nella chiesa solita di San Caralambo coll' intervento sempre di s(ua) e(ccellenza) q[?]
Marin Minio proved(ito)r per devenire all' indispensabile ellezione del terzo sindaco di questa Com(uni)tà in luogo del defonto Gero-
giani alle lettere greche a senso delle leggi, come viene espresso, e
dichiarito nel congresso del giorno 6: corrente, ne essendosi rac-
colto numero sufficiente per tall' ellezione, tutto che stridato mol-
tiplicatamente dalle competenti figure per raccogliersi, ed essendo
10 l' ora tarda s'è levata la banca, con risserva (...) come prescrivono
le leggi (...)*

Marin Minio P(rovvedito)r

κενὸ στὴ θέσῃ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συνδίκου Κωνσταντίνου Γκινάκκα

Aurellio Pappadopullo Sindico Precc(essor)e

7

Καταχώριση διατάγματος τοῦ τακτικοῦ προνοητῆ καὶ συνοδευτικῆ ἐπι-
στολῆ. Θέμα: διορισμὸς προσωρινῶν ἀγορανόμων, διότι ἐκκρεμεῖ νέα
ἐνστάση κατὰ τῶν πρόσφατων ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων γιὰ τὸ ἐν λόγῳ
ἄξιωμα.

Sp(ettabili) Sp(ettabili) S(ignori) S(igno)ri Osservand(issim)i

Adi 19: marzo 1795. S(tile) v(ecchio) recepta

*Segnato da questa carica l' inserto decreto di provisionalità nella
carica di giustizieri in luogo degl' attuali, lo trasmetto a v(ostre)
v(ostre) sp(ettabi)l(i)tà per loro lume, e successivo registro, e perchè
abbino da essere per tali riconosciuti, e le auguro compite felicità.*

Marin Minio P(rovvedito)r

Sp(ettabi)li S(ignori) S(igno)ri Sindici di Prevesa

Adi 30: marzo 1795. S(tile) n(uovo)

10 *L' Ill(ustrissi)mo, ed Ecc(ellentissi)mo Sig(nor) Marin [Mi]nio,
P(rovvedito)r di Prevesa.*

φ. 54^r *Trascorso da varj giorni il periodo dell' anno uno, che dove|vano*

- permanere gl'attuali s(ignori) s(igno)ri giustizieri Alexandrin Zarlambà, e Georgio Renzo, sono stati ballottati in loro successori nella convocazione del giorno di jeri li s(ignori) s(igno)ri Anastassi Perdichi, e Costa Zaccalotto, quali anche rimasero, come superiori de'votti ma perchè insorsero arbitrarie appellazioni non solo il giorno di jeri con costituito in actis annottato nanti l'ecc(ellentissi)mo primario presside in provincia per parte del*
- 20 *sig(no)r Cristodulo Caravella, ma in oggi doppo essersi il Caravella rimosso appellata di nuovo la nomina, e romasta di detti successori giustizieri dal sig(no)r Alexandrin Zarlambà con constit(ut)o in actis, nanti l'ecc(ellentissi)mo Cons(igli)o di 40.; così non avendo valso l'esperimento fatto nell'odierna convocazione, in cui furono ellette, ed ebbero il possesso le restanti cariche, per non lasciar più oltre permanere gl'attuali in contravenzione delle leggi sistematiche, che vogliono sia ballottata la carica stessa col num(er)o di 120.; s'è perciò s(ua) e(ccellenza) detterminato di provisionalmente destinare attesa l'attual urgenza, che non ammette ulteriori*
- 30 *remore, ne altri esperimenti, per giustizieri li s(ignori) s(igno)ri Demetrio Schiefferi, e Costantin Dagliani, q(u)ali dovranno previo il relativo depposito verso la cassa della Communità a tenor del tempo, che esercitaranno la carica stessa, quella tosto assumere fino a tanto, che pervenghino dall'ecc(ellentissi)mo Cons(igli)o di 40: sud(dett)o le ulteriori sue deliberazioni, al cui tribunale si riserva questa carica assogettare l'argomento ben degno delle auttorevoli loro riflessioni. Ed il p(rese)nte dopo il suo registro sarà trasmesso agli attuali sp(ettabili) sp(ettabili) s(ignori) s(igno)ri sindici per la pronta sua esecuzione. Sic mandans (...)*
- 40 *Marin Minio P(rovvedito)r*
Antonio Papadopulo Canc(ellie)r Prett(ori)o

8

Καταχώριση διατάγματος τοῦ τακτικοῦ προνοητῆ καὶ συνοδευτικῆ ἐπιστολῆ. Θέμα: διορισμὸς συνδίκου λόγω ἀνεπιτυχοῦς ἀπόπειρας κανονικῆς ἀντικατάστασης ἀποθανόντος συνδίκου ἀπὸ τὸ Συμβούλιο μὲ τὴ διαδικασίαν τῶν ἀρχαιρεσιῶν (βλ. καὶ ἔγγρα. 4, 5 καὶ 6).

φ. 54^v *Sp(ettabili) Sp(ettabili) S(ignori) S(igno)ri Osservand(issi)mi*

Destinato da questa carica con l'inserto decreto, che in autentico trasmetto a v(ostre) sp(ettabi)l(i)tà il sig(no)r Niccolò Malandrìn per sindaco in luoco del decesso Gerogianni, dopo fatti li triplici esperimenti colla riduzione di questo Consiglio affinché ella, ed il suo collega sig(no)r Alessandro Valentini, allorchè si restituirà alla patria, e sarà licenziato dall'ecc(ellentissi)ma primaria carica alla cui obbedienza si rassegnò, lo abbino da riconosocere, e far riconosocere nell'esercizio delle sindacali incombenze, previo il solito registro, ove spetta, e le auguro ogni felicità.

Prevesa 19: marzo [α' γρσφή; magg(i)o] 1795. S(tile) n(uovo)

Marin Minio P(rovvedito)r

Al Sp(ettabile) S(igno)r Costantin Ginaca Sindaco di Prevesa

adi 8: mag(gi)o 1795. S(tile) v(ecchio) recepta e reg(istra)ta nel Libro Ballotaz(io)ni

Adi 19: magg(i)o 1795. S(tile) v(ecchio) [α' γρσφή; n(uovo)]

L'Ill(ustrissi)mo ed Ecc(ellentissi)mo Sig(no)r Marin Minio P(rovvedito)r di Prevesa.

Mancato essendo di vita da già dieci giorni il terzo sindaco di questa sp(ettabi)le Comunità nelle lettere greche d(omin)o Cristo Gerogianni, fecimo con apposito proclama pubblicato in questa piazza li 12: corrente notte alli cittadini tutti di aver destinato la giornata della domenica ultima scorsa, era li 17: detto per devenire colla pluralità de'votti all'elezione di altro sindaco in suo luoco. Ridottosi l'e(ccellenza) s(ua) nella solita chiesa di Sàn Caralambo non solo la detta domenica ma pure il giorno di jeri, e quest'oggi non si raccolse il num(er)o delli cento, e vinti, voluti dall'inchinata terminaz(io)ne dell'ecc(ellentissi)mo cav(alie)r

φ. 55^r *Erizzo de' 17: giugno 1787: approvata | dall'ecc(ellentissi)mo Senato, senza il qual numero tale carica non può essere ballottata, e perciò dovendo provedersi a senso delle leggi per la elezione di esso sindaco, massime per l'assenza dell'altro sindaco sig(no)r Alessandro Vallentini, che s'attrova all'obbedienza dell'ecc(ellentissi)ma primaria carica; siamo venuti in deliberaz(io)ne, doppo fatti li triplici esperimenti di destinare per terzo sindaco in luoco ||in luoco|| del decesso, il sig(no)r Niccolò Malandrìn, persona di probità, ed*

onestà, che sostiene altre volte con merito le sindacali incombenze, per doverle tosto assumere in colleganza con li sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri Costantin Ginaca, ed Alessandro Valentini sud(det)to al suo regresso, eletti dal Cons(igli)o sin da' 8: marzo scaduto, e che ebbero il possesso li 27: detto per il restante dell'anno corrente; dovendo per tale essere riconosciuto, e rispettato; ed il presente dopo il suo reggistro sarà trasmesso con lettera all'attual sindaco Ginaca per la pronta sua esecuzione. Sic mandans (...)

Marin Minio Prov(vedito)r

Antonio Papadopulo Canc(ellie)r Prett(ori)o

Reg(istra)to

9

Συνεδρίαση τοῦ Κοινοβουλίου. Θέμα: ἐξέυρεση τρόπου γιὰ τὴν ἐξόφληση τοῦ χρέους τῆς Κοινότητος πρὸς τὸ μέλος τῆς Νικολὸ Παπατρ(ι)αντάφυλλο.

Adi 12: agosto 1795: s(tile) v(ecchio) d(omenica) m(an)e

Unitisi in Conclave nella chiesa solita di Sàn Caralambo, sopra gl'inviti delli sp(ettabi)li attuali sig(no)ri sindici infrascritti per proporre l'infras(crit)te parti, che s'intenderano prese ogni quando esigerano per lo meno li dodeci votti nel sì essendo in tutti al n(umer)o di 12:

φ. 55^v Dalli tallari quattrocento, che questa fedelissima | Comunità ebbe ad imprestito dal sig(no)r Niccolò Papatrandafile nell'anno 1792: per averglieli da restituire in quattro ratte col loro cambio del solo sei per cento non essendogli stati corisposti, che soli tallari veneti cento, e sessantasei, e questi a sconto, e total pagamento delli cento, che importava la prima ratta scaduta sin dal di p(ri)mo maggio 1793: e delli altri sessantasei, che importarono i carati, ed i prò sino tutto ottobre ult(im)o passato, e ciò in relazione a riveriti comandamenti di questa giust(izi)a de di p(ri)mo, e 8: 9mbre pur ult(im)o passato esecutivi all'atto absente 11: luglio 1793: s(tile) n(uovo), resta in ora da contargli gli altri tallari duecento, che importano le altre due ratte già scadute sino dal di p(ri)mo maggio ultimo scorso, e di tallari 18:, che importa il cambio dell'intiero capitale sino tutto ottobre pros(sim)o vent(ur)o, nonchè delle spese

20

φ. 56^r già sentenziate col sud(dett)o atto absente, le quali dalla prodotta notte appariscono ascendere ad altri tallari venti cinque l(ire) trentatrè, oltre la pretesa delle spese straordinarie già protestate da esso s(igno)r Papatrandafilo. Fatte però notte dalli sud(det)ti s(ignori) s(igno)ri ||SSri:|| sindici al sud(det)to sig(no)r Papatrandafilo le attuali convenienze della Comunità stessa, e quanto esasta sia di soldo restò persuaso di ricevere li tallari cento dieciotto, che importa la seconda ratta, ed il cambio di tutto il ressiduo capitale sino tutto 8bre sud(det)to, e soli tallari venti in pagamento, e total | estinzione di tutte le spese incontrate veruna ecetuata nella sua questione contro questa Com(uni)tà per il suespresso suo credito, e perciò li sudetti sig(no)ri sindici mandano le seguenti parti.

P(ri)ma. Che dal soldo della cassa della Com(uni)tà siano estratti, e consegnati al sud(de)tto sig(no)r Niccolò Papatrandafilo tallari veneti cento dieci otto, e questi in pagamento e total estinz(io)ne delli tallari cento che importa la seconda ratta, e delli altri dieci otto, che ascende il cambio di tutto il rimanente capitale fino tutto ottobre pros(sim)o venturo.

40 Seconda. Và stessamentte parte che dalla med(esi)ma cassa siano estrati, e consegnati al sud(det)to sig(no)r Papatrandafilo altri tallari venti, e questi in pagamento, e total estinzione di tutte le spese niuna ecetuata già incontrate dal med(esi)mo nella litte fatta contro questa Com(uni)tà.

E ballotata la suespressa p(ri)ma parte, ebbe nel sì balle dodeci, nel nò nulla. Sicchè fù presa e strid(at)a 12:

Illico

Ballotata stessamente la sopraestesa seconda parte, ebbe nel sì balle dodeci nel nò nulla, sicchè fù presa, e tosto stridata 12:

50 Costantin Ginacca Sindico —

Alessandro Valentini Sindico —

κενὸ στὴ θέσῃ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἀναπληρωτῆ συνδίκου Νικολοῦ Μαλανδρῆ

cittadino τῆς Πρέβεζας ἀπὸ τὸν γενικὸν προνοητῆ τῆς θάλασσης. Ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.

φ. 56^v *Adi [10]: feb(brar)o 1796: s(tile) v(ecchio) d(omenica) m(ane) Prevesa*

Unitisi in Conclave nella chiesa solita di Sàn Caralambo sopra gl'inviti delli sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri Niccolò Malandrìn, ed Alessandro Valentini sindici attuali, attesa la mancanza del luoco del terzo sindaco sig(nor) Costantìn Ginaca, e ciò per proporre l'infras(crit)ta parte, che s'intenderà presa ogni quando esiggerà per lo meno li dodeci votti nel sì essendo in tutti li votta(n)ti, conclavisti, e cassiere al numero di dodeci.

10 *Per debito d'ufficio, e vincolati pure li medesimi s(ignori) s(igno)ri sindici dalli stimoli di tutti li loro concittadini si trovano nella necessitade di ricorrere alla publica clemenza, onde sospeso sia l'effetto della venerata terminazione 4: 8bre ultimo passato, che d(omin)o Panagin Partido, pressunto nipote ex fratre di d(omin)o Francesco Partido hà ottenuto dall'ecc(ellentissi)ma prim(ari)a carica da mar con arbitraria istanza di essere stato aggregato al corpo di questa fedelissima cittadinanza lo stesso d(omin)o Francesco, e componenti di sua famiglia con la parte presa nel di lei Consiglio il di 30: gennaio 1773: s(tile) n(uovo) m(ore) v(eneto) quando, che con essa non fù aggregato, che il solo Francesco, e pur questo*

20 *con quelle condizioni, che espresse vengono nella parte stessa, alle quali non avendo addempito, non può che essere pur questo decaduto dal beneficio della cittadinanza che detta terminaz(io)ne fù accompagnata alli med(esi)mi s(ignori) s(igno)ri sindici da questa ecc(ellentissi)ma local rappresentanza con sue riverite lettere 29: gennaio ult(im)o passato, onde fossero descritti nel Libro*

φ. 57^r *de' Viventi, non solo i nomi | delli discendenti del predetto d(omin)o Francesco Partido, m'anche di tutti li di lui trasversali; perciò eseguire occorendovi alli med(esi)mi s(ignori) s(igno)ri sindici la suma per lo meno di cecchini dieci, vò parte, che dalla cassa della Comunità sia corrisposta essa sum(m)a alli stessi s(ignori) s(igno)ri sindici, con di loro obbligo però di tenere e rendere il più esato conto, perchè terminato l'affare al caso civanzassero dalli sud(det)ti cecchini averlo da restituire alla cassa della Comunità.*

30 *E ballotata ebbe nel sì balle dieci, nel nò due. Sicchè fù decaduta a senso (...)*

11

Συνεδρίαση τοῦ Κογκλαβίου μετὴν παρουσία καὶ τῶν ἑκτακτων μελῶν του. Ἐπανεξετάζεται τὸ θέμα τῆς προηγούμενης συνεδρίασης καὶ ἐγκρίνεται.

Adi 17: febrero 1796. S(tile) v(ecchio) d(omenica) m(an)e

La parte proposta nel Conclave, seguito li 10: corrente non essendo stata presa per essere stati dissencienti due soli vottanti dalli dodici, che unicamente intervenero, stante, che delli altri quattro li due per eventualità mancano da questo luoco, e li altri due si trovano indisposti, si sono perciò li attuali s(ignori) s(igno)ri sindici uniti di nuovo in Conclave con l'intervento di tutti li provessionalli conclavisti per essere balotatta la infrascritta parte, ed intendersi presa ogni quando esiggerà per lo meno li due terzi in del
 10 *sì, sicchè incontrato il numero delli vottanti fù ritrovatto essere in tutti ventitrè 23:*

Segue la parte

Per debito d'ufficio, e vincolati pure dalli stimoli di tutti li loro concittadini si trovano nella necessità li med(es)imi s(ignori) s(igno)ri
 φ. 57^v *sindici di ricorrere alla pubblica | clemenza, onde sospeso sia l'effetto della venerata terminazione 4: 8bre ultimo passato, che d(omin)o Panagin Partido, pressunto nipote, ex fratre di d(omin)o Francesco Partido, carpì dall'ecc(ellentissi)ma primaria carica da mar con arbitraria istanza di essere stato aggregato*
 20 *al corpo di questa fedelissima cittadinanza lo stesso d(omin)o Fran(ces)co e componenti di sua famiglia colla parte presa nel di lei Consiglio il <dì> di 30: gennaio 1773: s(tile) n(uovo) m(ore) v(eneto), quando che con essa non fù aggregato, che il solo Francesco e questo irregolarmente, e con quelle condizioni, et obblighi, che espressi vengono nella parte stessa, alle quali non avendo addempito non può, che essere pur esso deccaduto dal beneficio della cittadinanza, la qual terminaz(io)ne fù accompagnata alli med(es)imi s(ignori) s(igno)ri sindici, da questa ecc(ellentissi)ma local rapp(resente)nza con sue riverite lett(er)e 29: gen(nar)o*
 30 *ult(im)o passato, onde fossero descritti nel Libro de' Viventi, non solo i nomi delli discendenti del predetto d(omin)o Francesco Partido, m'anche di tutti li di lui trasversali. Per effettuare il ric-*

corso sudetto occorendovi alli stessi s(ignori) s(igno)ri sindici la sum(m)a per lo meno di cecchini dieci, v̄a parte, che dalla cassa della Com(uni)tà sia corrisposta alli med(esi)mi essa summa, con di loro obbligo però di tenere, e rendere il più esato conto, perchè ultimato l'affare, al caso civanzassero dalli sudetti cecchini dieci averli da restituire alla cassa, dalla quale dovrà parimenti essere corrisposti ad essi s(ignori) s(igno)ri sindici quella summa, che al
 φ. 58^r *caso esborsassero di più dalli sudetti dieci cecchini, per il buon esito, e deffinimento dell'affare stesso, che non dovrà per altro oltre passare il num(er)o di altri cecchini dieci, la qual parte letta in Conclave, ed interpretata da parola in parola anche in iddioma greco, fù poscia ballotata, ed ebbe nel sì balle venti due, nel nò una. Sicchè fù presa a pieni votti, e tosto stridata.*

Costantin Ginacca Sindico —

Alessandro Valentini Sindico —

κενὸ στὴ θέσῃ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συνδίκου Νικολοῦ Μαλανδρῆ

Appostolo Damianì Cane(ellie)r della Com(uni)tà

12

Συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου. Θέμα: ἐτήσιες ἀρχαιρεσίες. Ἐκλέγονται οἱ ἀντιλέγοντες, οἱ σύνδικοι, οἱ δικαστῆς τοῦ πρωτοβάθμιου ἀστικοῦ δικαστηρίου καὶ οἱ ὑγειονόμοι.

*Addi 9: marzo 1796: s(tile) v(ecchio) Prevesa
 d(omenica) m(ane) ore 16:*

Congregatosi il sp(ettabi)le Cons(igli)o di questa magnifica, e fedelissima Communità nella chiesa solita di S(a)n Caralambo sopra gl'inviti delli sp(ettabi)li attuali s(ignori) s(igno)ri sindici Alessandro Valentini, Costantin Ginaca, e Niccolò Malandrin, e coll' intervento dell' ill(ustriss)imo et ecc(ellentiss)imo sig(no)r Marin Minio prov(vedito)r local, per devvenire all' ellezione delle nuove cariche anualli, in luoco delle attuali. Cosiche dispensate le palle
 10 *a'vottanti furono ritrovati cento ottanta quattro, superiore dal prescrito, tutti dimoranti in questa piazza 186 [ἄ γραφή: 184] Furono tolti in ellezione per contraditori li infrascritti in luoco delli attuali quali avranno l'incombenza de' loro precessori.*

- Li sig(no)ri*
Andrea Avierinò, e
Niccolò Chizilli } *ballottati ebbero nel sì b(all)e 156 nel nò 21*
- φ. 58^v *Li sig(no)ri*
Stati Pasco, ed
Appostolli Assichi } *ballotatti ebbero nel sì balle 104: nel nò 69*
- 20 *Sicchè rimasero per contraditori li soprasc(rit)ti s(ignori) s(igno)ri*
Andrea Avierinò, e Niccolò Chizzilli come superiori di balle, e to-
sto furono stridati.

Illico

- Furono tolti in nomina per li due sindici quelli, che devono sapere*
a legger, e scriver in italiano
Li s(igno)ri
Georgio Conemeno, ballottato ebbe nel sì balle. . . . 123: nel nò 55
Niccolò Renzo, ballottato ebbe nel sì balle 140: nel nò 40
Aurelio Papadopulo, e ballottato ebbe nel sì balle. . . . 61: nel nò 117
 30 *Demetrio Schiefferi, e ballottato ebbe nel sì balle. . . 104: nel nò 75*
 { }
Sicchè rimasero per due sindici quelli che devono saper legger, e
scriver in italiano li soprascritti signori Georgio Conemeno, e
Niccolò Renzo, come superiori de'votti, { }
E così pure per il terzo sindaco, che deve saper legger, e scriver in
greco, furono tolti in nomina li sig(no)ri
Georgio Papadopulo, e ballottato ebbe nel sì balle. . . 113: . . nel nò 65
Georgio Gavrilli, e ballottato ebbe nel sì. . . b(all)e . . . 126: . . nel nò 53
e rimase per il terzo sindaco il sopras(crit)to sig(no)r Georgio Ga-
 40 *vrilli, come *superiori* de'votti.*

Illico

- Furono tolti in nomina per giudici della Corte Minor li s(ignori)*
s(igno)ri
Attanasio Macaci, ballottato ebbe nel sì balle . . . 146: nel nò 28
Costa Fotto, ballotato ebbe nel sì b(all)e 140: nel nò 35
Vaggelli Vuvallogianni ballottato ebbe nel sì » 120: nel nò 51
Georgio Corelli, ballotato ebbe nel sì » 135: nel nò 39
Costa Michelli, e ballotato ebbe nel sì » 143: » 28
Andoni Avierinò ballotato ebbe nel sì balle . . . » 138: » 30

- φ. 59^r *Sicchè rimasero per giudici della Corte Minor li sopra|scritti sig(no)ri Atanasio Macaci, Costa Fotto, e Costa Michielli, come superiori di balle, e tosto furono stridati.*

Illico

Tolti in nomina per proved(itor)i alla Sanità.

Li s(igno)ri

- Spiro Glichì, ballotato ebbe nel sì balle 139: nel nò 35*
Giovanni Marieri, ballotato ebbe nel sì balle 144: 29
Georgio Zavidì, ballotato ebbe nel sì balle 97: 77
Demetrio Genavelli, ballotato, ebbe nel sì balle 113: 61
 60 *Cristo Perdicari, ballotato ebbe nel sì balle 82: 87*
Todorin Bezzelechi, ballotato ebbe nel sì balle 129: 41
Anastasio Giacomelli, e ballotato ebbe nel sì 99: 69
Niccolò Papatrandafilò, ballotato ebbe nel sì 129: 41
Sicchè rimasero per proveditori alla Sanità li soprascritti s(ignori) s(igno)ri Giovanni Marieri, Spiro Glichì come superiori di balle, ed avendo avuto equal numero di balle, tanto nel sì, quanto nel nò li sopras(crit)ti signori Todorin Bezzelechi, e Niccolò Papatrandafilò, e più dagli altri ballotati fù dalla banca ordinato essere riballotati ambi due.
 70 *Riballottato il sig(no)r Teodoro Bezzelechi ebbe nel sì 119: nel nò 49*
Ribballottato il sig(no)r Niccolò Papatrandaffilò ebbe nel sì balle 105: nel nò 66

Sicchè rimase per il terzo proved(ito)r alla Sanità il sopras(crit)to sig(no)r Teodoro Bezzelechi come superior di balle e tosto stridato. Et essendo l'ora tarda fù dall'e(ccellenza) s(ua) p(rovvedito)r congedato il Cons(igli)o, e rimesso per il g(ior)no susseguente.

Marin Minio P(rovvedito)r

Costantin Ginaca Sindico —

Alessandro Valentini Sindico —

κενὸ στὴ θέσῃ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ τρίτου συνδίκου

- φ. 59^v { }

Ἐγκατάσταση τῶν νεοεκλεγέντων ἀξιωματούχων στὰ καθήκοντά τους.

Adi 16: marzo 1796: s(tile) v(ecchio) d(omenica) m(ane) ore 16

Furono dall'ecc(ellenz)a s(ua) p(rovvedito)r chiamati nel suo pa-

lazzo li sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri sindici oltres(crit)ti, e gli ultimamente elletti e fù dall' e(ccellenza) s(ua) med(esi)ma dattogli il possesso, come g(ior)no in cui deve seguire il loro cambio, e così pure a' sig(no)ri giud(ic)i della C(orte) M(inor).

14

Συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου. Ἐτήσιων ἀρχαιρεσιῶν συνέχεια. Ἐκλογή ἀγορῶν —προσωρινῶν, διότι ἐκκρεμεῖ ἡ ἔνστασις τοῦ παρελθόντος ἔτους (βλ. καὶ ἔγγρ. 7)—, ἐκτιμητῶν τῶν ἀγορῶν, ἐποπτῶν τῶν ὁδῶν καὶ γραμματέα τοῦ πρωτοβάθμιου ἀστικοῦ δικαστηρίου.

Adi detto. Ore 17:

Congregatosi il sp(ettabi)le Cons(igli)o di questa magnifica, e fedelissima Com(uni)tà nella chiesa solita di S(a)n Caralambo, sopra (...) per devenire all' elezione delle rimanenti cariche, in luoco delle attuali, a senso (...), e dispensatte le palle a' vottanti furono ritrovati essere numero cento sett(an)ta cinque 175

Illico

Furono tolti in elezione per giudici estimatori de' comestibili professionali, attesa l'appellazione annottata fin dall'anno decorso delli nomi delli d(omini) d(omini) Anastasio Perdichi, e Costa Zaccaloto che dureranno fino (...) previo però il prescritto depposito.

Li s(ignori) s(igno)ri

*Pano Caravella, e } e ballo(ttat)i ebbero nel sì b(all)e 84: nel nò 78
Gianni Sambo }*

Li s(ignori) s(igno)ri

*Attanasio Perdichi, e } e ballo(ttat)i ebbero nel sì b(all)e 127: . . . 36
Pano Zaccaloto }*

Sicchè rimasero per giudici estimatori de' comestibili come sopra li sopras(crit)ti s(ignori) s(igno)ri Attanasio Perdichi, e Pano Zaccaloto come superiori de' voti, e tosto furono stridati.

Illico

Furono tolti in ellezione per giudici estimatori della campagna in luoco degl' attuali

Li s(ignori) s(igno)ri

*Georgio Corelli, e
Vaggelli Vuvalogiani* } *e ball(ottat)i ebbero nel sì balle, 93: nel nò 61*

φ. 60^r *Li s(ignori) s(igno)ri*

*Niccolò Papadopulo, e
Cristo Dassio* } *e ballottati ebb(er)o nel sì balle, 104: nel nò 38*

Li s(ignori) s(igno)ri

*Dimo Macazzi, e
Andrea Tocica* } *e ballotati ebbero nel sì 93: 46*

Li s(ignori) s(igno)ri

*Cristo Agori, e
Anastassi Schiefferi* } *e ballottati ebb(er)o nel sì 96: 35*

Sicchè rimasero per giudici estimatori della campagna in luoco degli attuali li soprascritti s(ignori) s(igno)ri Niccolò Papadopulo, e Cristo Dassio, come superiori de' votti, e tosto furono stridatti.

40

Illico

Furono tolti in ellezione per proved(itor)i alle strade

Li s(ignori) s(igno)ri

*Vaggelli Zarlambà, e
Tomaso Renzo* } *e ballotati ebb(er)o nel sì b(all)e 95: nel nò 39*

Li s(ignori) s(igno)ri

*Tomaso Genavelli, e
Georgio Allepando* } *e ballotati ebb(er)o nel sì 74: 41*

Li s(ignori) s(igno)ri

*Anastassi Vrioni, e
Tito Papadopulo* } *e ballotati ebbero nel sì 57: 56*

50

Li s(ignori) s(igno)ri

*Caralambo Cambisso e
Gianni Assichi* } *e ball(ottat)i ebbero nel sì . . . 54: 38*

Li s(ignori) s(igno)ri

*Cristo Carameci, e
Cristo Cheramidà* } *e ballottati ebbero nel sì balle. . . 49: 41*

Li s(ignori) s(igno)ri
Costantin Perdicari, e } *e ballottati ebbero nel sì b(all)e 63: 29*
Dimo Braimi

- 60 *Sicchè rimasero per proved(itor)i alle strade li soprascritti s(ignori) s(igno)ri Vagelli Zarlambà, e Tomaso Re(n)zo, come superiori de'votti, e tosto furono stridati.*

Illico

Furono tolti in ellezione <per> cancell(ie)r de'giudici della Corte Minor.

Li s(ignori) s(igno)ri

- Todorin Maggioro, e ballottato ebbe nel sì balle 39: 24*
Gianni Renzo, e ballottato ebbe nel sì 58: 23
Basilio Zoja, e ballottato ebbe nel sì 27: 36
 φ. 60^v *Costantin Cuffea, e ballottato ebbe nel sì balle 27: nel nò 38*
Cristo tis Marietas, e ballottato ebbe nel sì 71: 10
Appostoli Alepando, e ballottato ebbe nel sì 55: 23
Andrea Carletto, e ballottato ebbe nel sì 45: 23
Sicchè rimase per canc(ellie)r de'giudici della Corte Minor in luoco dell'attuale il soprascritto sig(no)r Cristo tis Marietas, come superior de'voti, e tosto fù stridato.

Et essendo l'ora tarda fù dall'ecc(ellenz)a sua prov(vedito)r congedato il Consiglio, e rimesso per il giorno susseguente a devenire all'eliez(io)ne delle rimanenti cariche come (...)

- 80 *Marin Minio P(rovvedito)r*
 γεοργηος. γαβρηλης. σηπητης
Niccolo Renzo Sindico: —
Georgio Conemeno Sindico

15

Ἐγκατάστασι τῶν νεοεκλεγέντων ἀγορανόμων στὰ νέα τοὺς καθήκοντα.

Addi 17: marzo 1796: s(tile) v(ecchio)

Fù dall'e(ccellenz)a s(ua) p(rovvedito)r datto il possesso alli oltre elletti giudici estimatori de'comestibili in luoco delli d(omini) d(omini) Costantin Dagliani, e Demet(ri)o Schiefferi, erano giusti-

cieri provisionali, attesa loro rinunzia, come significa l'eccellenza stessa alli sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri sindici.

16

Ἐγκατάσταση τῶν ὑπόλοιπων ἀξιωματῶν στὰ καθήκοντά τους.

Adi 19: soprad(ett)o

Fù dall'e(ccellenza) s(ua) p(rovvedito)r stessamente datto il possesso a tutte le oltres(crit)te cariche, come (...)

17

Καταχώριση διατάγματος τοῦ τακτικοῦ προνοητῆ καὶ συνοδευτικῆ ἐπιστολῆς. Θέμα: Διορισμὸς ταμίας, τακτικῶν καὶ ἔκτακτων μελῶν τοῦ Κοινοβίου κατόπιν ἀνεπιτυχῶς —λόγω μὴ ἐπιτεύξεως τῆς ἀπαιτουμένης ἀπαρτίας— ἀπόπειρας κανονικῆς ἐκλογῆς τῶν ὡς ἄνω ἀξιωματῶν ἀπὸ τὸ Συμβούλιον.

φ. 61*

Sp(ettabi)li Sig(no)ri Sig(no)ri Osserv(andissi)mi

Adi 19: marzo 1796: s(tile) v(ecchio) rec(ept)a

Trova questa carica la più gratta compiacenza nel ravisar V(ostre) V(ostre) Sp(ettabi)l(i)tà preposte all'onorevole carico delle sindacali incombenze, ad elleno meritevolmente conferite. Nel trasmettere alla loro esatezza l'inserto decreto di destinazione fatta dal cassier, e conclavisti attuali, e provisionali in luogo dei precessori per la sua esecuzione, ed osservanza, eccittati vengono ad offrirmi oggetti di applicazione per il miglior essere di questa prediletta popolazione, pronto essendo d'accorere con patrio zelo in tutto ciò, reputato fosse d'utile provvedimento, augurandole frattanto le più compite felicità.

Prevesa 30: marzo 1796: s(tile) n(uovo)

Marin Minio P(rovvedito)r

Sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri Giorgio Gavrilli, Niccolò Renzo, e Giorgio Conemeno attuali Sindici di Prevesa

*Segue il decreto**Adi 30: marzo 1796: s(tile) n(uovo)**L' Ill(ustrissi)mo, et Ecc(ellentissi)mo Sig(no)r Marin Minio
Proved(ito)r di Prevesa*

20

Redottosi nel prescritto tempo, e con li metodi voluti dalle leggi nel sacro tempio di S(an) Caralambo in questa piazza per devenire anco all' elezione del cassiere, e conclavisti attuali, e provvisionali providamente stabiliti per la | manutenzione della cassa di questa sp(ettabi)le Communità con apposita terminazione del fù ecc(ellentissi)mo k(avalie)r Erizzo, prov(vedito)r est(raordinari)o all' isole del Levante, approvata con sovrane ducali dell' ecc(ellentissi)mo Senato, ma non essendosi raccolto il numero legale de' cittadini ad onta del triplice esperimento praticato, e non potendo per volontà delle leggi ulteriormente continuare la permanenza degli attuali, compindo oggi il loro anno, ha perciò l' e(ccellenza) s(ua) uniformandosi anco a esempj de' suoi predecessori in casi simili, coll' aut(ori)tà della sua carica decretato, e decretando destinati li quì sottoscritti cittadini de' più probi, e capaci per fungere il carico di cassier, e conclavisti, ben certo che muniti delle prerogative, e qualità richieste da essa inchinata terminazione institutiva, sarà relativo il loro operato al possibile mag(gio)r bene, e decoro della loro patria, ed il presente doppio il suo registro, sarà accompagnato con lettera a questi sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri sindici per la sua esecuzione, et pontual osservanza, sic ma(ndans ...)

30

40

*Cassier**Il sig(no)r Niccoletto Papatrandaffilo*

Adi 21: giugno 1796: s(tile) v(ecchio). Si nota il sig(no)r Andrea Carletto per cassiere in luoco del con(tra)sc(ri)tto sig(no)r Niccoletto Papatrandaffilo attesa sua renunza, come prescrive la lett(er)a di s(ua) e(ccellenza) p(rovedito)r nel foglio n(umer)o 64: registrata.

*Conclavisti attuali**Li s(ignori) s(igno)ri*

50

*Zorzi Chizilli**Aurelio Papadopulo**Niccolò Mallandrìn**Georgio Damiani, Micco Renzo, Dimitri Ginavelli, Anastassi*

Schiefferi, Alexandrin Zarlambà, Niccolò Zaimo, Cristodulo Caravella, Giorgachi Zalongiti, Anastasio Condari.

φ. 62^r*Conclavisti provisionali**S(ignori) s(igno)ri*

*d(otto)r Anastasio Conachi, Alessandro Vallentini, Costantin Ginaca, Pietro Vallentini, Spiridiòn Caravella, Gianni Gerogian-
60 ni, Gianni Xenulli, Andrea Burasani, Andoni Avierinò, Cristo Cusssi, Gianni Glozari, ed Ellia Adami.*

*Marin Minio Prov(vedito)r**Antonio Papadopulo Cancel(lie)r Pret(tori)o*

Adi 21: giug(n)o 1796: s(tile) v(ecchio). Si notta il sig(no)r Apostolo Conemeno in luoco del contras(crit)to sig(no)r Costantin Ginaca attesa sua renunzia come per la lett(er)a di s(ua) e(ccellenza) p(rovvedito)r registra)ta n(umer)o 64.

18

Συνεδρίαση τοῦ Κογκλαβίου. Ἐκλογή τοῦ ὑπευθύνου γιὰ τὴ φύλαξη τοῦ κλειδιοῦ τοῦ Ταμείου. Ἐγκριση τῶν πάγιων ἐτήσιων δαπανῶν τῆς Κοινότητος. Ἐγκριση δαπάνης γιὰ τὰ δῶρα ποὺ προσφέρει ἡ Κοινότητα πρὸς τὸν νέο ἀνώτερο προνοητὴ τῆς Ἁγίας Μαύρας καὶ τὸν γραμματέα του κατὰ τὴν πρώτη ἐπίσκεψή τοῦ ἀνώτερου προνοητῆ στὴν Πρέβεζα. Ἐγκριση τῆς καταβολῆς τῆς τρίτης δόσης τοῦ χρέους τῆς Κοινότητος πρὸς τὸν Παπατρ(ι)αντάφυλλο.

Adi 23: marzo 1796: s(tile) v(ecchio) Prevesa

*Unitisi in Conclave nella chiesa solita di S(a)n Caralambo sopra gli inviti delli sp(et)t(abil)li attuali sig(no)ri sindici per proppore l'infrascritte ||pa||parti, ed intendersi prese ogni quando esigerano per lo meno li dodeci votti nel sì. Sicchè dispensate le balle a' vot-
tanti furono ritrovati al n(umer)o di 15:
E p(r)ima di essere proposte le parti fù tolto in ellezione il con-
clavista, che deve tener la chiave della cassa della Communità a
norma del praticato colla pluralità de votti.*

10 *Il sig(no)r Niccolò Malandrì, e ballot(ta)to ebbe nel sì b(all)e 12:
nel nò 2*

*Il sig(no)r Aurelio Papadopulo, e ballot(ta)to ebbe nel sì . . . 13: 1
Sicchè rimase la scielta sopra il sig(no)r Papadopulo sud(det)to
come superior de' votti, e tosto fù stridato —*

φ. 62^v*Illico*

È inveterata consuetudine, di questa sp(ettabi)le Communità, che dietro l'ellectione delle cariche an(nu)alli e del possesso avuto abbiano li sp(ettabi)li sig(no)ri sindici estraere dalla cassa della Communità medesima alcune spese ordinarie, ed indispensabili da essa dovute previa però la parte del sp(ettabi)le Conclave.

20

Cosichè essendo questo giorno come sopra unito il sp(ettabi)le actual Conclave l'anderà parte, che dalla cassa della Communità siano estratti cecchini d'oro diecisette n(umer)o 17:, cioè dodici, che devono supplir a questo publico rapp(resenta)nte per il suo intervento negli ultimi seguiti Consigli, due al suo ministro cancell(ier), uno al suo ajutante, e due, che devono supplir al med(esi)mo rapp(resenta)nte per la bonamano, che devono fargli li sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri sindici il dì di Pasqua e di Nattale, nonchè estraere dalla cassa med(esi)ma altri cecchini quattordecì,

30

e mezzo, che sono la mercede dell'actual ministro cancell(ie)r della Communità delli quali vā creditore contro la stessa Com(uni)tà dall'di primo genaro 1795:, e fino li 15: del corrente mese, due cecchini a due tallari per cad(aun)o, per la chiesa sud(det)ta di S(a)n Caralambo, che annualm(en)te esigge dalla Com(uni)tà, e finalmente altri cecchini trè a due tallari per cad(au)no per la bonamano, che devono fare li sud(det)ti sig(no)ri sindici verso il paroco della chiesa lattina, guard(i)a di s(ua) e(ccellenza) p(rovvedito)r, sua corte, fanti prottogeri, et altro che formano in tutto cecchini d'oro dieci sette valutabili a piastre sette, e parà dieci, fan\|no piastre cento venti trè parà dieci n(umer)o 123:10 e tallari veneti trenta nove. La qual parte letta in Conclave, e poscia ballottata ebbe nel sì balle 15: nel nò 0. Sicchè fù presa a pieni votti, e tosto stridatta in Conclave anche in idioma greco.

φ. 63^r

40

γεοργιος γαβρηλης. σινητηχος
Niccolo Renzo Sindico
Georgio Conemeno Sindico

Illico

Dovendo seguire la venuta in questa piazza in prima visita del nuovo ill(ustriss)imo, et ecc(ellentiss)imo sig(no)r Anzolo Venier prov(vedito)r est(raordinari)o di S(anta) Maura, colla sopra

50

intend(enz)a (...) nel qual tempo a norma del consueto devono li attuali sp(ettabi)li sig(no)ri sindici suplire verso la med(esi)ma carica est(raordinari)a, e suo ministro canc(ellier)e la consueta regalia, et altre spese, l'andera parte di estraere dalla cassa della Comunità tallari veneti ventitrè e l(ire) 8 ossia piastre 70: per suplire, come sopra; la qual parte letta in Conclave, e ballotata ebbe nel sì balle 15: nel nò nulla. Sicchè fù presa a pieni votti, e tosto stridatta in Conclave anche

60 *in iddioma greco.*
 γεοργιος. γαβροηλης. σιητηχος
 Niccolo Renzo Sindico
 Georgio Conemeno Sindico

φ. 63^v

Illico

Dovendosi suplire la terza ratta del debito, che proffessa questa n(ost)ra Com(uni)tà verso il sig(no)r Niccolò Papatrandafilo, con tall(ar)i veneti cento, cinque per il loro cambio maturato dall'ultimo dì del p(rossim)o pas(sa)to mese di ott(obr)e fino al g(ior)no d'oggi e di altri tallari tre per le spese dal med(esi)mo Papatrandafilo, incontrate nel suo diffensore, ed officio per ricercare q(ues)to suo credito, che formano intutto tallari veneti cento, e otto n(umer)o 108: L'andera parte di estraere dalla cassa della Comunità li sud(det)ti tallari 108: per suplire come sopra, e solevarsi dal pref(a)to debito, non restando da contarglisi, che sola ratta una di tallari veneti cento, e del loro cambio del sei per cento, come per la parte presa in Conclave il dì 12: agosto ult(im)o passato. La qual parte letta in Conclave, e poscia ballotata ebbe nel sì balle 15: nel nò 0.

70 *γεοργιος. γαβροηλης. σιητηχος*
 Niccolo Renzo Sindico
 Georgio Conemeno Sindico

80 *Appostolo Damianì Canc(ellie)r della Com(uni)tà*

φ. 64^r*Sp(ettabi)li Sig(no)ri Osserv(andissi)mi*

Adi 21: giugno 1796. S(tile) v(ecchio) recep(t)a. Sabato mane. Stante formal rinunzia, fatta il giorno d'oggi nell'off(ici)o di mia canc(ellari)a dalli s(ignori) s(igno)ri Niccoletto Papàtran-daffilo, e Costantin Ginaca, il primo cassier, e l'altro conclavista provisionale, eletti con apposito decreto li 30: marzo ult(im)o scorso; devesi convocar il Consiglio per l'ellectione di nuovo cassiere, e conclavista in luoco de' medesimi; ma prossima essendo a scader la giornata della convocazione del Consiglio per l'ellectione del canc(ellie)r della Sanità, come restò promulgato col stridor del di jeri; rendo intesa in tanto v(ostre) v(ostre) sp(ettabi)l(i)tà d'aver interinamente, e fino la ventura domenica, che seguirà il Consiglio, destinato per cassier il sig(no)r Andrea Carletto, col dover di ricever nelli modi leggali la cassa, ed il sig(no)r Appostolo Conemeno per conclavista p(rovvisiona)le, non potendo sul momento, attesi li presenti lavori di campagna convocarsi il Consiglio prima di domenica. Elleno in tanto faranno segnare nel Libro della Comm(uni)tà le occorrenti annotazioni a lume, augurandole compite felicità.

20 *Prevesa 27: giugno 1796: s(tile) n(uovo)**Marin Minio P(rovvedito)r**Alli Sp(ettabi)li Sig(no)ri Sindici di Prevesa*

20

Συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου. Θέμα: ἐκλογή γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου. Ἐγκριση δαπάνης γιὰ τὰ ἔξοδα προσφυγῆς ἐναντίον τοῦ διορισμοῦ τοῦ Ἀποστόλη Δαμιανῆ ὡς ἰσόβιου γραμματέα τῆς Κοινότητας.

φ. 64^v*Adi 6: luglio 1796. S(tile) v(ecchio) Prevesa*

Congregatosi il sp(ettabi)le Cons(igli)o di questa magnifica, e fedelissima Communità nella chiesa solita di S(a)n Caralambo, d'ordine di s(ua) e(ccellenza) q[?] Marin Minio p(rovvedito)r, e sopra l'istanza delli sp(ettabi)li attuali s(ignori) s(igno)ri sindici infrascritti, e coll'intervento di detta ecc(ellenz)a per devvenire all'ellectione di cancell(ie)r dell'Off(ici)o di Sanità, venendo a spirare

10 *il quattrienio di detta carica li 25: corrente s(tile) v(ecchio), sostenuta in virtù dell'inclinata terminazione dell'ill(ustrissi)mo, et ecc(ellentissi)mo sig(no)r Anzolo Memo 4.to fù p(rovvedito)r g(e)n(er)al dal mar de'di 17: lug(li)o 1792 s(tile) n(uovo), dal sig(no)r Marin Luropulo cittadino di questa sp(ettabi)le Comunità, attesa la rinonzia di detto carico, in cui s'attrovava nel possesso l'altro cittadino sig(no)r Giovanni Ginovelli, e ciò come meglio per il riverito stridore dell'e(ccellenza) s(ua) emmanato li 15: giugno ult(im)o decc(ors)o s(tile) v(ecchio): così chè dispensate le balle a'vottanti furono ritrovati al numero di cento, e venti otto n(umer)o 128*
Numero più avanzato di ellegere detta carica, come (...)

20 *Illico*

{ }

Essendo stata presenta in banca dalli sp(ettabi)li sig(no)ri sindici attuali l'infras(critt)a parte, fù sospesa l'elezione sud(dett)a per essere quella possia ballotata.

Segue la parte

Avendo appellata li sp(ettabi)li sig(no)ri sindici attuali di questo sp(ettabi)le Cons(igi)o la riverita terminazione dell'illu(strissi)mo, et ecc(ellentissi)mo s(igno)r Anzolo Memo 4.º fù p(rovvedito)r g(e)n(er)al da mar de'di 15: Xmbre 1792: s(tile) n(uovo) con costituito de'di 16: luglio s(tile) n(uovo) sugli eccitamenti dei più anziani cittadini di questo sp(ettabi)le Cons(igli)o con la qual terminazione viene stabilita in vitta la carica di canc(ellie)r alla Comunità
 φ. 65^r *nella persona del sig(no)r Appostolo Damiani, e per poter | proseguire detti sp(ettabi)li sindici l'appellazione sudetta mandano parte, che gli sia datta facoltà dal sp(ettabi)le Cons(igli)o sud(dett)o di proseguire con soldo della Comunità la causa sud(dett)a potendo a tall'effetto avere dalla cassa di essa Comunità tallari venti quattro, doppo, che sarà presa la sud(dett)a parte a bossoli, e ballote con mag(gio)r numero nel sì.*

40 *Ballottata la parte ebbe nel sì balle 121: nel nò 4.; e fù presa.*

Illico

Furono tolti in elezione per il canc(ellie)r alla Sanità come oltre Il sig(no)r Costantin Ginaca previo il pres(crit)to deposito.

- Il sig(no)r Niccolò Papatrandaffilo, previo il pres(crit)to depposito. Ballottato il sopras(crit)to sig(no)r Ginaca, ebbe nel sì b(all)e 104: nel nò 22 et il sig(no)r Niccolò Papatrandafilò ballota||ta||tto ebbe [8]5: 36 ||nel nò balle||*
- Sicchè rimase per cancell(ie)r alla Sanità il sopra scritto sig(no)r Costantin Ginaca, come superior de'votti e tosto fù stridato.*
- 50 *Marin Minio P(rovvedito)r
γεοργηος γαβροηλης σηνητηχος
Niccolo Renzo Sindico
Georgio Conemeno Sindico*

21

Συνεδρίαση τοῦ Κογκλαβίου. Σώζεται τὸ πρῶτο τμήμα τοῦ πρακτικοῦ. "Εγκριση τῆς ἑκταμίευσης τοῦ ποσοῦ γιὰ τὴν ὑπόθεση τῆς θέσης τοῦ γραμματέα τῆς Κοινότητος (βλ. ἔγγρ. 20). "Εγκριση ἐπὶ πλέον δαπάνης γιὰ τὴν ἴδια ὑπόθεση. "Εγκριση δαπάνης γιὰ τὴν ἐξόφληση μέρους τῆς τέταρτης δόσης τοῦ χρέους τῆς Κοινότητος πρὸς τὸν Παπατριαντάφυλλο.

φ. 65^v

A(dì) 15: luglio 1796: s(tile) v(ecchio), Prevesa

Unitisi in Conclave nella chiesa solita di S(a)n Caralambo sopra gli inviti delli sp(ettabi)li attuali sig(no)ri sindici per proporre l'infrascritte parti, qualli s'intenderanno prese ogni quando esigeranno per lo meno li dodeci votti nel sì.

Seguono le parti

- 10 *Dovendo li sp(ettabi)li sig(no)ri sindici estraere dalla cassa della Comunità li tallari veneti venti quattro che vengono abilitati colla parte presa nel Mag(gio)r Consiglio delli 6: corrente, sopra l'affare della cancell(ari)a della Com(uni)tà d'impiegarli come in quella, l'anderà parte di estrarli come sopra, e ballotata ebbe nel sì balle 15: nel nò nulla: Sicchè fù presa.*

Illico

Dovendo parimenti li medesimi sig(no)ri sindici impiegare altre spese per l'affare sud(dett)o della Com(uni)tà propongono di estraere dalla cassa della Com(uni)tà stessa altri tallari 15.; l'anderà

parte, e ballotata ebbe nel sì b(all)e 13: nel nò 2: Sicchè fù presa.

Illico

20 *Essendo in debito questa n(ost)ra Com(uni)tà della quarta, et ultima ratta di tallari veneti cento, verso il sig(no)r Niccolò Papatrindafilo, e del loro cambio, maturato dal dì 23: marzo ultimo passato fino al giorno d'oggi, e non potendo in ora effettuare il pagamento intiero per la sua indeficienza, che di contargli solamente tallari venti sessanta []*

22

Συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου. Σώζεται τὸ τελευταῖο τμήμα τοῦ πρακτικοῦ. Θέμα: ἔγκριση εἰσφορᾶς 6.000 ταλλάρων πρὸς τὸ Δημόσιο Ταμεῖο γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ πολέμου. Τὰ χρήματα θὰ ἐξευρεθοῦν ἀπὸ τὴν ἐνοικίαση τῶν ἀξιοματῶν τοῦ ἀγορανόμου καὶ τοῦ γραμματέα τοῦ Ὑγειονομείου.

[]

φ. 71^r *alla n(ost)ra piciolezza qual[]stita dalla di lui poderosa mano?*
Tale stato di cose non dovendo però disanimarci, ma bensì sempre più impegnar[ci] [a]d accorrere al sostegno del regio Trono in qualche parte, e dando noi rispettoso riflesso ai pesi, che porta il pubblico errario nelle attuali circostanze è ben di questo, che sia arginata, la di lui natural forza dalla fedel costante devoz(io)ne de' suoi sudditi; perciò questo magnifico Cons(igli)o [f]à riverentemente una volontaria gratuita offerta [a]lla publica cassa di tallari sei milla n(umer)o 6000: da essere in quella contati dal zelo
 10 *dei sp(ettabi)li sindici protempore a tallari cinquecento all'anno per il corso di anni dodeci esigibili dall'annua vendita de' due ufficij di questa città Giustizierato, e cancell(ari)a alla Sanità, previj gli ossequiati assensi dell'ecc(ellentissi)ma primaria carica da mar, a cui dovrà essere assoggettata per ottenerli: vendita, che dovrà cominciare a verificarsi al publico incanto, et al più offerente cittadino, spirato, che sia l'anno dell'attual sua preventiva disposiz(io)ne fatta dai liberi votti di questo Consiglio.*
Sarà p(er)ciò impegno delli sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri attuali sindici sud(det)ti di supplicare l'amatissimo benigno n(ost)ro attuale ecc(ellentissi)mo sig(no)r prov(vedito)r Marin Minio di far
 20 *umiliar[] n[e]lle forme, [c]he da esso saranno credute p[ro]prie*

all'e[cc](ellentissi)mo Senato questo tenue testimonio della
 no[st]ra divoz(io)ne, e fede, unico, che al nostro [osse]quioso cu[o]-
 r[e è] p[erm]esso di fare, bramosi noi di sentire semprepiù pro-
 sperato l'augustissimo s[ovra]no, accresciuta la di lui gloria,
 φ. 71^v e conservata dalla mano divina la di lui suscisten[z]a | a con-
 forto, e fe[licità]], ad avvilito de' di lui nemici contro de'[q]
 il n[ost]ro sangue, e le nostre vite saranno sempre apparecchiate.
 Quindi mandato [d]a detti sp(ettabi)li s(ignori) s(igno)ri sindici il
 30 bossolo in giro in questo onorando Consiglio fù ballottata da citta-
 dini n(umer)o 132.; e presa con tutti li votti, e per acclamaz(io)ne,
 nonche stridata dal competente ministro in forma (...)

Marin Minio P(rovvedito)r

γηρογγιος. γαβρηλης. σηνητης

Nicolo Renzo Sindico

Georgio Conemeno Sindico

23

Συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου. Σώζεται τὸ προοίμιο τοῦ ἐγγράφου. Θέμα:
ἀρχαιρεσίες ἔτους 1797.

*A(di) 1797: *Mařov* 17: s(tile) v(ecchio) Prevesa d(omenica) m(ane)*

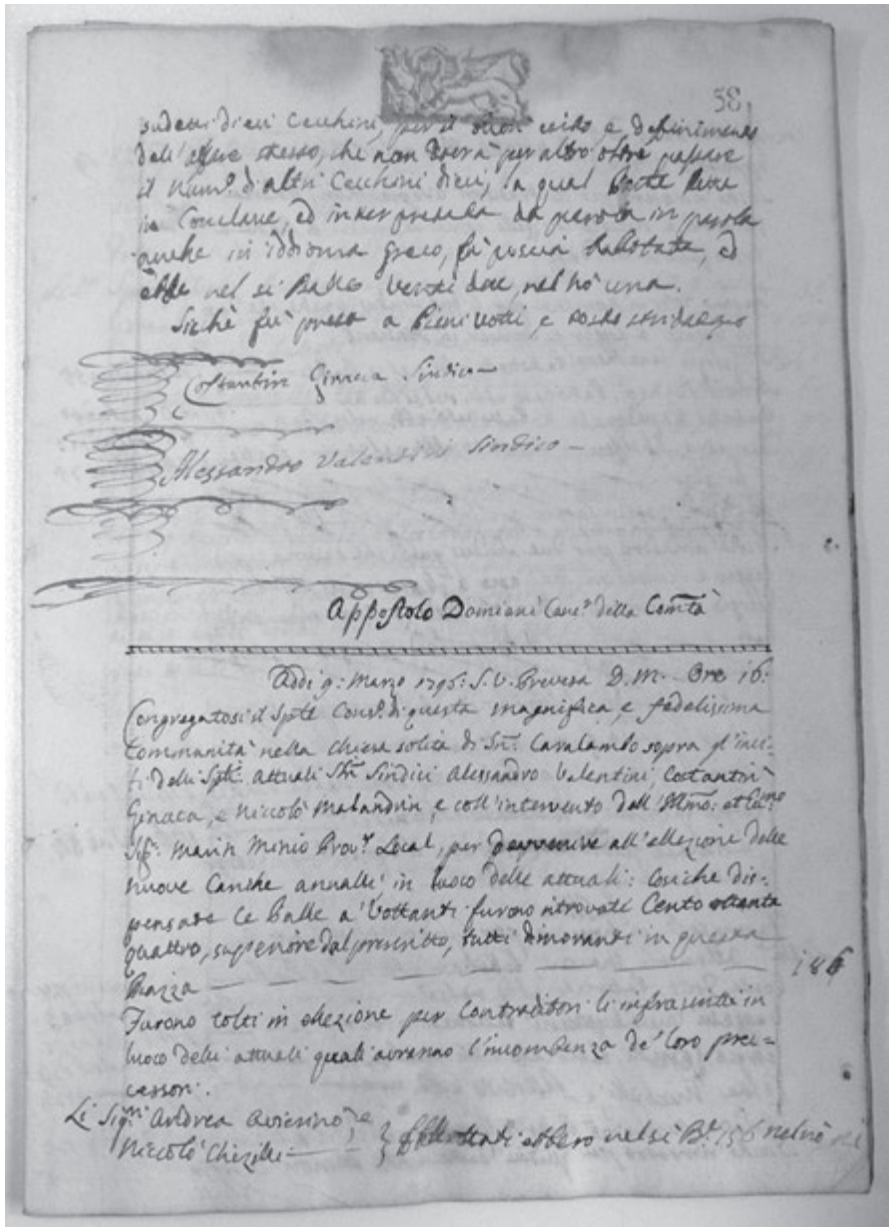
Congregatosi il sp(ettabi)le Consiglio di questa magnifica, e fe-
 delissima Comunità nella chiesa solita di S(a)n Caralambo
 d'ord(in)e di s(ua) e(ccellenza) sig(no)r Giacomo Lorenzo Soranzo
 proveditor local, sopr[a l'i]nst[a]nza delli sp(ettabili) sp(ettabili)
 attuali s(ignori) s(igno)ri sindici Ge[org]io Ga[v]rilli, e Geor-
 gio Con[eme]no, attesa l'a[bsen]za dal l[uo]co del terzo loro col-
 lega sig(no)r N[iccolò] Renzo, ritrovante a Corfù, e coll' intervento
 di detta ecc(ellenza) per de[venire] all' elezione dell[e] cariche
 10 ann<u>ali, essend[o] corso il periodo dell'[a]nno delle att[ua]li
 fino dalli 16: marzo ultimo pas[sato]

SUMMARY

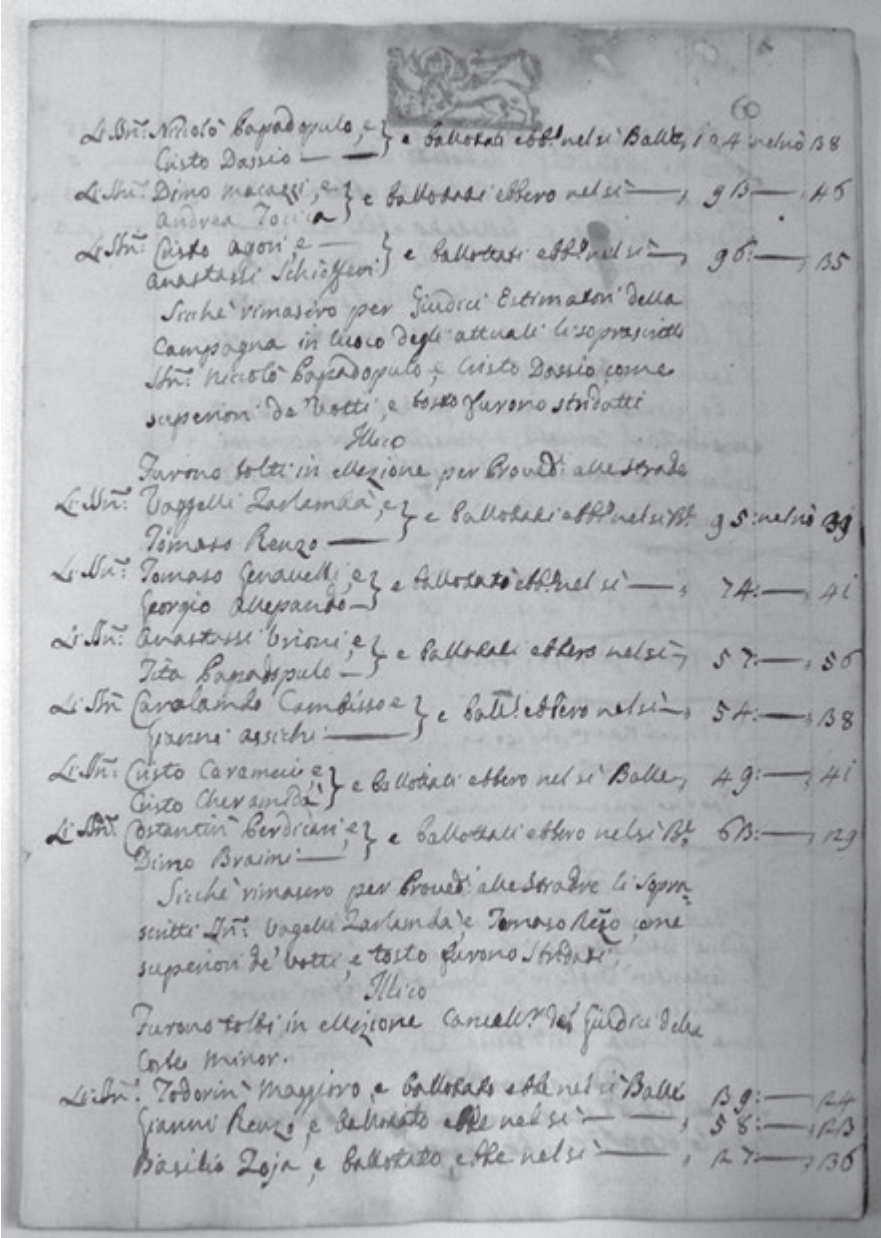
R o d i S t a m o u l i

The Minutes of the Council and the Conclave Meetings of the
Civic Community of Prevesa (1795–1797)

The paper presents a codex fragment dating from the last years of the Venetian Republic, kept among the notable Louropoulos' papers in the town of Prevesa. The manuscript is probably the only existing document from the administrative records of the civic community of Venetian-ruled Prevesa. It contains the minutes of the civic Council meetings, the minutes of the Conclave meetings, as well as copies of the Venetian governors' decrees concerning the nomination of local administrative officers. Based upon information provided by the manuscript, local notarial acts and administrative material from the communal archives of Santa Maura (Lefkas), the paper investigates the form, the organization and the structure of Prevesa's civic community; it examines its membership, administrative procedures, services and legislation. As it is suggested by the evidences examined, there was a high degree of economic interaction between community authorities and employees of the local Venetian governor, while administrative procedures and local government were influenced by the division of the Council in fractions. Finally, the archival material testifies incidents of authority manipulation and infringement of established privileges granted to the community by the Venetian Senate.

Είχ. 1. Άρχεϊο Λουρόπουλου: Βιβλίο Ψηφοφοριών της Κοινότητας της Πρέβεζας, φ. 58r.

60

Λ. Στ. Νικόλο Βογδοπούλο, } e Ballotati εἴθε nel si' Balli, 104 nel si' 138
 Cisto Dossio — }

Λ. Στ. Δίμο μακαῖσι, } e Ballotati εἴθε nel si' —, 93 — 145
 Ανδρέα Τοῦ — }

Λ. Στ. Πίκο ἀσῶν, } e Ballotati εἴθε nel si' —, 90 — 135
 ἀναστάσι Σχιόφει — }

Sicché rimasero per Giudici Estimatori della
 Campagna in titolo degli attuali li soprascritti
 Στ. Νικόλο Βογδοπούλο, Cisto Dossio come
 superioriori de' voti, e tutto furono stidotti
 Illico

Furono tolti in elezione per Giudici alle strade

Λ. Στ. Βαγγέλι Ζακλάνδα, } e Ballotati εἴθε nel si' 35 nel si' 39
 Τόμασο Ρεῦσο — }

Λ. Στ. Τόμασο Γεναυέλι, } e Ballotati εἴθε nel si' —, 74 — 41
 Γεωργίο Αλεξανδρῶ — }

Λ. Στ. Ἀναστάσι Βριονί, } e Ballotati εἴθε nel si' —, 57 — 30
 Τίτο Βογδοπούλο — }

Λ. Στ. Καραλάμλο Καμδῖσο, } e Ballotati εἴθε nel si' —, 54 — 38
 Γεωργίο Ἀσῶν — }

Λ. Στ. Cisto Καραμῖσο, } e Ballotati εἴθε nel si' Balli, 49 — 41
 Cisto Κεραμῖσο — }

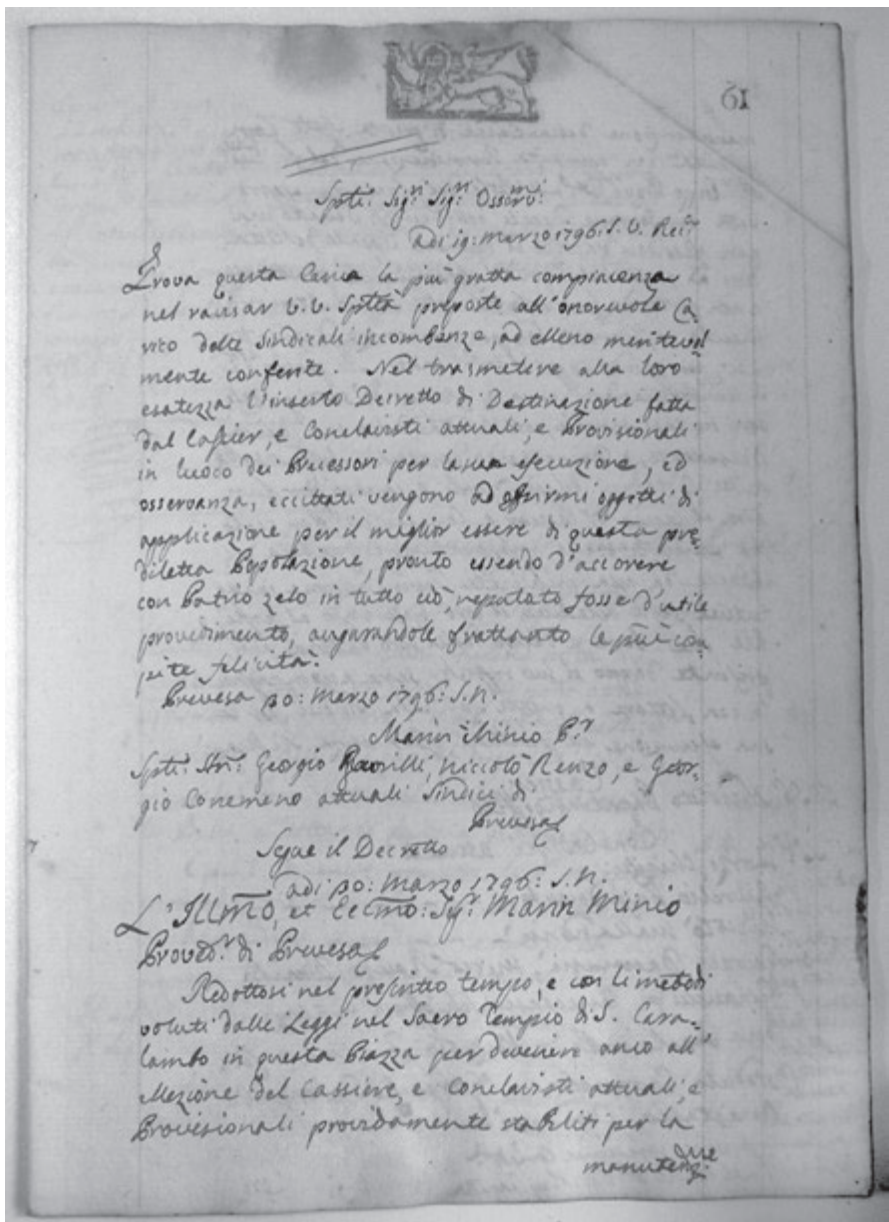
Λ. Στ. Κωνσταντῖν Κενδριάν, } e Ballotati εἴθε nel si' 63 — 129
 Δίμο Βραῖνι — }

Sicché rimasero per Giudici alle strade li soprascritti
 Στ. Βαγγέλι Ζακλάνδα e Τόμασο Ρεῦσο, come
 superioriori de' voti, e tutto furono stidotti.
 Illico

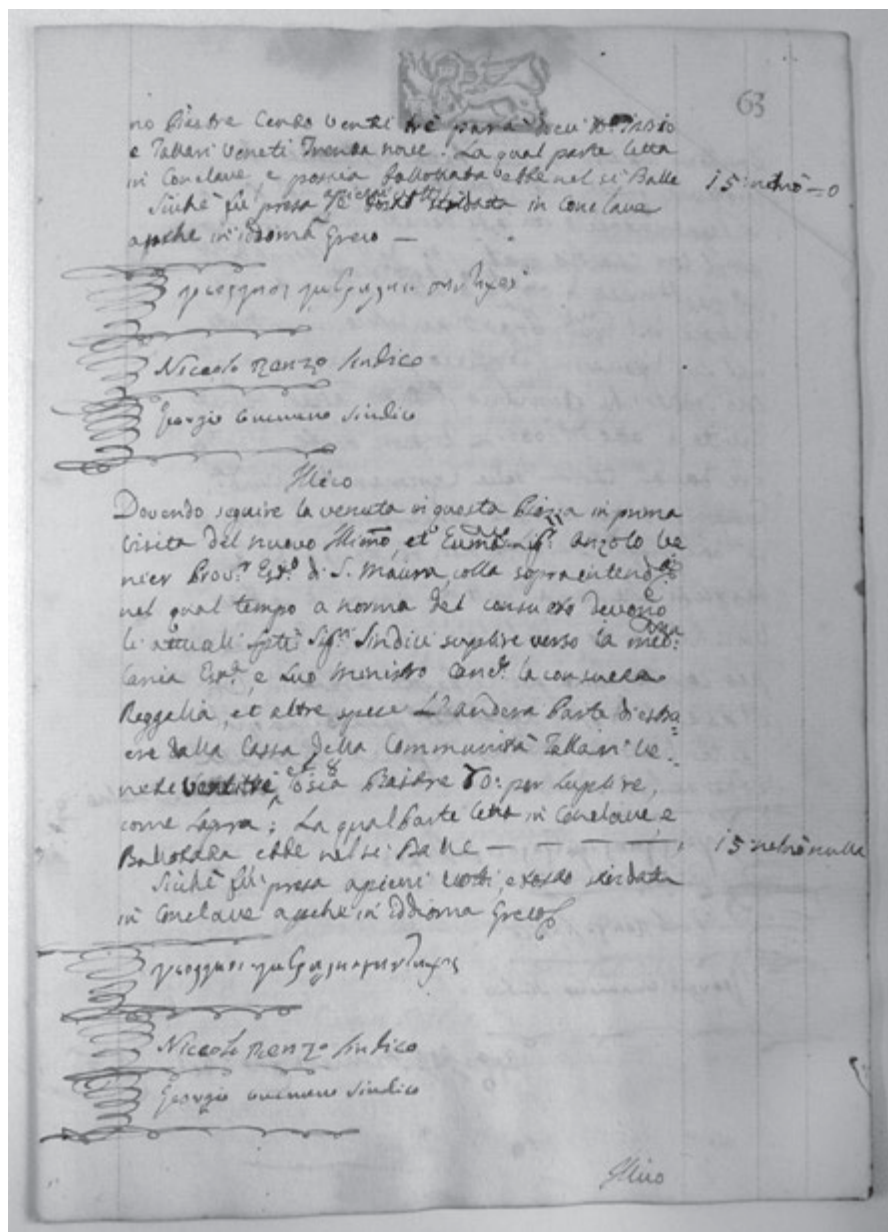
Furono tolti in elezione Cancellieri Giudici della
 Corte minor.

Λ. Στ. Τόδοριν Μαγγίρο, e Ballotati εἴθε nel si' Balli 139 — 124
 Γεωργίο Ρεῦσο, e Ballotati εἴθε nel si' —, 58 — 113
 Βασίλειο Ζοῖα, e Ballotati εἴθε nel si' —, 127 — 130

Εἰκ. 2. Ἀρχεῖο Λουρόπουλου: Βιβλίον Ψηφοφοριῶν τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας, φ. 60^ο.

Είχ. 3. Ἀρχεῖο Λουρόπουλου: Βιβλίο Ψηφοφοριῶν
 τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας, φ. 61^α.

Εἰκ. 4. Ἀρχεῖο Λουρόπουλου: Βιβλίο Ψηφοφοριῶν τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας, φ. 63^ο.

Ο ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΜΕ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ ΔΑΛΚΟΥ
ΕΚΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΙΔΕΑ & ΤΥΠΟΣ – ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΛΕΝΗΣ
ΤΟΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 2017

